

פרשת ואתה תצוה

(א) ואתה תצוה את בני ישראל וגו'. ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו'. אמר רבי חייא, מאי שנא הכא א מבכל אתר, דכתיב ואתה הקרב אליך ואתה תדבר אל כל חכמי לב. ואתה תצוה את בני ישראל. (ב) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוור. אלא כלא ברזא עלאה איהו, לאכללא שכינתא בהדיה.

(ב) אמר רבי יצחק, נהורא עלאה, ונהורא תתאה כליל כחדא, ב אקרי ואתה. כמה דאת אמר (ג) ואתה מחיה את כלם. ועל דא לא כתיב, והקרבת את אהרן אחיך. וצוית את בני ישראל. ודברת אל כל חכמי לב. בגין דההוא זמנא שריא שמשא בסיהרא, ואשתתף כלא כחדא, לשריא על אומנותא דעובדא.

אמר רבי אלעזר, מהכא, (ד) אשר נתן יי חכמה ותבונה בהמה.

(ג) רבי שמעון אמר מהכא, ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (שמות כז) ת"ו תכט עג. תק"ח זה ט"ד
 ש"ג קג ט"ב ש"ל. (ב) (שמות ל) ח"ג ג: ז"ח
 א בכל. ב ואקרי. מו ט"ד של"ג. (ג) (נחמיה ט) ב"א שמ צ"ו.
 (ד) (שמות לו)

ואתה תצוה

הסולם

מאמר

שאתה אומר, ואתה מחיה את כולם, שטובב על ז"א ונוקבא. ועל כן לא כתוב, והקרבת את אהרן אחיך. וצוית את בני ישראל ודברת אל כל חכמי לב. משום שבעת ההוא היה שורה השמש, שהוא ז"א, בלבנה, שהיא הנוקבא, ונשתתף הכל כאחד, דהיינו ז"א ונוקבא, לשרות על אומנותה של המלאכה. וע"כ כתוב בהס ואתה, שיורה על ז"א ונוקבא. אמר ר' אלעזר מכאן נשמע שהש"ת היה שורה על האומנות של מלאכת המשכן, שנאמר, אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה.

(ג) רבי שמעון אמר וכו': רשיא מכאן נשמע, שז"א ונוקבא היו שורים על אומנות מלאכת המשכן. שכתוב, ואתה תדבר אל כל חכמי

(א) ואתה תצוה וגו' ואתה הקרב וגו': אמר רבי חייא, מה השינוי שבכאן מבכל המקומות, שכתוב, ואתה הקרב אליך. ואתה תדבר אל כל חכמי לב. ואתה תצוה את בני ישראל. ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוור. שלא כתוב כבכל המקומות, והקרבת, ותדבר, ותצוה, ותקח. ומשיב. אלא הכל הוא בסוד עליון, כדי לכלול עמו השכינה. כי השכינה נקראת אתה, וכשכתוב ואתה היינו לכלול עמו השכינה בהצווי ובהדבור וכו'.

(ב) אמר רבי יצחק וכו': אר"י אור העליון, שהוא ז"א, ואור התחתון, שהוא הנוקבא, כלולים יחד במלה ואתה, כי אתה הוא שם הנוקבא כנ"ל. והו' הנוספת היא ז"א. כמו

(דפו"י דף קע"ט ע"ב)

רוח חכמה. אשר מלאתים מבעי ליה. אלא אשר מלאתיו, להווא לבא, מלאתיו רוח חכמה. כד"א (ה) ונחה עליו רוח יי רוח חכמה וגו' ועל דא ג' אצטריך אשר מלאתיו רוח חכמה, דשריא שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא, ועל דא אתרשים ד כלא בכל אתר. אמר רבי אלעזר, אי הכי ה' הני ואתה ואתה, היאך מתישבון בקראי.

(ד) אמר ליה, כלהו מתישבון נינהו. ואתה הקרב אליך: ליחדא בהדיה, ולקרבא בהדיה, רזא דשמא קדישא כדקא יאות. ואתה תדבר אל כל חכמי לב: בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא, עד דרוח קדשא ממללא בגווייהו, ולחש לון בלחישו, וכדין עבדי עבידתא. ואתה תצוה את בני ישראל: רוח קדשא פקדא עלייהו, ואנהיר עלייהו, למעבד עובדא ברעותא שלים. ואתה קח לך: כמה דאוקימנא. ואתה הקרב אליך, והני כלהו, הכא בעובדא דמשכנא. דכלא אתעביד ברזא דא.

(ה) פתח ד ר"ש ואמר (ו) ואתה יי אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. ואתה יי כלא חד. אל תרחק: [א] לאסתלקא מינו, למהוי סליק נהורא עלאה מתתאה. דהא כד אסתלק נהורא עלאה מתתאה, כדין אתחשך ה' כל נהורא, ולא אשתכח כלל בעלמא.

חלוסי גרסאות

(ח) (ישעיה יא) וירא צ"א. (ו) (תהלים כב) ח"א ג ליג אצטריך. ד הכל ה האי. ו מוסיף דכתיב בהשמשות דסא. ח"ב קלח: ח"ג סח. ואתה. ז ליג ר"ש. ח כלא נהורה.

דרך אמת [א] המשורר ביקש לבל יסתלק פני הרחמים למעלה שאז אולי יתעורר ח"ו דין הקשה על ידי הסתרת פני הרחמים בסוד אסתירה פני וגו'.

ואתה תצוה

הסולם

מאמר

ויקרב וייחד השם ואתה, שהוא זו"ג, אל כל חכמי לב. משום שכולם לא באו לעשות מלאכת המשכן, עד שרוח הקדש היה מדבר בהם, ולחש להם בחשאי איך לעשותה, ואז עשו המלאכה. ועל דרך זה, ואתה תצוה את בני ישראל, דהיינו שרוח הקדש, הרמוח בהשם ואתה, יצוה את בני ישראל, ויאיר עליהם, כדי שיעשו המעשה ברצון השלם. וכן ואתה קח לך, פירושו, כמו שהעמדנו. וכן ואתה הקרב, וכן כל אלו ואתה, הכתובים כאן במלאכת המשכן, שהכל נעשה בסוד הזה, של השם, ואתה.

חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה. שהיה צריך לומר אשר מלאתים, לשון רבים, אם הוא טובב על חכמי לב, אלא אשר מלאתיו טובב על לב ההוא, שהוא השכינה שנקראת לב. כש"א ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וגו'. וע"כ צריך לומר אשר מלאתיו רוח חכמה, ללמד שהשמש שהוא ז"א שורה בלבנה, נהיא הנוקבא הנקראת לב, בשלמות הכל, וע"כ נתרשם הכל, דהיינו ז"א ונוקבא, בכל המקומות, במלאכת המשכן, שכתוב בהם ואתה, הרומו לז"א ונוקבא. אמר ליה ר' אלעזר, א"כ, אלו ואתה ואתה, איך הם מתישבים בהמשך המקראות, אם נפרש משמעותם על ז"א ונוקבא. (ד) אמר ליה כלהו וכו': אמר ליה ר"ש כולם הם מתישבים, ואתה הקרב אליך, פירושו, שאמר למשה שיקרב את ואתה שהוא ז"א ונוקבא אל אהרן, דהיינו ליחד בו ולקרב אליו סוד השם הקדוש ואתה כראוי. ועל דרך זה, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, פירושו שידבר (דפו"י דף קע"ט ע"ב) 346

(ה) פתח ר"ש ואמר וכו': פתח ר"ש ואמר, ואתה הויה אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. ואתה הויה, אשר אתה הוא הנוקבא והשם הויה, הוא ז"א, מתפלל שהכל יהיה אחד, שיהיו מחוברים זה בזה. אל תרחק, פירושו, שלא יתרחק להסתלק ממנו, שאור העליון, ז"א, לא יסתלק מאור התחתון הנוקבא, כי

(ו) ועל דא אתחרב בי מקדשא ביומי דירמיהו. ואע"ג דאתבני לבתר, לא אהדר נהורא לאתריה כדקא יאות. ועל רזא דא, שמא דההוא נביאה * דאתבני על דא, ירמיהו. אסתלקותא דנהורא עלאה, דאסתלק לעילא לעילא, ולא אהדר לאנהרא לבתר כדקא יאות. ירמיהו: אסתלק ולא אהדר לאתריה, ואתחרב בי מקדשא ואתחשכו נהורין.

(ז) אבל ישעיהו, שמא גרים לפורקנא, ולאהדרא נהורא עלאה. לאתריה, ולמבני בי מקדשא, וכל טבין וכל נהורין, יהדרון כדבבדמיתא. ועל דא, * שמהן דתרין נביאין אלין, קיימין דא לקבל דא, בגין דשמא גרים, וצרופא דאתון דא בדא, גרמין עובדא, הן לטב הן לביש. ועל רזא דא, צרופא דאתון דשמהן קדישין, וכן אתון בגרמייהו, גרמין לאתחזאה רזין עלאין, כגוונא דשמא קדישא, דאתון בגרמייהו, גרמין רזין * עלאין קדישין לאתחזאה בהו.

(ח) רזא קדמאה, יו"ד, נקודה קדמאה * (דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה. ואינן קיימין לארבע סטרי עלמא. כמה דסופא דמחשבה, נקודה בתראה, קיימא לארבע סטרי עלמא. בר דהאי דכר, ואיהי נוקבא.

חלופי גרסאות

ס גרים וליג דאתבני ע"ד. י מוסיף לאתריה, ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה ולמעבד פורקנא. כ קיימין תרין נביאין אלין. ז ליג עלאין.

ואתה תצוה

הסולם

מאמר

עומדים זה כנגד זה, ששם האחד ירום יח"ו, ושם השני הוא להיפך. ישע יה"ו משום שהשם גורם, וצירוף האותיות אלו עם אלו גורמים מעשה לפי משמעותו, הן לטוב והן לרע. ועל סוד הזה הוא צירוף האותיות של שמות הקדושים, וכן האותיות מבחינתן עצמן, גורמים שיראה סודות עליונים כמשמעותו של השם. שהאותיות בעצמן גורמים סודות עליונים קדושים להראות בהן.

מאמר רזא דאתון דשמא קדישא

(ה) רזא קדמאה יוד וכו': סוד הראשון הוא יוד דהוי"ה שהיא נקודה הראשונה, דהיינו חכמה, העומדת על ט' עמודין הסומכים אותה. והם עומדים לדי רוחות העולם, דרום צפון מזרח מערב, שהם ג' קוין ומלכות, כמו שסוף המחשבה, הנקודה האחרונה, שהיא מלכות, עומדת לדי רוחות העולם שהם דרום צפון ומזרח מערב, שהם ג' קוין ומלכות המקבלתם, והן שוות זו לזו, חוץ אשר נקודה העליונה, שהיא י' דהוי"ה היא זכר, ונסודה אחרונה, שהיא מלכות, היא נקבה.

והאי

כי כשאר העליון מסתלק מן אור התחתון, או כל אור נחשך ואינו נמצא בעולם. כי העולם מקבל רק מן המלכות, שהיא אור התחתון, ואם אור העליון, שהוא ז"א, אינו מאיר בה, אין לה מה להאיר לעולם הזה.

(ו) ועל דא אתחרב וכו': ועל זה, נחרב בית המקדש בימיו של ירמיהו, דהיינו משום שנסתלק ז"א מן המלכות, ואע"פ שנבנה אחר כך, בבית שני, עכ"ז, לא חזר האור למקומו כראוי, וע"כ השם של נביא ההוא שהתנבא על זה, הוא ירמיהו, שהוא אותיות, ירום יח"ו, שפירושו הסתלקות אור העליון למעלה למעלה מן המלכות, ולא חזר להאיר אח"כ כראוי בבית שני. השם ירמיהו, יורה, שאור העליון נסתלק ממלכות, ולא חזר למקומו ונחרב בית המקדש ונחשכו המאורות.

(ז) אבל ישעיהו שמא וכו': אבל ישעיהו, השם, שהוא אותיות ישע יח"ו, גורם לגאולה ולהחזיר אור העליון למקומו למלכות, ולבנות בית המקדש, וכל הטוב וכל האורות יחורו כבתחילה. וע"כ השמות של ב' נביאים אלו

תצוה

ט) והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא, דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע סמכין, ברזא דאת ם בלא עגולא. ואע"ג דאת ס' איהי בעגולא, וקיימא בעגולא. אבל ברזא דאתון חקיקון, גו בן נקודי, טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו בעגולא.

י) האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת תלת לכל סטר. ואינון בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין, ואינון תשע. ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא, ברבועא, בסמכין תשעה לאת יו"ד, נקודה חדא. אינון תשעה. אינון תמניא ברזא דאת ם ברבועא, כגוונא דא : : : תלת תלת לכל סטר.

יא) ודא איהו רזא. דאת יו"ד ן נקודה חדא, ואף על גב דאיהי נקודה חדא, דיוקנא דילה, רישא לעילא, וקוצא לתתא, ושיעורא דילה תלת נקודין

חלופי גרסאות

ח ל"ג נקודה חדא.

דרך אמת ב) תוך נקודות האורות עליונים, ועיין מזה בפרשת פנחס ר"ן ע"א.

הסולם

מאמר

רזא דאתון דשמא קדישא

תרומה אות כ"ז ע"ש) והם רק ג' בחינות חכמה בינה דעת, שבכל אחת עשר ספירות, שהם ל' שהיא עגולה. ומה שלעיל (תרומה אות כ"ב) אומר שה' ראשונה הוא ם' סתומה, והי' היא ם', המדובר הוא שם לענין מציאות הארת החסדים, שהם באו"א עלאין בזוג דלא פסיק, שזה נוהג בחב"ד חג"ת דבינה, וע"כ הם ם' שש ספירות, שבכל אחת עשר. וישסר"ת שהם ה' ראשונה דהויה, הם ד' ספירות נהי"מ דאו"א, שה"ס ם סתומה שלהיותם חכמה בלי חסדים, היא נסתמת ואינה יכולה להאיר.

י) האי ברבועא איהי וכי: רבוע הזה עומד בשיעור של שלש נקודות, שלש שלש לכל צד. והם בשיעור החשבון שמונה נקודות והם תשע נקודות. ומפרש, ואלו הם העומדים ויוצאים מסוד המאור, שהוא בינה דא"א, וכתר ד' שהיא או"א במרובע דהיינו ם' בט' עמודים לאות הי', שהיא נקודה אחת מהם, דהיינו חב"ד חג"ת נה"י, הם תשע. והם שמונה בסוד אות ם' במרובע ג' ג' לכל צד, כשארין חושבים את הי' עצמה. דהיינו בינה דעת חג"ת נה"י. יא) ודא איהי רזא וכי: ומפרש יותר, ואומר, וזה הוא הסוד. כי אות י' היא נקודה אחת, ואע"פ שהיא נקודה אחת, הרי הצורה שלה, ראש למעלה, שהוא קוץ העליון של הי', וקוץ למטה, ועצם הנקודה, וע"כ השיעור שלה היא ג' נקודות כעין . . . בסוד ימין ושמאל ואמצע, שה"ס ג' קוין, וע"כ ההתפשטות לארבעה

ט) והאי קיימא בלא וכי: וזהו הי' שהיא חכמה, עומדת בלי גוף, דהיינו שאין לה כלי, כי אין יותר מג' כלים, בינה ת"ת ומלכות, ולחכמה אין כלי, אלא שמתלבשת בפנימיות הבינה ות"ת ומלכות, וכשהיא נמצאת בלבוש, שנתלבשה בהם, היא עומדת על ט' עמודים, שהם חב"ד חג"ת נה"י בסוד אות ם' בלי עגול. ואע"פ שאות ם' היא עגולה ועומדת בעגול, הי' ה"ס ם' וה' ראשונה ה"ס ם' (כנ"ל תרומה אות כ"ב) אבל בסוד האותיות החקוקות בנקודות, דהיינו באותיות הרומזות בחינת החכמה המכונה נקודות, נבחן, שהאורות שלמעלה הן במרובע, ושלמטה הן בעגול.

פירוש. שמתרין, שהמדובר הוא כאן מבחינת הארת החכמה, אשר בבחינת הג"ר נחשבים המוחין בצירור מרובע שהיא ם', שהכונה על ד' בחינות חו"ב חו"ג, שבג' קוין חב"ד העליונים דאו"א עלאין, שהם נרמזים ביוד דהויה, שכל אחת כלולה מעשרה והם ם, במרובע, ונחשבים לם' סתומה על היותם בחסדים נעלמים. שקו האמצעי, שהוא דעת, אינו מגלה בהם החכמה, וע"כ נחשב קו אמצעי לב' בחינות, חסד וגבורה. אבל לתתא, דהיינו בחב"ד דישסו"ת שה"ס ה ראשונה דהויה, הם בעגול, כלומר שהם בחי' ל' דצלם, שהיא עגול, כי קו האמצעי שבהם, להיותו מיחד את ב' הקוין ומגלה החכמה, נתחדו החסד וגבורה שבקו אמצעי לבחינה אחת (כנ"ל דמ"י דף ק"פ ע"א)

כגוונא דא * * * ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, תלת תלת לכל סטר, איהי תשע, ואיהי תמניא.

(ב) ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא, למהוי סמכין לאת יר'ד, ואלין אקרון רתיכא דילה. ולא קיימין בשמא, בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא. (ג) וברזא דספרא דאדם, אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא, בצרופא דאתוון דשמא קדישא, לצרפא לון וליחדא לון בכל אינון גוונין, כד נטלין אלין תמניא דאינון תשע, נהרין : בנהירו דאת ם ברבועא, ואפיק נהורין תמניא, ם אתחזן ואתוון תשעה. ואתפלגן לתתא לנטלא כל משכנא.

חלופי גרסאות

פ ל-ג בנהירו דאת. ם תמניא אתחזון ואתחן תשעה ; ואינון תמניא אתחזון ואתחן תשעה (ד"א).

רזא דאתחן דשמא קדישא

הסולם

מאמר

בוורה. ואיהי תשע. היינו עם עצם בחינת ה' / שהיא חכמה. ואיהי תמניא. בלי ה' / כנ"ל.

(ב) ואלין אינון סמכין זכר : ואלו, השמונה נקודות הן עמודים היוצאים מסוד המאור, שהוא בינה דא"א וכתר דא"א. להיות סומכים לאות י' כי ה' מתלבשת באלו ח' נקודות, שהן בינה דעת חגית נה"י, והן נקראות מרכבה שלה. ואינם נקראים בשם, רק בסוד ט' נקודות שבתורה, שהן קמץ פתח צירי הן ג"ד. סגול שבא חולם, חגית. חירק קבוץ שורק, הנקראים ג"כ חירק שורק מלאפוס. הן נה"י, כי ספירות החכמה נקראות נקודות. (ג) וברזא דספרא דאדם זכר : ובסוד ספרו של אדם, נחלקו אלו ט' שהן ח, בצירופי האותיות של השם הקדוש. כי הבינה והדעת מאירים לח' ראשונה דהויה. וחגית נה"י מאירים לו' דהויה. ועטרת יסוד מאירה לח' אחרונה דהויה. כדי לצרף אותם וליחדם בכל אלו האפנים, כי כשאלו הח' שהן ט' נוסעות, דהיינו שמאירים הארתן בדרך ג' קוין בזה אחר זה, (כמ"ש לעיל בשלח ל"ט ד"ה וג' ע"ש) הן מאירות בהארת אות ם' במרובע, ומוציאים שמונה אורות הנראות כתשעה, ומתחלקים למטה, בין הספירות בינה ז"א ומלכות. כנ"ל, עד כדי לשאת כל המשכן, שהיא מלכות. כי החכמה אשר בי' דהויה אינה מתגלית בכל הספירות אלא רק במלכות (כנ"ל בי"א רע"ו ד"ה ועוד כמה) וע"כ צריכות הח' נקודות להתפשט עד המלכות, הנקראת משכן, ששם מתגלה החכמה.

לארבעה צדדים ג' / לכל צד. היא ט' עם ה' / והיא ח' בלי ה' / עצמה. כנ"ל. פירוש. כי יש בי' / ראש תוך סוף, שהם קוץ העליון וקוץ התחתון והנקודה עצמה, שהם ג' קוין שבה, כי ראש ותוך שלה הם ב' קוין ימין ושמאל, והסוף שלה, הוא קו האמצעי. הם כלולים זה מזה, ונמצא שיש בראש היוד ג' קוין, ובתוך ה' / ג' קוין, ובסוף שלה ג' קוין, וג' קוין שבראש הם חב"ד, וג' קוין שבתוך הם חג"ת, וג' קוין שבסוף הם נה"י. וכולם הם במרובע בסוד ם' דצל"ם, דהיינו שקו האמצעי, שבראש ושבתוך ובסוף, מתחלק לב' בחינות, לחסד ולגבורה, דהיינו לז"א ומלכות, באופן שבכל ג' קוין, יש ארבע רוחות, שב' קוין ימין ושמאל הם דרום צפון, וב' הבחינות שבקו האמצעי הם מזרח מערב, כי ז"א ה"ס מזרח והמלכות ה"ס מערב. וז"ש (להלן אות י"ח) כד אתפשטו תרין אתעבידו תלת, דהיינו כשנתפשטו ב' קוין ימין ושמאל, נעשו ג' קוין, ימין ושמאל ואמצע, חד אתעביד תרין, והאחד, שהוא קו האמצעי, נעשה שנים, דהיינו ב' בחי', שהם ז"א ומלכות, שהם מזרח מערב כנ"ל.

וזה אומרו כאן, ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, ג' / לכל סטר, איהי תשע ואיהי תמניא, כי ג' הקוין מתפשטים לארבע רוחות דרום צפון מזרח מערב, בסוד ם' / ונמצא שיש ביוד ג' ממין ם' בראש, שהם ג' קוין חב"ד, ם' בתוך, שהם ג' קוין חג"ת, ום' בסוף שהם ג' קוין נה"י. וז"ש ג' / לכל סטר, דהיינו לג' סטרין שבי' / יש בכל אחת מהם ג' / וסטר, פירושו בחינה בהרבה מקומות

ואינון

תצוה

יד) ואינן צרופא דשמא קדישא, ברזא דשבועין ותרין אתוון מחקקו, דנפקי מרזא דתלת גוונין, ימינא ושמאלא ואמצעייתא. וכלא מרזא דתלת נקודין, שיעורא דאת יר'ד, דאיהי לד' סטרין, ואינן תמניא נקודין, ואינן תשע . . . נקודין, ואינן תריסר נקודין עלאין. ג' ג' לכל סטר ׁ וסטר, ומהכא . . . נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין. וכד אתחקקו תריסר אלין בשית . . . סטרין, אינן שבועין ותרין שמהן, רזא דשמא קדישא דשבועין ותרין דאינן שמא דא קדישא.

טו) וכלא איהו סליק ברעותא, ׁ דסמיכו דמחשבה באינן סמכין דאת יר'ד, ועל דא אתוון בצרופייהו, תלת תלת בכל צרופא דיליה, בגין לסלקא ברעותא ׁ דאת י', דתלת נקודין, כמה דאתמר, ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא, אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין, דסמכין לאת י' רזא דאת ׁ ברבועא, ט' נקודין, תמניא נקודין, תריסר נקודין, שבועין ותרין נקודין. אשתכח, דכל רזא דשמא קדישא, קיימא באת י', וכלא רזא חדא, וקיימא ברזא דבוצינא, כמה דאתמר למעבד סמיכו לכל את ואת. ואינן סמכין אינן רתיכא דלהון, דכל את ואת, כמה דאתמר.

חלופי גרסאות

ע ל"ג וסטר. ׁ ל"ג דסמיכו ; דסמירו. ׁ דאית.

רזא דאתחן דשמא קדישא

הסולם

מאמר

שהם סוד השם הקדוש דע"ב, שהם שם זה הקדוש היוצא מי"ב נקודות די' דהויה. טו) וכלא איהו פליק וכו': והכל הוא עולה ברצון לסמוך את המחשבה, שהיא חכמה, באילו הסומכים של אות י' כלומר, שכל אלו הצירופים של השם ע"ב, הם כדי לגלות החכמה שבי' דהויה, שנקראת מחשבה. ועל כן באים האותיות בצירופיהם בשם ע"ב, ג' ג' אותיות בכל צירוף שבו, (כנ"ל בשלח דף נ"א בצירור הגי') כדי לעלות ברצון של אות הי' דהויה, שיש בה ג' נקודות, ראש תוך סוף, כמו שאמרנו, וע"כ אינו עולה בעלית הצירוף אלא מעיקר ושורש של סוד אלו הסמכין, הסומכים לאות י' בסוד אות ׁ ברבוע כנ"ל, שהם ג' נקודות רח"ט, שהם עיקר ושורש כל הסמכין המשתלשלים ממנה, שהם, ט' נקודות, ח' נקודות, י"ב נקודות, ע"ב נקודות, נמצא שכל סוד השם הקדוש עומד באות י', והכל סוד אחד, דהיינו סוד המשכת החכמה, ועומד בסוד המאור, שהיא בינה דא"א שהיא כתר של י' הזאת שהיא א"א, כמו שאמרנו, לעשות סמיכה לכל את ואת של השם

יד) ואינן צרופא דשמא וכו': והן, הצירוף של השם הקדוש בסוד ע"ב אותיות חקוקות, היוצאות מסוד ג' גוונין, ימין ושמאל ואמצע, שהם חג"ת דז"א, (כנ"ל בשלח אות ק"ס), והכל הוא מסוד ג' נקודות שהן השיעור של אות י', דהיינו ראש תוך סוף שלה כנ"ל, שהיא מאירה לארבע רוחות, דהיינו בסוד ׁ דצלם (כנ"ל אות י"א) והן שמונה נקודות, זולת החכמה, והן ט' נקודות עם החכמה, כנ"ל שכל אחת מג' נקודות דראש תוך סוף של הי' כלולה משלשתן, והן ט', שהן חב"ד חג"ת נה"י, והן י"ב נקודות עליונות, ג' ג' לכל צד וצד, כי להיותה מאירה בׁ, שיש בה ד' רוחות דרום צפון מזרח מערב, שהוא משום שקו האמצעי נחלק לבי, שהם ז"א ומלכות כנ"ל, וא"כ יש לומר, שיש ד' אורות בראש של הי', שהוא חב"ד, וד' אורות בתוך של הי' שהוא חג"ת, וד' אורות בסוף של הי' שהוא נה"י, כי הדעת והת"ת והיסוד נחלקים כל אחד לבי אורות, ומכאן יורדים למטה בי"ב לששה קצוות, וכשי"ב אלו נחקקו בו קצוות דז"א, הם ע"ב שמות, כי ו' פעמים י"ב הם ע"ב (דמרי' דף ק"ס ע"א)

(טו) רזא תניינא, את ה', דקיימא על חמשה סמכין, דסמכין לה, דנפקין
 מ מרזא דבוצינא, כד אתכנש לאסתלקא לעילא, מרזא דמשחתא.
 (יז) ר את דא היכלא מ קדישא אקרי, לגו, נקודה דקאמרן. וכלא איהו
 ברזא דקאמרן דאת מ ברבועא. אבל הכא לא אתרשים בר את ה', ורתיכא
 דילה חמשה סמכין דקאמרן.
 (יח) דכד בטש נהירו דבוצינא באת י, אתנהיר, ומההוא ג בטישותא,
 אתעבידו אינון תשע סמכין דקאמרן. ומגו נהירו דאתנהר את י, אתפשטו תלת

חלופי גרסאות

ק ל"ג מרזא עד מרזא. ר אתרא וליג את דא. ש ל"ג קדישא.

דרך אמת ג] ומאותה ההכאה.

רזא דאתון דשמא קדישא

הסולם

מאמר

הס החמשה סמכין. ואומר, כי כשהאיר אור
 הברזינא באות י, והוארה, שמאותו ההארה
 שהאיר הברזינא, שהיא בינה דא"א, נעשו אלו
 ט' עמודים שאמרנו, שהיס חביד חגית נהי
 שנתפשטו מן רתיס די, כנ"ל. ואז, מתוך
 ההארה שהוארה אות ה' נתפשטו ג' נקודות
 של ה' ב' נקודות למעלה שהם בראש ה',
 דהיינו קוץ העליון וגופו של יוד, ונקודה אחת
 למטה, שהיא קוץ התחתון של ה', כעין זה ...
 כמו שאמרנו, (לעיל אות י"א) שהיס ג' קוין
 ימין שמאל ואמצע. וכשנתפשטו שתי נקודות
 בסוד חולם ושורק, ונעשו ב' קוין, נתחבר
 אליהם קו האמצעי בסוד החירק, ונעשו ג',
 והאחד, שהוא קו האמצעי, נעשה ב', דהיינו
 שנחלק לחסד, שהוא ז"א, ולגבורה שהיא
 הנוקבא, (כנ"ל אות י"א) ונתפשטו ד' נקודות
 אלו, ונעשו היכל אחד. היכל הזה, אחר שנעשה
 היכל לנקודה הראשונה, נעשה בהעלם ובמכוסה
 סוד אות הו ה', ועומדת על ה' אחרות.
 ביאור הדברים. נודע, כי ה' קומות יצאו
 באצילות ממ"ה החדש, קומת הכתר בפרצוף
 עתיק, וקומת חכמה בפרצוף א"א, וקומת בינה
 נחלקה בין ב' פרצופין, שכוח שלה נעשה
 פרצוף או"א עלאין. ובינה ותו"מ שלה, נעשו
 לפרצוף ישסו"ת. וקומת תפארת יצאה בפרצוף
 ז"א, וקומת המלכות יצאה בפרצוף הנוקבא
 דז"א. והנך מוצא שקומת בינה לבדה נחלקה
 בין ב' פרצופין שבכל אחד עשר ספירות,
 והטעם מבואר (בהקסטה"ז דף י"ג במראות
 הסולם ד"ה ונודע ע"ש). והם סוד י"ח דהויה,
 שאו"א עלאין היס יוד, וישסו"ת היס ה.
 ומלבד זה נחלקו גם או"א עצמם שהם היוד
 דהויה לב' בחי', בעת יציאת נקודת החולם
 בכל

השם הויה, (כנ"ל אות י"ג) ואלו הסומכים ה' ו
 והח' והי"ב והע"ב הנ"ל, הם המרכבה של כל
 אות ואות של שס הויה. כמו שאמרנו.
 (טו) רזא תניינא את וכו': סוד השני
 הוא, אות ה' של הויה, העומדת על חמשה
 עמודים הסומכים אותה, שהם יוצאים מסוד
 המאור, שהוא בינה דא"א, אחר שנאסף ועלה
 למעלה מסוד המסך, פירו' כי ע"י עלית המלכות
 למקום בינה דא"א, נעשה שם מסך המסיים
 אל הראש דא"א, ובינה ותו"מ דא"א יצאו לבר
 מראש, למקום חגית דא"א, ששם עומדים או"א
 וישסו"ת דאצילות, (כנ"ל בהקסטה"ז דף ט"ו ד"ה
 והענין) ואח"כ לעת גדלות חזורים בינה ותו"מ
 אל הראש דא"א, שעולים למעלה ממסך
 המסיים, ונעשו שוב בחינת ראש דא"א, כנ"ל
 (בהקסטה"ז דף ט"ו ד"ה ואגליף). ואז הם מעלים
 עמהם גם או"א וישסו"ת, שה"ס י"ה דהויה,
 אל מקום הראש דא"א ומאירים אליהם. (כנ"ל
 בהקסטה"ז דף כ' ד"ה ואמא) וז"ש, שהבוצינא
 שהיא בינה דא"א מאיר אל ה' דהויה, כד
 אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא,
 דהיינו לאחר שחזרה למעלה ממסך המסיים את
 הראש דא"א. כי אז הבוצינא מאירה אל הח'
 דהויה, כמבואר.
 (יז) את דא היכלא וכו': אות זו נקראת
 היכל הקדש אל הנקודה שאמרנו, דהיינו ה'
 דהויה, שהכל הוא בסוד שאמרנו, באות מ'
 במרובע, שפירוש, שאין הארת החכמה מתגלה
 שם, והיא בסוד דלא אתיידע. אבל כאן לא
 נרשם אות מ' רק אות ה', משום שכאן מתחיל
 הגילוי בסוד ל' דצלס. והמרכבה שלה היא
 ה' עמודים שאמרנו.
 (יח) דכד כטש נהירו וכו': ומפרש מה
 (דפו"י דף ק"ט ע"א)

נקודין די'. תרין לעילא, דאינון רישא. וחד לתתא, דאיהו קוצא די', כגוונא דא . . . דקאמרן. כד אתפשטו, תרין, אתעבידו תלת. חד אתעביד תרין, ואתפשטו, ואתעביד ת חד א היכלא. ב דא היכלא, לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה, * אתעביד בגניזו טמיר רוז דאת דא, וקיימא על חמש אחרנין.

חלופי גרסאות

ח דא ; ל"ג חד. א ל"ג היכלא. ב ודא ; היכלא דא.

רוז דאתחן דשמא קדישא

הסולם

מאמר

קומת חכמה, אבל רק מבחינה שכנגדה, שהיא בינה שבא"א, והיא הנקראת בוצינא. כד אתכנש לאסתלקא לעילא מרוזא דמשחתא, כי מטרים שהבינה דא"א חזרה ועלתה לראש א"א, היו כל המדרגות בבחינת קטנות כנ"ל, ובינה ותו"מ די' שה"ס ו"ד דמילוי יוד, ובינה ותו"מ דקומת בינה שה"ס ח' דהויה, שתיהן עוד לא היו במדרגות הי' שיהיו נחשבות לבי' נוקבין די', אלא שהיו בנפילה מחוץ למדרגת הי'. אלא אחר שבינה דא"א חזרה ועלתה לראש דא"א למעלה מן המסך או גם בינה ותו"מ די' עלתה למדרגת הי' ונעשה לבחינת נוקבא שלה שה"ס ח' בצורת ו"ד דמילוי יוד.

בכל המדרגות, דהיינו בעת עליית המלכות מכל מדרגה לבינה וכל מדרגה, (כנ"ל ב"א דף ד' ד' ד"ה ביאור) שאז נפלו בינה ותו"מ של הי' למדרגה התחתונה שלה שהיא הה' דהויה, ותדע שכל בינה ותו"מ שנפלו ממדרגתם, כשהם חוזרים למדרגתם בעת נקודות השורק, אינם מתיחדים ממש למדרגה אחת עם הכתר וחכמה שנשארו במדרגה, אלא שנתקנו להיות קו שמאל, ובחינת נוקבא לכתר חכמה שנשארו במדרגה.

ומכאן יצא, שיש ב' נוקבין לבחינת הי' דהויה, שה"ס אריא עלאין, א) היא הבינה ותו"מ שנפלו מן הי' בעת הקטנות וירדו לישסו"ת שהיא ח' דהויה, שבינה ותו"מ אלו ה"ס ו' די' דמילוי היוד, נוקבא הב' היא, ישסו"ת עצמם שהם בינה ותו"מ דקומת בינה הכוללת שנתקנה למדרגה בפני עצמה, בסוד ח' דהויה, אמנם בעת קטנות אינן נחשבות לנוקבין, כי אז שתיהן הן למטה ממדרגת אריא שהם הי' דהויה, אלא בעת יציאת נקודת השורק, שבינה ותו"מ וכל המדרגות חוזרות ועולות למדרגתם (כנ"ל ב"א דף ר"צ ד"ה בגי'ן) ולוקחות עמהן גם מדרגה התחתונה שהיו בה בשעת נפילה (כנ"ל בהקסו"ז דף כ' ד"ה ואמא) נמצא שבינה ותו"מ של הי' חזרו ועלו לי' ונעשו לה לנוקבא. בסוד ז' ד' דמילוי יוד, ובינה ותו"מ אלו העלו עמהן גם ח' דהויה, אל ח' מזמת שהיו מלוכשות בהן בשעת הנפילה, ונתקנה גם ח' דהויה להיות לנוקבא אל הי' דהיינו לקו שמאל שלה, זרי שיש לה, אל הי' ב' נוקבין, א) הו"ד דמילוי הי', והיא נחשבת לחג"ת אל הי' ב) היא ח' דהויה והיא נחשבת לנה"י אל הי'.

זוה אמרה (באות ט"ז), דנפקין מרוזא דבוצינא, כי כל מדרגה מקבלת הארתה מבחינה שכנגדה בעליון וכיון שו"ה דהויה הם שניהם קומת בינה, ע"כ הם מקבלים מא"א שהוא 352 (דפו"י דף ק"פ ע"א * דף ק"פ ע"ב)

ח"ש, דכד כמש נהירו דבוצינא באות הי' וכו' אתעבידו אינון תשע סמכין דקאמרן, כי הי' קבלה מן הבוצינא, כל ג' בחינות חולם שורק חירק, שה"ס ג' קוין, שהם בחינת ראש תוך וסוף של הי', וכל אחד מהם כלול משלשתם, וע"כ יש ג' קוין בראש שהם חב"ד, וג' קוין בתוך שהם חג"ת, וג' קוין בסוף, שהם גה"י, אבל הח' שה"ס בינה ותו"מ די' שנפלו ממנה בעת הארת נקודת החולם, דהיינו בקטנות כנ"ל, הגה היא לא התחילה להאיר להיות בחינת נוקבא אל הי' ולקבל ממנה, רק אחר שחבוצינא אתכנש לאסתלקא לעילא מרוזא דמשחתא כנ"ל שאז היא הארת השורק, שהיא רק בחינת התוך של הי', וחג"ת שלה, ע"כ אינה מקבלת רק הארת ג' הקוין מחג"ת די', זה אמרו ומנו נהירו דאתנהר את הי', דהיינו מחלק של הארת הי', אתפשטו ג' נקודין די' וכו' דהיינו בחלק של הארת התוך די' שנחלק על ג' קוין, שהם די' כי תרין, אתעבידו תלת, וחד אתעביד תרין, כמש לעיל, או, ואתעביד חד היכלא, שנתקנה להיות היכל אל הי', שנתקנה להיות נוקבא אל הי', כי הנוקבא

(ט) ארבעה גניזין אינזן, ג בחד נקודה דקיימא לגו באמצעיתא, ז אינזן חמש. ואיהי ה' ה כמה דה"א דלתתא, קיימא על ארבע, ו ואיהי נקודה על ארבע, דקיימא בגו אמצעיתא. אוף הכא נמי האי. ז ומה דקיימא על ה' סמכין, הכי הוא ודאי, ח בגין דהאי נקודה עלאה, איהי על תרין גוונין, חד בלחודי, וחד בטמירו.

(כ) ובספרא דרזין דחנוך, ה' ודאי קיימא על חמש סמכין דנפקין מגו בוצינא. וכדין אפיק חמש קיימין אחרנין, ו ואשתכח האי ה' ברזא דעשרה. וכד אתפרשת, קיימא ה' דא, על סמכין, ואינזן הוו תליסר מכילן דרחמי, בחד דרגא דאתוסף עלייהו.

חלופי גרסאות

ג חד. ד ואינזן. ה דהא לתתא. ו איהי. ז מה. ח ליג בנין ; כגון ט ואשתכח י מוסיף סמכין חמשין

מאבר

הסולם

רזא דאתון דשמא קדישא

הנוקבא נקראת חיכל. אבל מבחינת ג' קוין דראש ה' אינה מקבלת, כי הארתה מתחלת מן התוך ד' כמבואר.

זחה אמרו. דא חיכלא, לבתר דאתעביד חיכלא לחד נקודה קדמאה, דהיינו אחר שקיבלה מן הארת השורק, ועלתה ממקוב נפילתה ונעשתה נוקבא לנקודה קדמאה שהיא י' אתעביד בגניזו פמיר רזא דאת דא, שבגניזו ובסתר נעשית אות ח' זה שהי' ו"ד דמילוי י', שנעשתה נוקבא אליה, דהיינו שהיא גונות ומעלמת החכמה ונתתקנת בבחינת לא אתידע שהי' אמא עלאה. וקיימא על חמש אחרנין, שהיא עומדת על ח' אחרת, שהי' ח' דהויה, שהי' בינה ותרי"מ דבינה הכוללת דאצילות, הנקראת ישו"ת, שבה מתחיל להתגלות הארת החכמה, והיא מלבשת על הסוף של ה', דהיינו על נה"י שלה. באפן, שהי' יש לה כל ראש תוך וסוף שבכל אחד ג' מדרגות, וד"ו דמילוי יוד, שהיא בינה ותרי"מ ד' עצמה, נעשתה ח' ומלבשת על חגי"ת דיד, ושנים אלו נקראים אבא ואמא עלאין. וח' דהויה, שהי' ישו"ת, מלבשת על נה"י של ה'. ועי"כ בב' ההין אלה אין בכל אחת רק ארבע נקודות ולא כל ה' כמו ה' כי לכל אחת יש לה רק בחינה אחת מן ה' לזו תוך, ולזו סוף.

(ט) ארבעה גניזין אינזן וכי : ארבע נקודות גנות הן, שהן ב' קוין ימין ושמאל, וימין ושמאל שבקו אמצעי, שהן גנוזות כנ"ל, ועם נקודה אחת העומדת בתוכם באמצע, שהי' היסוד שבה, שאשכיל דאבא בנתיב

(דטריי דף ק"ט ע"ב) 353

דאמא, (כנ"ל משפטים אות תקכ"ח) הן חמש, והיא ח', דהיינו הנוקבא ד' הנק' אמא עלאה. כמו שה' שלמטה, דהיינו המלכות, עומדת על ארבע, דהיינו על ג' קוין, והמלכות המקבלת, והיא נקודה על ארבע, כלומר שעצם המלכות, שהיא נקודה, עומדת באמצעם, כי המלכות המקבלת מג' קוין הנחשבת בתוך הארבע, היא בחינת עטרת יסוד, הנקראת מפתחא ולא מלכות ממש, (כנ"ל בהקדמה"ז דף מ"ה ד"ה ההיא) אף כאן גם כן זה, שיש ד' נקודות גנוזות ובחינת נתיב באמצען, ומה שהיא עומדת על חמשה סמכין אחרים, דהיינו על ח' דהויה, שהיא ישו"ת כנ"ל בדבר הסמוך, הוא כך ודאי, משום שנקודה זו העליונה, שהיא ה' דהויה, היא על ב' בחינות, אחת, כשהיא בפני עצמה, ואינה מלובשת בישו"ת, שאז הו"ד דמילוי י' נעשתה לנוקבא שלה בפני עצמה, שהי' ה' בחמש גניזין הנ"ל, ואחת במכוסה, כלומר שהיא מלובשת בישו"ת, ואז נחשב ישו"ת לנוקבא של ה' והו"ד נכללת אז ב' בבחינת דכר, ועי"כ יש ב' ההין.

(כ) ובספרא דרזין דחנוך וכי : ובספר הסודות של חנוך, אומר, ח' ודאי שעומדת על ה' סמכין היוצאים מן הבוצינא, שהוא בינה דא"א, והיינו הו"ד דמילוי יוד, שהי' אמא עלאה, ואז מוציאה ח' זו חמש עמודים אחרים, שהיא ח' ראשונה דהויה, הנקרא ישו"ת, ונמצא ח' זו בסוד עשר, דהיינו חמש סמכין שלה חמש סמכין של ח' דהויה, שהם יחד במקום ה' (כנ"ל אות י"ח בהסולם ד"ה ביאור) וכשנפרדת ח' דהויה מן ח' דו"ד שבמילוי

(כא) ואלין אינון תריסר דקיימין בשית. כ זמנין ל אינון ארבעין ותריין. זמנין שבעין ותריין הוו, אבל נחתין לתתא. והכא אתפרשו שבילין לכל סטר, דאינון תלתין ותריין, אשתאר ארבעין. ותריין אודנין ימינא ושמאלא, הא ארבעין ותריין. נ אלין מ"ב אתוון עלאין, דאינון אתוון רברבן דאורייתא.

(כב) בגין דאית אתוון רברבן, ואית אתוון זעירין. אתוון רברבין אינון לעילא, אתוון זעירין לתתא. וכלא לתתא כגוונא דלעילא. בגין דאית שמהן קדישין עלאין, דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלולא כלל. ואית שמהן קדישין תתאין, דקיימין במלה, ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו.

(כג) ואית שמהן אחרנין לתתא, דאינון מההוא סטרא אחרא, דאיהו מסטרא דמסאבא, ואלין לא קיימין, אלא ברעו דעובדא לתתא, לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה. בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהו, אלא בעובדין דהאי עלמא, לאסתאבא בהון. כגוונא דבלעם, ואינון בני קדם, וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא.

(כד) ואלין, לא קיימי באתוון רשימין מן כ"ב דאורייתא, בר תריין, ואלין

חלופי גרסאות

כ סטריין. ל ל"ג אינון ארבעין ותריין (ד"א). ט אשתכחו ; אשתארו. נ ואלין ; ואינון ; ל"ג אלן מ"ב.

מאמר הסולם רוא דאתוון דשמא קדישא

(כב) בגין דאית אתוון רברבן וכר ; כי יש אותיות גדולות, ויש אותיות קטנות. אותיות גדולות הן למעלה, בבינה, ואותיות קטנות למטה במלכות. והכל הוא למטה, במלכות, כעין של מעלה, בבינה. כי יש שמות קדושים עליונים, שבבינה, הנמשכים רק ברצון הרוח והלב בלי דבור כלל. ויש שמות קדושים תחתונים, שבמלכות, הנמשכים בדבור, ובהמשכת המחשבה והרצון עליהם.

(כג) ואית שמהן אחרנין וכר ; ויש שמות אחרים למטה, שהם מסטרא אחרא ההוא, שהוא בצד הטומאה, ואלו אינם נמשכים אלא ברצון של מעשה למטה, להעלות להם הרצון שבמעשה למטה. משום שהסטרא אחרא אינו מתעורר אלא במעשים של עולם הזה להטמאות בהם. כמו בלעם ובני קדם וכל אלו העוסקים בצד אחר ההוא, שהח עוררו אותו ע"י שעשו מעשים למטה לעוררו.

(כד) ואלין לא קיימי וכר ; ואלו שמסטרא אחרא, אינם עומדים באותיות הרשומות של כ"ב אותיות התורה חוץ משתיים, ואלו הן ח' וק' שקליפת היסוד נקרא ח' שהיט בני חת שנשא ונתנו עט אברהם במערת המכפלה. וקליפת המלכות נקרא ק', כנ"ל

שבסילוי ה', ובהא למקומה, עומדת ח' זו על חמשה סמכין, שדי' סמכין הם ג' קוין ומלכות המקבלתם, והחמשיית היט נקודה באמצעם, והד' סמכין כלולים זה בזה באופן שיש ג' קוין בכל אחד מהד' סמכין, שהם י"ב הם י"ג מדות תרחמים עם מדרגה אחת תנוספת עליהם, דהיינו עם הנקודה שבאמצע הד' סמכין. והם מקבלים מ"ג מדות התרחמים שבדיקנא דא"א.

(כא) ואלין אינון תריסר וכר ; ואלו הם י"ב העמודים בששה קצוות. כי ישו"ת הם ו"ק דאוי"א, ואלו י"ב הנ"ל מאירים בכל קצה שבחסם, והם במספר השט ע"ב, כי ו"פ י"ב הוא ע"ב, ופעם נחשבים להשט מ"ב, היינו בישו"ת עצמם, ופעם לע"ב, אבל זה הוא כשיורדים למטה לו"ק דז"א שרק שט מאיר השט ע"ב, וכאן בישו"ת, מתפשטים מהע"ב שבילים לכל צד, דהיינו ל"ב שבילי החכמה, וכשתגרע ל"ב מע"ב נשאר ארבעים, ועם ב' אונים ימין ושמאל, אשר אונים הם בינה, שהימין הוא ישראל סבא והשמאל הוא תבונה, שהם שורשי האורות, הם ארבעים ושנים, שהיט השט מ"ב, אלו הם מ"ב אותיות עליונות, שחם אותיות תגדולות שבתורה.

ח' וק', וסמכין לון בסמיכו אתוון דשקר. אבל אלין אינון אשתמודעאן לגבייהו יתיר. וע"ד בתהלה לדוד, בכלהו כתיב ו' בכל את ואת, בר מאלין תרין, דלא כתיב ו', דהא ו' שמא דקב"ה איהו.

כה) ובג"כ אינון ארבעין ותרין אתוון, דעלמא דא אתברי בהו, אשתכח האי ה' עלאה, לסלקא לתשעין ותרין, תשעין הוו, בר תרין אודנין ימינא ושמאלא. ורזא דא ואם שרה הבת תשעים שנה תלד. אבל ו' איהו בחשבנא תשעין ותרין, וכד אתוסף דרגא דרזא דברית, דאיהו רקיעא תמינאה, וקיימא לתמינאי יומין, הא מאה. ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו. וכלא ברזא ז' דה'.

כו) האי ה', איהי דיוקנא דילה בתרין נונין, רזא דמאה, ואינון חמש סמכין רתיכין, דנפקי מגו בוצינא, ואינון חמש אחרנין דנפקין מינה. וע"ד דיוקנאה כגוונא דא פ' ון, תרין נונין, ונקודה דקיימא באמצעיתא. וע"ד ו' קיימא בינייהו תדיר, כגוונא דא נון, בגין דהכא איהו אתריה לאתעטרא, ואע"ג דרזין אחרנין אינון ברזא דה', אבל דא איהו ברזין דספרא דחנוך, והכי הוא ודאי.

חלומי גרסאות

ס ר'. ע וסימנך ; מוסיף ורזא דא וסימנך. פ הא ; מוסיף הא איהו. צ י"ה ; יה"ו (ד"א) ק ה' ; ה"א

רזא דאתון דשמא קדישא

הסולם

מאמר

ימין שמאל כנ"ל, הן מ"ב, וה' סמכין עלאה כל אחד כלול מעשר שהם נ', נ' ומ"ב הן צ"ב. צ' הן, חוץ מ"ב אודנין ימין ושמאל, וחס ואם שרה בת צ' תלד, כי שרה רומזת על אמא, שהיא ה' עליונה דהויה, אבל היא בחשבון צ"ב דהיינו עם ב' האודנין, וכשנוסף עליהם מדרגת הברית שהוא יסוד, שהוא רקיע השמיני ועומד לשמונה ימים, דהיינו שהמילה הוא לשמונה ימים, צ"ב ושמונה דיסוד, הם מאה. ואלו הם ודאי, מאה ברכות, שבכל יום צריכה כנסת ישראל, שהיא המלכות, להתעטר בהן. והכל הוא בסוד הח'.

כו) חאי ח' איחי וכי' : ה' זו, הצורה שלה היא בב' נונין, שהם סוד מאה, דהיינו ב' ההין, שיש בהן עשרה סמכין, שכל אחד כלול מעשר, הן מאה, ה' אחת היא, ה' סמכין, ומרכבות שיוצאים מתוך הברצינא, שהיא בינה דא"א, דהיינו אמא עלאה שהיא י"ד דמילוי י'. וה' שניה היא, חמשה סמכין האחרים היוצאים ממנה, שהיא ח' ראשונה דהויה שהיא ישו"ת, ועשרה סמכים של ב' ההין אלו ב' נונין. וע"כ צורותיהן הן כעין זה

ןן

(כנ"ל תרומה אות תע"ה) וסומכים להם לס"א, בסמיכה ג' אותיות שק"ר, שנאחזים בהם, אבל אלו הח' הק' נודעים אצלם יותר. וע"כ בתהלה לדוד, כתוב בכל הפסוקים ו' באמצע הפסוק אחר הטעם אתנחתא, בכל אות ואת, כלומר בכל פסוק ופסוק, שכל אחד מתחיל באות מיוחדת מאלפא ביתא, חוץ מאלו ב' אותיות ח' וק', דהיינו חנון ורחום ה' ארץ אפים וגדל חסד, שלא כתוב בו ו', שאינו כתוב וארץ אפים וגדל חסד. וכן קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, שלא כתוב, ולכל אשר יקראוהו באמת. שהוא מטעם כי ו' הוא שם הקב"ה, דהיינו קו האמצעי המיוחד הימין והשמאל, ואין הס"א חפצה בקו האמצעי, וע"כ באותיות שיש בהם אחיזה לס"א, לא כתוב ו' באמצע הכתוב, להורות שיש בהם אחיזה לס"א.

כה) ובג"כ אינון ארבעין וכי' : חחד לענין הא', ואומר, וע"כ הם מ"ב אותיות שעולם הוה נברא בהן, (כנ"ל באות כ"ב) נמצא שח' העליונה זו, דהויה, עולה צ"ב. שהם מ' שנשארו מע"ב שבה, ובי אודנין (דטו"י דף ק"ם ע"ב)

(כז) וכד אתתקנא באינן חמשינ בלחודייהו, איהו נקודה ר חדא דקיימא ברזא דנ', כגוונא דא ם נר'ן, וחד נקודה באמצעיתא דאיהי שלטא עלייהו, וכלא רזא חדא. זכאין אינן דידעי ארחי דאורייתא, למהך בארחי קשוט. זכאין אינן בהאי עלמא, וזכאין אינן בעלמא דאתי.

(כח) רזא תליתאה ה את ר, האי את דיוקנא דרזא דאדם, כמה דאתמר. והא אוקימנא, דהאי את, קיימא על י"ב רתיכין. וכד מתפרשאן, אינן כ"ד רתיכין, דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש, לקבל דרועין וירכין * וגופא * שייפין דלהון כ"ד אינן דדרועין, וירכין, וגופא, הא אתמר, אבל כלהו סתימין בגופא, וגופא קיימא בכלהו כ"ד, וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא, ובגין דכלילן פלהו ביה, קיימא, ר פשיטו חד.

(כט) גופא חד כליל בכ"ד רתיכין, ואלין אינן: רישא בשית. גופא בי"ח, ואע"ג דכל רתיכין אינן ב י"ב לכל נ סטר, בכלא קיימא גופא. אבל עשרים

חלופי גרסאות

ר ליג חדא. ם הי גון: גי נון: רי: הי: רי: היא. ת ליג את. א וגוי. ב י"ח: י"ח לכל סטר
ג מוסיף סטר וסטר.

רזא דאתון דשמא קדישא

הסולם

מאמר

התפשטות צורת אדם, כנגד הזרועות שהם חו"ג, וירכים שהם נר"ה. וגופא, שהוא ת"ת ויסוד, האברים שלהם הם כ"ד בזרועות, וכ"ד בירכים וכ"ד בגוף. וכבר למדנו, אבל כולם סתומים בגוף, שהוא ת"ת, והגוף עומד בכל ג' כ"ד, וכל ע"ב מרכבות כלולות בגוף, ומשום שכולם כלולות בו, עומדת הו' בהתפשטות אחד, דהיינו קו אחד, הכולל כולם.

(כט) גופא חד כליל וכו': ומפרש, גוף אחד הכולל כ"ד מרכבות, אלו הם, הראש דו', יש בו שש מרכבות, והגוף דו' יש בו י"ח מרכבות, שש וי"ח הם כ"ד. ואע"פ שכל המרכבות הם י"ב לכל קצה שבוק, וששה פעמים י"ב הם ע"ב, ולא כ"ד. ודאי שבכולם עומד הגוף, אבל מבחינת עשרים וארבע, דהיינו שמחשבים הגוף רק לשליש אחד של ע"ב, כנ"ל, הם מתבארים, ששה שבראש, דהיינו חג"ת נה"י שבראש, שהם אברים להכניס בהם הראש. דהיינו הג"ר המכונים ראש. וי"ח, הם שמונה עשרה חוליות שבשדרה, שהראש עומד עליהם והגוף נסמך בהם.

פירוש. כי רישא דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה, (כנ"ל משפטים אות תק"כ) שפירושו שחטר ג"ר דראש ואין בו אלא ו"ק דראש. ויש, דאינן שייפין לאעלאה רישא, שהם כלים המודדים הג"ר שלו. אמנם הגילוי של הו"ק

ן-ן, ב' נונין ונקודה העומדת באמצע, וע"כ ו' עומדת ביניהן תמיד, כעין זה, נון, משום שכאן הוא מקומו של ז"א, שהיא ו', להתעטר, דהיינו לקבל מוחין דג"ר. ואע"פ שיש סודות אחרים בסוד הח', אבל אלו הם בסודות ספרו של חנוך, וכך הוא ודאי.

(כז) וכד אתתקנא באינן וכו': וכשנתקנה בחמשים בלבד, דהיינו אחר שנפרשה ת' דהויה מאמא עלאה ובאה למקומה, היא בנקודה אחת העומדת בסוד הני', כעין זה נון, דהיינו שנשמעת כך במבטא, שהו', היא נקודה אחת באמצען השולטת עליהן, והכל הוא סוד אחד. כנ"ל. אשרי הם היודעים דרכיה של התורה ללכת בדרכי אמת, אשרי הם בעולם הזה ואשרי הם בעולם הבא.

(כח) רזא תליתאה את וכו': סוד השלישי הוא אות ו' דהויה, אות הו' היא סוד צורת אדם, דהיינו ז"א, שבו הויה דמילוי אלפין שבגימטריא אדם, דהיינו מ"ה. כמו שלמדנו. והרי העמדנו (לעיל אות י"ד). שאות זו שהוא ו' הרומזת על ג' קצוות שבו, עומדת על י"ב מרכבות, שאלו י"ב מאירים בכל קצה שבו, וי"ב פעמים ו' הוא ע"ב, כמ"ש שם. וכשמתחלקים על ג' שלישים הם כ"ד מרכבות. כי ג"פ כ"ד הם ע"ב. כי באות זו כלולים

וארבע אינון שית דרישא, דאינון שייפין ד לאעלאה רישא. תמני סרי חוליין דקימא ה רישא, וסמכא גופא עלייהו.
 (ל) וכלהו פשיטו ז חד, ברישא וגופא, ואינון שיתין כלהו כליל לון, ה דאיהו רזא דשית. ועל דא שיעורא דאת ו, רישא ט שיעורא בשית נקודין ממש, גופא בתמני סרי. כגוונא דא כל אלין רזין מתפרשן, לאכללא לון בגופא, בגין דדרועין וירכין כלהו בגניזו, וע"ד כלא אתכליל ברזא כ דאת ו דיוקנא דילה.
 (לא) וכד שלימו דאת דא ז אתחזי, כדין כל סטרין בישין אסתתמו, ואתפרשן מסיהרא, ולא אתחפיין, בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין, ואנהיר לה, ולא יכלא מקטרגא לאבאשא כלל. וכד האי אסתלק, כדין סליק ואסטי ומפתי, ויכיל לקטרגא על כל בני עלמא, בגין דאיהו מלך זקן וכסיל, והא אוקימנא.
 (לב) ו' איהו נהורא דנהיר לסיהרא, ואע"ג ה דנהירין סגיאין אתכלילין ביה, נהורא דנהיר לסיהרא איהו חד פשיטו למליא לה. ואיהו רזא דאלף, רשימו בכל אינון רזין. וכד נהיר לסיהרא ברזא דו' נהיר לה.

חלופי גרסאות

ד לאענאה. ה לאגנא ול"ג רישא. ו ל"ג מן וסמכא עד דאיהו. ז ל"ג חד. ח מוסיף רישא דאיהו. ט ל"ג שיעורא י ל"ג לאכללא לון בגופא בגין. כ דדיוקנא דאת ו' וכד. ל אתחזיין. מ דנהירין.

רזא דאתון דשמא קרישא

הסולם

מאמר

הוי"ק דראש אינו במקום הראש אלא בגוף, דהיינו על ג' קוין שבגוף, שהוי"ק דראש מתגלים בכל קו, וג"פ ששה הם י"ח, וז"ס ח"י חוליות שבשדרה, וז"ש תמני סרי חוליין דקיימא רישא וסמכא גופא עלייהו, כי ג' קוין שבגוף מגלים הארת התכמה שבראש, ונבחן שהראש עומד עליהם, וכן כל הגוף עומד עליהם.
 (ל) וכלהו פשיטו חד וכו': וכל הכ"ד מרכבות הנ"ל, הם התפשטות אחד בראש וגוף של הו', ואלו הששים ספירות כולם כולל אותם הו', שהוא סוד שש ספירות חג"ת נה"י שכל אחת כלולה מעשר, וע"כ השיעור של אות ו', הראש של הו' הוא בשש נקודות ממש, דהיינו חג"ת נה"י, והגוף בשמונה עשרה, כעין זה כל הסודות מתבארים שהם כלולים בגוף, משום שהזרועות והירכיים, שהם חו"ג ונו"ה, הם בהעלם להיותם בחינות ב' קוין העליונים שאינם מאירים, אלא על ידי קו האמצעי המיוחדם זה בזה, שהוא הו'. וע"כ נכלל הכל באות ו' וצורתה.
 (לא) וכד שלימו דאת וכו': וכשהשלמות (דפו"י דף קפ"א ע"א)

של אות הזה נראה, דהיינו הו', שהוא קו האמצעי כנ"ל, או כל צדדים הרעים נסתמים ומתפרדים מן הלבנה, שהיא המלכות, ואינם מכסים אותה. משום, שקו האמצעי, הוא בוקע כל המשקופים שברקיעים ומאיר לה, להמלכות, והמקטרג אינו יכול להרע כלום, וכשזה מסתלק, דהיינו הו' שהוא קו האמצעי, אז עולה המקטרג ומסטיין ומפתה, ויכול לקטרג על כל בני העולם כאשר שהוא מלך זקן וכסיל, וכבר העמדנו.
 (לב) ו' איהו נהורא דנחיר וכו': ו' דהויה, הוא אור המאיר ללבנה, שהיא המלכות, ואע"פ שאורות רבים נכללים בו, שהוא ז"א, האור שהוא מאיר ללבנה, הוא רק התפשטות אחת למלאות אותה, והוא ז"א, הוא סוד א', שצורתה ו' באמצע ב' יודין מימינה ושמאלה דהיינו ז"א שהוא קו אמצעי המכריע ומייחד את הימין ואת השמאל, וע"כ הימין והשמאל דבוקים בו בצורת ב' יודין שבא'. בסוד תלת מחד נפקו, חד בתלת קיימא, (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) והוא נרשם בכל אלו הסודות שבא', וכשהוא מאיר ללבנה, שהיא המלכות, בסוד

תצוה

לג) ובספרא דאדם נ קדמאה, בדיוקנין דאתוון, ו' חד נקודה לעילא, וחמש נקודין דלתתא, וכן שיעורא דילה כגוונא ס דא, וכל נקודה קיימא ברזא דעשר, בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר, דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין, וההיא נקודה אשלים לעשר. נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה, ואיהי עשרה. וכן לשמאלא. וכן לכל סטרין. וע"ד, כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר, איהי ורתיכו. וכלהו כלילן בההוא פשיטו דאת ו', ע בגי"כ פ כלא איהו בדיוקנא ברזא ז דאת ו'.

לד) וכד עייל שמשא פ בסיהרא, נפק מהאי ו' חד פשיטו רזא דברית, כגוונא דא ג', ודא איהו לאעלא בנוקבא. וכד אתכליל כלא בהאי פשיטו דאת ו', כדן קיימא לשמשא בנוקבא. ורזא דא דכתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, ו לאתכללא דרועא בגופא, ואת בניו אתו, אלין כל אינון רתיכין וסמכין דלילה. דרועא שמאלא לגביה, דכתיב ז קח את הלויים, לאשתכחא ו' דכליל כלא. בחד פשיטו, למהוי חד.

לה) וע"ד אשתכח יחודא בהאי, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, כלא איהו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) (במדבר ג) ח"א בהשמטות רעט. נ ל"ג קדמאה. ס מוסיף דא ו'. ע ובגי"כ : ל"ג מן בגין כך עד וכד. פ כללא (דרך אמת). צ דא. ק מוסיף בסיהרא סיהרא ר מוסיף את לאתכללא

מאמר

הסולם

רזא דאתוון דשמא קדישא

בסוד הו' מאיר לה, שצורתה קו אחד, שהוא התפשטות קו אמצעי בלבד, מבחינת מה שאינו לא קו ימין ולא קו שמאל, אלא התפשטות הכלול משניהם.
לג) ובספרא דאדם קדמאה וכו' : ובספרו של אדם הראשון, בצורות האותיות, אומר, שצורת הו' הוא נקודה אחת מלמעלה, הרומזת על ו' דהויה, וחמש נקודות שלמטה, שהן ח' ראשונה דהויה, שהם חמש נקודות (לעיל אות ט"ז) שהם חמש סמכין, וכן השיעור שלו של הו' דהויה שהוא ז"א, הוא כעין זה. דהיינו שכולל בתוכו י"ה דהויה, שהוא סוד בן י"ה, וכל נקודה של ששה נקודות שבו, עומדת בסוד עשר, שאין לך נקודה שאינה משלמת לעשר, כי כל נקודה יש בה ט' סומכים ומרכבות, שהן רת"ס שבה, שכל אחת שברת"ס כלולה מג' קוין, (כנ"ל אות י"א) שהם ג' נקודות כזה . . . ע"ש.
ועצם הנקודה משלמת לעשר, כי נקודת הימין ט' סומכים ומרכבות לה, ועמה עצמה היא עשרה, וכן נקודת השמאל וכן לכל הצדדים. וע"כ הנקודות כולם, הן כל אחת ואחת בכלל עשר, היא ומרכבותיה, וכולן כלולות בהתפשטות ההיא של אות ו', וע"כ הכל הוא (דמוי דף קס"א ע"א)

בצורת אות ו' דהיינו שהיא בצורה נקודה אחת מלמעלה, וה' נקודות שלמטה, כנ"ל. (לד) וכד עייל שמשא וכו' : וכשנכנס השמש, שהוא ז"א, בלבנה, שהיא המלכות, יוצאת מו' הוה התפשטות אחת שה"ס הברית, דהיינו היסוד, שהוא כעין זה ג', שצורתה ו' עם תוספת נקודה בסופה, שה"ס העטרה שנתוספה בו, שה"ס המסך שבו, שבסודו הוא גומל דליס, שג' היא יסוד, וד' היא המלכות, וזה הוא ליכנס בהנוקבא, שהיא המלכות וכשנכלל כל זה בהתפשטות הוה של אות הו', שהוא ז"א, אז הוא עומד להודווג עם הנוקבא. וז"ס שכתוב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, שבא לכלול זרוע ימין, שהוא חסד הנקרא אהרן, בגוף, שהוא משה, ואת בניו אתו, אלו הם כל המרכבות והסומכים שלו. חרוע השמאל כלול בו במשה, שהוא מרכבה לז"א, שהוא ו', שכתוב, קח את הלויים, והלויים הם זרוע שמאל, שהוא גבורה, כדי שתמצא הו' שהוא משה, כלול הכל בהתפשטות אחת להיות אחד.

(לה) וע"ד אשתכח יחודא וכו' : וע"כ נמצא יחוד בו' הוה, בימין שמאל ואמצע, שהאמצע הוא משה והימין אהרן, והשמאל הלויים

חד. וע"ד אתעביד חד פשיטו, ואקרי אחד, ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודו, ודא הוא חד.

(לו) ה' בתראה, אתעביד חד גופא, ם בהאי נקודה דאמצעיתא. ואעיל בה ו', ואשתכח ר' בין ב' נקודין, חד לעילא, וחד לתתא. וכדין, אתאחיד עלמא עלאה, בעלמא תתאה, ואיהו חד. ואוקימנא. אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי. בכה רבי אבא ואמר, ווי לעלמא כד יתכניש שמשא ויתחשך עלמא.

(לז) אמר ר' אלעזר, ירכין לתתא, ברזא דאת ר', מנ"ל דאתכלילו בהאי את. אמר ליה, דכתיב ם זכרו תורת משה עבדי, ולא כתיב נביאי, לאתחזאה דכלא אתכליל ברזא דו', ואת ר' אקרי חד, ואיהו חד בלחודה, ופשיטו חד והא אתמר.

(לח) ם ואתה הקרב אליך וגו'. אמר רבי שמעון, לא שמש ן משה ם דאיהו שמשא בסיהרא, עד דאתכליל בכל סטרין ברזא ב דו', כמה דאוקימנא. תא חזי, מה כתיב, מתוך בני ישראל לכהנו לי. לכהן לי לא כתיב, אלא לכהנו לי, לשמושא דליה, לשמושא ן דאת דא, לשמושא דליה ודאי. לי דא את ה', לאעלא ולשמשא ר' בה', למהוי כלא חד. זכאין אינון ישראל, * דעאלו ונפקו, וידעי ברזא ז דארחוי דאורייתא, למהך ן בארח קשוט.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ם בהאיא. ן שמשא. א ל"ג דאיהו שמשא. ב דו'.
ג דאתרא; דא ול"ג דאת; דאת ול"ג דא. ד דארחי.
ה ל"ג בארח.

ח (מלאכי ג) ז"ח ה ט"ד שי"ט טג ש"ה לה
ט"א ש"ו. ט (שמות כח) לעיל אות א

רוא דאתון דשמא קדישא

הסולם

מאמר

ו', שהוא ת"ת, מאין לנו שנכללו באות ו'. אמר לו, שכתוב, זכרו תורת משה עבדי, ולא כתוב נביאי, להראות שהכל נכלל בו' שהוא ת"ת, ונביאים, ה"ס נצח והוד, שהם כלולים במשה שהוא ת"ת, וע"כ אין צורך לכתוב משה נביאי, ואות ו' נקרא אחד, והוא אחד בלבדו, והתפשטות אחת, כמו שנתבאר.

הלוים, והכל הוא אחד. וע"כ נעשה התפשטות אחת ונקרא אחד, ולא תמצא בהו' רק התפשטות אחת לבד, דהיינו קו אחד, זהו סוד, אחד.

מאמר ואתה הקרב אליך

(לח) ואתה חקרב אליך וכו': אי"ד שמעון, לא שמש משה, שהוא השמש, בהלבנה, שהיא המלכות, עד שנכלל בכל הצדדים בסוד אות ו', כמו שהעמדנו, (לעיל אות ל"ד) דהיינו שנכלל באהרן ובלוים שהם ימין ושמאל. בוא וראה, מה כתוב, מתוך בני ישראל לכהנו לי. לכהן לי לא כתוב, אלא לכהנו לי, עם ו' יתירה, שפירושו לשמוש שלו, לשמוש של אות הו' הו', לשמוש שלו ודאי, ודומה כמו שהיה כתוב, לכהן ו', שהיא ת"ת, אל, לי שהוא אות ח' דהיינו מלכות, להכניס ולשמש הו' בה' שיהיה הכל אחד. אשרי הם ישראל, שנכנסו

(לו) ה' בתראה, אתעביד וכו': ה' אחרונה, דהויה, שהיא המלכות, נעשית גוף אחד בזו הנקודה האמצעית, כלומר שאע"פ שהיא גוף אחד בעשר ספירות, מכל מקום העיקר שבה היא נקודה האמצעית שהיא מלכות, והשאר היא רק בהתכללות, ונכנס בה הו' דהויה, שהוא ז"א ונמצאת הו' בין שתי נקודות, אחת למעלה, שהיא אמא, ואחת למטה שהיא מלכות, ואז נתאחד עולם העליון, שהוא בינה, בעולם התחתון, שהיא מלכות, והן אחת. והעמדנו זה, באו ר' אלעזר ור' אבא ונשקו ידיו של ר"ש, בכה ר' אבא ואמר, אוי לעולם כשהשמש יאסף, שהוא ר"ש, ויחשך העולם. (לז) אמר ר' אלעזר וכו': אמר ר"א, הירכין למטה, שהם נצח והוד, שבסוד אות (דפו"י דף קפ"א ע"א *) דף קפ"א ע"ב)

(ט) מתוך בני ישראל אמאי מתוך בני ישראל. אלא כלא לא ואתקרי למהוי חד כדקא יאות, אלא מתוך בני ישראל דהא בני ישראל קיימי לתתא, ולאפתחא ארחין, ולאנתרא שבילין, ולאדלקא בוצינין, ולקרנא כלא מתתא לעילא, למהוי כלא חד, ובגיני כך כתיב ואתם הדבקים ביי וגו'.

(מ) ואתה הקרב אליך וגו' אר"ש, כלא איהו קריבה, למאן דידע ליחדא יחודא, ולמפלח למאריה, דהא בזמנא דאשתכח קרבנא כדקא יאות, כדין אתקריב כלא חדא, ונהירו דאנפין, אשתכח בעלמא בני מקדשא, ואתכפיא ואתכסיא סטרא אחרא, ושליט סטרא דקדושה בנהירו וחידו. וכד קרבנא לא אשתכח כדקא יאות, או יחודא לא הוי כדקא יאות, כדין אנפין עציבו. ונהירו לא אשתכח, ואתכסיא סיהרא, ושלטא סטרא אחרא בעלמא, בגין דלא אית מאן דידע ליחדא שמא קדישא, כדקא יאות.

(מא) אר"ש, קב"ה לא נסי לאיוב, ולא אתא עמיה בנסינא, כנסינא דשאר צדיקאי, דהא לא כתיב ביה והאלהים נסה את איוב, כמה דכתיב באברהם והאלהים נסה את אברהם. דאיהו בידיה אקריב לבריה יחידאי לגביה. ואיוב לא יהיב ליה ולא מסר ליה כלום. ולא אתמר ליה, אבל אתמסר בידא דמקטרגא, בדינא דקב"ה. דאיהו אתער להווא מקטרגא לגביה, מה דאיהו לא בעא. דהא בכל זמנא אתא ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא, והכא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) (דברים ד) ב"ב קו צ"א. (כ) (בראשית כב) בא ואתקריב. ז לאתפתחא. ח ל"ג מן ואתה עד אר"ש. ט מוסיף רביגין [דבגין (ד"א)] כלהו כחד ונהירו. י ל"ג מן בעלמא עד וכד. כ ל"ג מן ואתכפיא עד וכד. ל עציבין. מ ל"ג מן בעלמא עד אר"ש. נ מוסיף דלא אתחריב [ניא תחרב] בי מקדשא [אלא] בגין. ס ואיהו. ע ל"ג ליה. פ אתמסר.

מאמר

הסולם

ואתה הקרב אליך

כראוי, או היחוד לא היה כראוי, או הפנים עצובות ואור אינו נמצא, והלבנה שהיא המלכות, נסתרת, והסטרא אחרא שולט בעולם, משום שאין מי שיודע ליחד השם הקדוש כראוי.

(מ) אר"ש קב"ה לא זכו: א"ר שמעון, הקב"ה לא נסה את איוב, ולא בא עמו בנסיון, כנסיון שאר הצדיקים, שהרי לא כתוב בו והאלקים נסה את איוב, כמו שכתוב באברהם, והאלקים נסה את אברהם, שהוא בידו הקריב בן יחידו אליו, ואיוב לא נתן לו, ולא מסר לו כלום, ולא באמר לו שיתן, אבל נמסר ביד המקטרג בדינו של הקב"ה, שהוא עורר עליו את המקטרג, מה שהוא לא בקש, כי תמיד בא המקטרג להתעורר על בני אדם, וכאן הקב"ה עורר את המקטרג עליו, שכתוב, השמת לבך על עבדי איוב, אבל עוד עמוק הוא.

שנכנסו בסודות התורה ויצאו, ויודעים בסודות דרכי התורה, ללכת בדרך האמת.

(ט) מתוך בני ישראל: שואל, למה מתוך בני ישראל, ומשיב, אלא הכל אינו נקרא אחד להיות אחד כראוי, אלא מתוך בני ישראל, כי בני ישראל עומדים למטה לפתוח דרכים ולהאיר שבילים ולהדליק הנרות, שהם ספירות העליונות, ולקרב הכל ממטה למעלה, שיהיה הכל אחד, ומשום זה כתוב, ואתם הדבקים בה' וגו'.

(מ) ואתה הקרב אליך וגו': א"ר שמעון הכל הוא קרב על ידי מי שיודע ליחד היחוד ולעבוד לאדונו, שהרי בזמן שנמצא קרבן כראוי, או נתקרב הכל יחד, דהיינו הצדדים, ימין ושמאל, והארת הפנים של הקב"ה, נמצא בעולם גבית המקדש, והסטרא אחרא נכנע ונסתר, וצד הקדושה שולט באורה ושמחה, וכשהקרבן לא נמצא

(דפו"י דף קפ"א ע"ב)

קב"ה אתער לגביה, דכתיב (ז) השמת לבך על עבדי איוב. אבל רזא ז עמיקא איהו.

(מב) פתח ואמר, (ח) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליי'.
 [ו] ויהי מקץ ימים, רזא איהו, מקץ ימים, ולא מקץ ימיו, דחה לקץ ימיו, וקריב
 לקץ ימים. והא אוקימנא, דכתיב (ט) ואתה לך לקץ. אמר קב"ה לדניאל ואתה
 לך לקץ. אמר ליה, לאן קץ, לקץ הימים או לקץ הימיו, עד דאמר ליה לקץ
 הימיו.

(מג) וע"ד דחיל דוד, דכתיב (י) הודיעני יי' קצני. או לקץ הימים, או לקץ
 הימיו. והכא מה כתיב, ויהי מקץ ימים, ולא מקץ ימיו. ובגיני כך לא אתקבל
 קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא.

(מד) ת"ח מה כתיב, (יא) והבל הביא גם הוא. מאי גם הוא. לאסגאה כלא
 דא ק בדא. ר קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקב"ה, ויהיב חולקיה לסטרא
 אחרא, כד"א ומחלביהן. וקין, עקרא עבד מקץ ימים, ש ויהיב חולקא לקב"ה,
 ועל דא אתדחא איהו וקרבניה.

(מה) באיוב מה כתיב, (יב) והלכו בניו ועשו משתה וגו'. וכתיב ויהי כי
 הקיפו ימי המשתה. וכתיב ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם,
 דדא איהו עקרא לסטרא אחרא. ולבתר אקריב עולות, ועולה איהו דכר, ולא
 נוקבא, וסלקא לעילא, וקרבנא לא קריב לאכללא ת ליה כדקא יאות.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ז עתיקא. ק ודא. ר אבל קרבנא דהבל עקרא דיליה
 הוה לקב"ה ויהיב חולקא. ש ולא יהב. ח כלא
 כוקא חזי.

(ז) (איוב א) בא ב' צ"ח ח"ג קא: ריח. (ח) (בראשית
 ד) בא ט צ"י. (י) דניאל יב) ב"א קצב צ"א. (ט) (תהלים
 לט) נח כח צ"ב. (י) (בראשית ד) ב"ב קצב צ"ו.
 תק"ח קיד ט"ג של"א. (ט) (איוב א) בא יוד צ"מ.
 דרך אמת ז] נח טב ע"ב, בראשית יד ע"א.

ויהי מקץ ימים

הסולם

מאמר

הוא לרבות הכל זה בזה, כלומר, לרבות שגם
 בקרבן הבל היה חלק לסטרא אחרא וגם
 בקרבן קין היה חלק לקדושה, אלא הבל, כל
 הקרבן שלו ועקרו היה להקב"ה, ונתן חלק
 לסטרא אחרא, כמ"ש ומחלביהן, שהחלב
 והטוב היה להקב"ה. וקין, עקרו עשה לקץ
 הימים, שהוא סטרא אחרא, ונתן רק חלק אל
 הקב"ה. וע"כ נדחה הוא וקרבנו.
 (מה) באיוב מה כתיב וכו': באיוב, מה
 כתוב, והלכו בניו ועשו משתה וגו', וכתוב,
 ויהי כי הקיפו ימי המשתה, וכתוב, ושלחו
 וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות
 עמהם, שזה הוא העיקר, שנתן לסטרא אחרא,
 ואח"כ הקריב עולות, ועולה הוא זכר ולא
 נקבה, ועולה כולה למעלה, ולא הקריב קרבן
 שיכלול אותו כראוי, דהיינו שיתן גם חלק
 ות"ח

(מב) פתח ואמר ויחי וגו': פתח ואמר,
 ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה
 לה'. ויחי מקץ ימים, הוא סוד, מקץ ימים.
 שהוא טומאה ולא מקץ ימיו שהוא קדושה
 (כמ"ש לעיל בראשית ב' דף כ"ח ד"ה קץ)
 דחה לקץ הימיו, וקרב לקץ ימים. והעמדנו,
 שכתוב, ואתה לך לקץ. אמר הקב"ה לדניאל,
 ואתה לך לקץ. אמר לו לאיזה קץ, לקץ הימים
 או לקץ הימיו. עד שאמר לו לקץ הימיו.
 (מג) וע"ד דחיל דוד וכו': ועל זה פחד
 דוד, שכתוב, הודיעני ה' קצני. אם לקץ הימים
 או לקץ הימיו. וכאן בק"ו, מה כתוב, ויהי
 מקץ ימים, ולא מקץ ימיו. ומשום זה לא
 נתקבל קרבנו, כי מסטרא אחרא היה הכל.
 (מד) ת"ח מה כתיב וכו': בוא וראה,
 מה כתוב, והבל הביא גם הוא, מהו, גם הוא.
 (דפו"י דף קפ"א ע"ב) 361

(מו) « ות"ח, אלמלא חולקא יהב לכלא, מקטרגא לא יכיל ליה לבתר, ואי תימא אמאי אבאיש ליה קודשא בריך הוא. אלא, בגין דגרים לכסיא נהורא נ וּלְאַתְחַפִּיא, ואיהו לא קריב קרבנא אחרא, לאתזנא ביה אחרנין, אלא עולה, דסלקא לעילא, ועל דא כתיב, ככה יעשה איוב כל הימים, דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא, אתעבר מעל מקדשא ואסתלק מניה, וסטרא דקדושה הוה סליק לעילא לעילא.

(מז) אבל איהו לא בעא נ דאתהני אחרא ד מקרבניה, ואעדי גרמיה מניה. מנא לן. דכתיב, (צ) וסר מרע. ועל דא קריב תדיר עולה, דהא עולה לא אתהני מניה סטרא אחרא לעלמין. ובגין כך, כל מה דנטיל לבתר, מדידיה נטיל. ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא, דלא הוה אעדי מניה. ובגין כך קודשא בריך הוא אתער להווא מקטרגא, דכתיב השמת לבך על עבדי איוב. (מח) ת"ח, כד בעא (י) קב"ה לאתאחדא בהו בישראל ה במצרים, לא קיימא שעתא. בגין דערלה חפיא נהורא, עד זמנא, דהווא מקטרגא הוה ו נטיל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(צ) (שם) ח"ג קנח : ז"ח עה ט"ד ש"י.

א ל"ב מן אות מ"ו עד אות מ"ח. ב וּלְאַתְחַפִּיא. ג דאתזנא. ד בקרבניה. ה ל"ב במצרים. ו מוסיף נטיל ליה.

הסולם

מאמר

למיהב חולקא לסטרא אחרא

ביאור הדברים. כי בניו של איוב חטאו באכילה ושתייה בימי המשתה, דהיינו ששתו לשכרה, שעיינו נמשכה ערלה על ברית קדש, כלומר שהסטרא אחרא סתם האורות המושפעים מן היסוד אל העולם. וז"ש (באות מ"ה) דדא איהו עקרא לסטרא אחרא. ואיוב היה בירו למחות ולא מיחה, אלא שהקריב בשבילם קרבן עולה. ואם היה מקריב. קרבן חטאת או היה גותן בזה חלק לסטרא אחרא, והיה מתפרד מן הקדושה, (כנ"ל פרשת נח אות ק"ג, ק"ד, וע"ש בסולם). אבל כיון שהקריב עולה שאין לס"א חלק בו, ע"כ לא נפרשה מן הקדושה, ונמצא שאיוב גרם בזה שישאר הערלה על ברית קודש, מחמת חטאים של בניו, שלא מיחה בהם ולא תקן אותם ע"י קרבן. וז"ש ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא, דלא חוה אעדי מניה, שלא הוטרדה הערלה ע"י קרבן עולה, כמבואר.

(מו) ות"ח אלמלא חולקא וכו': ובוא וראה, אם היה נתן חלק לכל, דהיינו גם לס"א, לא היה יכול לו המקטרג אח"כ. ואם תאמר למה הרע לו הקב"ה, על מה שלא נתן חלק לס"א, איזה חטא הוא זה. ומשיב, אלא משום שגרם לכסות האור ולהסתירו, שהוא לא הקריב קרבן אחר לזון בו אחרים, דהיינו הסי"א, שיש לה חלק בקרבנות, (כנ"ל פרשת נח דף מ"ח ד"ה ועס זה) אלא הקריב עולה לבד, שעולה למעלה ואין לס"א חלק בו, וע"כ כתוב, ככה יעשה איוב כל הימים. שלא נתן חלק לס"א, שאם הסי"א היה גוון בחלק, היה געבר מעל המקדש והיה מסתלק ממנו, וצד הקדושה היה עולה למעלה למעלה.

(מז) אבל איהו לא וכו': אבל הוא לא רצה שיהנה אחר, דהיינו הסי"א, מקרבנו, והסיר את עצמו ממנו. מאין לנו, כי כתוב וסר מרע, שהסיר עצמו מן הרע, שלא לתת לו שום חלק. וע"כ הקריב תמיד עולה, כי מן עולה אין הסטרא אחרא נהנה ממנו לעולם, ומשום זה כל מה שלקח הסי"א אח"כ מאיוב, משלו לקח. וע"כ גרם איוב לכסות ערלה על ברית קדש, שלא היתה סרה ממנו, מן ברית קודש, ומשום זה עורר עליו הקב"ה אותו המקטרג, שכתוב, השמת לבך על עבדי איוב. (דפ"י דף קפ"א ע"ב *) דף קפ"ב ע"א

דיליה מאיוב, ועל דא פקיד ליה קב"ה למיכליה ז לההוא פסח בבהילו, ה עד
 דההוא סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב, ופקיד ט לאתעברא ערלה מנייהו,
 וכדין אתאחד קב"ה בישראל, וההוא סטרא אחרא אתפרש מן קדשא, ואשתדל
 ביה באיוב, ונטיל מדיליה. וכדין ט פסח הוא ליי זדאי. דעד השתא לא הוה
 פסח ליי. זכאין אינון י דידיעי כ ומיחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות.
 (ט) כתיב ה אלהי מסכה לא תעשה לך, וכתיב ו בתריה את חג המצות
 תשמר. מאי ט האי לגבי האי. אלא הכי אוקמוה, מאן דאכיל חמץ ו בפסח כמאן
 דפלח לכר"ם ט איהו.

(ג) ו ת"ח, כד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון, מרשו אחרא,
 מההוא רשו דאקרי חמץ, נהמא בישא. וע"ד אקרי כו"ם ו הכי, ודא איהו רזא

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ט) (שמות יב.) (ו) (שם לד) ח"ב קפב : ח"ג פד. ז ל"ג לההוא פסח. ח דאיהו ול"ג עד. ט לאעברא.
 ז' ח"ח נט טא ש"ד . ל"ג דידיעי. כ ויחדי; ויחדי. ל ל"ג בתריה.
 ח מוסיף עביד האי. נ מוסיף בפסח כאלו עביד כו"ם למפלה לגרמיה דהא רזא הכי הוא דחמץ
 בפסח; בפסח דפלח לע"ז לגרמיה (ד"א). ט מוסיף דע"ז איהו. ע וכד ול"ג ת"ח. פ ל"ג הכי.

למיהב חולקא לסטרא אחרא

הסולם

מאמר

פקיד ליה קב"ה למיכליה לההוא פסח
 בבהילו. עד דההוא סטרא אחרא אשתדל
 ביה באיוב, ושהארית החכמה באה עם אכילת
 הפסח, וצוה הקב"ה לאכלו בחפזון, שפירושו,
 לא יאחר משיעור זמן הגילוי של העונשים
 שענש הס"א את איוב, כי או אין חשש
 מיניקת הס"א, וז"ש וכדין פסח הוא לה'
 ודאי, דהיינו שיש בטחון שלא יטו את הארת
 החכמה ממעלה למטה, ויביאו את הפסח
 לרשות הס"א דעד השתא לא חוה פסח
 לה', כלומר, שאם היה מתגלה הארת החכמה
 הבאה עם אכילת הפסח שלא בזמן גילוי
 העונשים, לא היתה ההארה לה', אלא לס"א,
 שהיו ממשיכים אותה ממעלה למטה.
 (ט) כתיב, אלהי מסכה לא תעשה
 לך: וכתוב אחריו, את חג המצות תשמור.
 שואל מה זה אצל זה, ומשיב, אלא כך העמידו,
 מי שאוכל חמץ בפסח הוא כמי שעובר עבודה
 זרה.

(ג) ת"ח כד נפקו וכו': בוא וראה,
 כשיצאו ישראל ממצרים, יצאו מרשות שלהם,
 מרשות הסטרא אחרא, מרשות ההיא שנקרא
 חמץ, לחם רע, ע"כ נקרא עבודה זרה כך,
 בשם חמץ. וזה הוא סוד יצר הרע, שהוא
 עבודה זרה, שנקרא גם כן שאור. וזה הוא
 יצר הרע, שכך הוא יצר הרע באדם כמו
 שאור בעיסה. נכנס לאט לאט במעיו של
 האדם ואח"כ מתרבה בו, עד שכל הגוף
 מעורב

שאותו הס"א עסק בו באיוב, וצוה להסיר
 הערלה מהם, ואז התאחד הקב"ה בישראל,
 והסטרא אחרא נפרד מן הקדושה ועסק באיוב
 ולקח את שלו, ואז פסח הוא לה', כי עד עתה
 לא היה הפסח לה'. אשרי הם שיודעים
 ומיחידים יחוד אדונם כראוי.

פירושו, כבר ידעת שאין גילוי הארת
 החכמה, אלא בשעת גילוי העונשים והדינים
 הנמשכים על הרשעים שהמשיכו חכמה
 ממעלה למטה, (כמ"ש לעיל וירא דף ט"ד
 ד"ה ח"ש חז, באורך ע"ש) ואם פסק גילוי
 הדינים נפסק הארת החכמה. והטעם הוא, כדי
 להכריח בעת ההוא את הס"א הרוצה לינק
 ולהמשיך החכמה ממעלה למטה.

וזה אמרו, כד בעא קב"ה לאתאחדא
 וכו', דהיינו כשרצה לגלות להם הארת החכמה
 שיתיחד בהם, לא קיימא שעתא בגין
 דערלה חפיה נהורא, כי הערלה, שהוא
 הס"א, היתה מחכה לזמן גילוי הכמה, כדי
 להמשיך ממעלה למטה, וע"כ נסתרה ונכסה
 הארת החכמה, שזה נבחן שהערלה מכסה
 וסותם אור העליון שלא יופיע, עד זמנא
 דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב,
 דהיינו עד זמן גילוי העונשים והדינים,
 שטובלים הרשעים שהמשיכו החכמה ממעלה
 למטה, שגילוי דינים האלו, מבריחים הס"א,
 והחכמה יכולה להאיר. וזנודע, שסוד קרבן
 פסח ה"ס גילוי הארת החכמה, וז"ש, וע"ד

(דפו"י דף קפ"ב ע"א)

דיצר הרע, פולחנא נוכראה, ז דאקרי אוף הכי שאור. ודא איהו יצר הרע, דהכי איהו יצר הרע ז בבר נש, כחמיר בעיסה, עאל במעויר. דבר נש זעיר זעיר, ולבתר אסגי ביה, עד דכל גופא אתערב בהדיה. ודא איהו כו"ם. ועל דא כתיב, (ט) לא יהיה בך אל זר. ט אל זר ודאי.

נא) את חג המצות תשמר. רבי יהודה פתח, (ח) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא. האי קרא אוקמוה. אבל מאי חדלו לכם מן האדם, וכי ח אזהר ליה לבר נש לאתמנע משאר בני נשא. אוף אינון נמי לגביה, ישתכחון בני נשא דלא יקרבו אליו באלין לעלמין. אלא ר הא אוקמוה ב במאן דאשכים לפתחא דחבריה למיהב ליה שלם.

נב) ואנא אוקימנא ליה בקרא אחרא, דכתיב, (ק) מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו. ואף על גב דכלא שפיר. אבל מאי חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו. הכא פקיד קב"ה לבר נש, ואזהיר ליה לאסתמרא מאינון בני נשא, ג דסטו ארחייהו מארח טב לארח ביש, ומסאבי נפשייהו בההוא מסאבו אחרא.

נג) דהא כד ברא קב"ה לבר נש, עבד ליה בדיוקנא עלאה, ונפח ה ביה רוחא קדישא, דכליל בתלת, כמה דאוקימנא, דאית ביה נפש רוח ונשמה, ועילא מכלא נשמה, דאיהי חילא עלאה למנדע, ז ולמטר פקודוי דקב"ה. ואי ההיא נשמתא קדישא עאיל לה בפולחנא אחרא, האי איהו מסאיב לה, ונפיק מפולחנא דמאריה. בגין דתלת חילין אלין, כלהו חד, נפש רוח ונשמה משתתפי כחדא, והווי חד, וכלא כגוונא דרזא ח עלאה.

חלופי גרסאות

ז ואקרי. ק לבר. ר ל"ג דבי"ג. ש ל"ג אל זר; ל"ג אל זר ודאי. ת אי אסיר. א ל"ג הא. ב במה. ג דאסטו. ד אבל. ה ליה. ו נשמתא. ז ולמנטר. ח מוסיף עלאה ע"ד נאמר (משלי י"ג) הולך את חכמים וגו'.

מסורת הזהר

(ט) (תהלים פא) ח"ב רמג. ח"ג קו: ז"ח כא ט"ב ש"ב. (ח) (ישעיה ב) נח נב צ"א. א) (משלי כו) ויחי כג צ"ב

הסולם

מאמר

חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו

השכם קללה תחשב לו. זאע"פ שהכל טוב, כלומר, אע"פ שכבר ברוך אל הקב"ה. וא"צ להזהיר על זה חדלו לכם וגו' אבל מהו חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו. כאן צוה הקב"ה את האדם והזהירו שישמור עצמו מאלו האנשים שהטו דרכיהם מדרך טוב לדרך רע ומטמאים עצמם בטומאה דסטרא אחרא. (ג) דהא כד ברא וכו': כי כשברא הקב"ה את האדם, עשה אותו בצורה העליונה ונפח בו רוח קדוש הכלול משלשה כמו שהעמדנו, שיש בו, נפש רוח ונשמה, והנשמה היא למעלה מכולם, שהיא כח עליון לדעת ולשמור מצות הקב"ה. ואם מכניס נשמה הקדושה ההיא בעבודה אחרת, זה הוא המטמא אותה, ויוצא מעבודת רבונו. משום שג' כחות אלו

מעורב בו. וזהו עבודה זרה, וע"כ כתוב, לא יהיה בך אל זר. אל זר ודאי.

נא) את חג המצות תשמר: ר' יהודה פתח, חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא. מקרא זה העמידהו, אבל מהו חדלו לכם מן האדם. וכי הזהיר הנביא להמנע משאר בני אדם, וכן שאר בני אדם יחדלו ממנו, ויהיו נמצאים בני האדם, שלא יקרבו זה אל זה לעולם. ומשיב, אלא העמידו הכתוב, במי שמשכים לפתחו של חברו לתת לו שלום, מטרם שמתברך אל הקב"ה. וע"ז נאמר חדלו וגו'.

נב) ואנא אוקימנא ליה וכו': ואני העמדתי הכתוב, חדלו לכם וגו', עם כתוב אחר, שכתוב, מברך רעהו בקול גדול בבקר (דסו"י דף קפ"ב ע"א)

נד) ואי חזינן להאי בר נש, ם דהוו ביה אלין דרגין כלהו. עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו, במאי אתידע ך לקרבא בר נש בהדיה, ך או לאתמנעא מניה. ברוגזיה ממש, ידע ליה ם בר נש, וישהמודע מאן איהו. אי ההי נשמתא קדישא נטר בשעתא ך דרוגזוי, ם דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי הזותה ההוא אל זר, דא איהו בר נש כדקא יאות. דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים.

נה) ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי ם באתריה סטרא אחרא. ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולאחברא עמיה, ודא ף איהו ך טורף נפשו באפו. איהו טריף ועקר נפשיה, בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר. ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה, בגין אפו. אשר נשמה * אחלף באפו. כי במה נחשב הוא. כו"ם אתחשיב ההוא בר נש. נו) ומאן דאתחבר עמיה, ומאן ך דאשתעי בהזיה, כמאן דאתחבר בכו"ם ממש. מ"ט. בגין דכו"ם ממש שארי בגויה. ולא עוד, אלא דעקר קדושה עלאה ם מאתריה, ושארי באתריה כו"ם אל זר. מה אל זר כתיב ביה א) אל תפנו אל האלילים, כגוונא דא, אסיר ה) לאסתכלא באנפוי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (איוב מ.) א) (ויקרא יט) ח"ג פג : פד. : ם דאית ביה דרגין אלין כלהו וקיימא בקיומיה דא איהו גבר שלים עבדא מהימנא דמאריה ובעי לאשתתפא ביה ולאחברא בהדיה למילף אורחוי מניה ובמאי אתידע ב"נ למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה. י קיימי. כ מוסיף ולא לקרבא. ל אי בגין ; או בגין ם לא גרסינן בר נש ך דרוגזיה ; מוסיף דרוגזוי אתי עליה ; דרוגזי (דרך אמת). ם לא. ם באתרהא ; באתר דסטרא. ף אקרי ך דאשתתף ; דאשתעי ואשתתף. ף מאתרה.

דרך אמת ה) פ"י בשעתא דרוגזיה.

הסולם

חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו

מאמר

שמרד באדונו, ואסור לקרב אליו ולהתחבר עמו. וזהו טורף נפשו באפו, שטורף ועוקר נפשו מחמת כעסו, ומשדה בעצמו אל זר. ועליו כתוב, חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, היינו שטורף נשמה הקדושה ההיא ומטמא אותה בשביל אפו, דהיינו מחמת שבא לידי כעס, אשר תחליף נשמתו בכעסו. כי במה נחשב הוא, היינו, שאדם ההוא נחשב לבמה שעובדים עליה עבודה זרה.

נו) ומאן דאתחבר עמיה וכו' : ומי שמתחבר עמו, ומי שמדבר עמו הוא כמו שמתחבר בעבודה זרה ממש, מהו הטעם, משום שעבודה זרה ממש שורה בתוכו, דהיינו אל זר, ולא עוד אלא שעקר קדושה עליונה ממקומה והשרה במקומה עבודה זרה, אל זר. מה אל זר כתוב בו, אל תפנו אל האלילים

אלו כולם אחז, נפש רוח ונשמה משתתפים יחד והם אחד כמו בסוד העליון, שבינה וז"א ומלכות הם אחד, כן נפש רוח ונשמה הם אחד, כי מהם הם נמשכים.

נד) ואי חזינן להאי וכו' : ואם רואים אדם, שיש בו אלו מדרגות כולן, שהן נפש רוח ונשמה, ועוד לא עמד על בוריו לדעת מי הוא, במה נודע אם להתקרב אליו אדם, או להמנע ממנו. הנה בכעסו ממש אדם יודע אותו, ויכירו מי הוא. אם שומר נשמה הקדושה ההיא בשעת כעסו, שלא יעקר אותה ממקומה, ויבא לשרות במקומה אל זר, זה הוא אדם כראוי, זהו עבד לרבוננו, זה הוא אדם השלם. נה) ואי ההוא בר וכו' : ואם אדם ההוא אינו שומר אותה, והוא עוקר קדושה זו העליונה, מחמת שבא לידי כעס, ומשרה במקומה, סטרא אחרא. ודאי זה הוא אדם (דפו"י דף קפ"ב ע"א *) דף קפ"ב ע"ב)

(נז) ואי תימא הא רוגזא דרבנן. רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין, דהא תנינן דאורייתא אשא איהי, ואורייתא קא מרתחא ליה, דכתיב (ז) הלא כה דברי כאש נאם יי. רוגזא דרבנן במלי דאורייתא. רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא, וכלא לפולחנא דקב"ה ר הוי, לכך נאמר (ח) כי יי אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא. (נח) אבל אי במלין אחרנין, לאו פולחנא דקב"ה האי, בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש, לאו איהו כו"ם ממש (ט) כהאי, ואסיר לקרבא בהדיה, ה דהאי. ואי תימא הא לשעתא הוה, דעבר והדר אהדר. לאו הכי, דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה, וההוא אל זר, מקפח ההוא אתר, אתתקף ביה, ולא שביק ליה. בר כד (א) אתדכי בר נש מכל וכל, ועקר ליה לעלמין, ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה. כדן (ב) ולואי דאתקדש. א"ל ר יוסי, אתקדש (ג) ממש.

(נט) א"ל ת"ח, בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר (ד) דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההיא קדושה (ה) עקרת מניה, וכיון (ו) דעקרת מניה זמנא חדא, כמה (ז) דיעביד בר נש עוד, לא תיתוב לאתרהא.
(ס) א"ל אי הכי, כמה מסאבין אינון דמתדכאן. א"ל שאני מסאבו אחרא, דלא יכיל למעבד יתיר. אבל דא שניא מכלא, (ט) דכל גופא סאיב מגו ומבר,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (ירמיה כג) יתרו פט צ"ד. (ח) (דברים ד) גח ר היא; ל"ג מן הוי עד אבל; האי. ט ל"ג כהאי. ת בהאי. א אחי. ב כהן ולוי ואתקדש. ג מוסיף ממש, אמאי והא אתדכי [והא אתדחי] ואתקדש. ד אסתאב ב"ג ואקרי טמא. ה ערקת. ו ערקת; ערקא. ז יעביד. ח עד. ט וכל.

מאמר

הסולם

חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באסו

הוא מתחזק בו ואינו עוזב אותו. חוץ כשנטהר האדם מכל וכל, ועקר מתוכו אח אל זר לעולם, ואח"כ השתדל להתקדש ולהמשיך קדושה עליו, אז הלואי שיתקדש. א"ל ר' יוסי הוא מתקדש ממש.
(נט) א"ל ת"ח בשעתא וכו': אמר לו, בוא וראה בשעה שהוא עוקר קדושת נפשו, ושורה במקומה אל זר ההוא הנקרא טמא, נטמא האדם, ומטמא את מי שקרב אליו, וקדושה ההיא נעקרה ממנו, וכיון שנעקרה ממנו פעם אחת, כמה שעשה האדם, לא תשוב עוד למקומה.

האלילים, כמו זה, אסור להסתכל בפניו של הכועס.

(נז) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, הרי יש כעס חכמים, ומשיב, כעסם של חכמים טוב הוא לכל הצודדים. כי למדנו, שהתורה אש היא, והתורה מרתיחה אותו, שכתוב, הלא דברי כאש נאם ה'. כעס חכמים הוא בדברי תורה. כעס חכמים הוא לתת כבוד לתורה. והכל לעבודת ה' הוא. לכך נאמר, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא אל קנא.

(נח) אבל אי במלין וכו': אבל אם הכעס הוא בדברים אחרים ולא בדברי תורה, אין זה עבודת הקב"ה משום שבכל החטאים שעושה האדם אינם עבודה זרה ממש כמו הכועס, אסור לקרב אל זה. ואם תאמר, הרי לשעה הוא עבר וכעס, ואח"כ חזר בתשובה. אינו כן, כי כיון שעקר קדושת נפשו ממנו זממקומה, ואותו אל זר, עשק מקום ההוא, (דפו"י דף קפ"ב ע"ב)

ונפשא, וכלא מסאיב. ושאר מסאבו דעלמא, לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובגייכ כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלף קדושה דמאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב כלא. כי במה נחשב הוא. במה כריים ודאי נחשב איהו.

(סא) ת"ח, האי איהו רוגזא דאיהו כריים, סטרא אחרא, כמה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מניה ולא תפרשא מעלוי, וע"ד כתיב אלהי מסכה לא תעשה לך. לך: בגין לאבאשא גרמך. וכתיב בתריה את חג המצות תשמר. תשמר: דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלף ליה בגין סטרא אחרא. ואי יחלף ליה כ הא איהו ל מסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

(סב) ו את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור. ובגייכ כתיב, את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך. שבעת ימים אלין, לאו אינון כשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין, ואלין תתאין. ועל דא, באינון הלל גמור, ובהני לאו הלל גמור, ועל ס דאינון לתתא, ע שבעת ימים תאכל מצות. מצת כתיב חסר בלא ו, דעד לא שראן אינון יומין עלאין, רזא דר. (סג) ואי תימא, כיון פ דהאי רזא דחג המצות אתקדש, אמאי נחתא, דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

י ויחלף וליג ואי כ האל ל דמסאיב. ס לאו אלין.
 נ בהני. ס דא אינון. ע מוסיף כתיב שבעת. פ ל"ג
 דהאי רזא.

(1) (שמות לד) לעיל אות מס צ"ד.

דרך אמת ו] (שי"ד לקרות ליל שבועות אחר התקון עד קפג א עד וארבעים אנפ"ו).

מצות וספירת העומר

הסולם

מאמר

ימים אלו של חג המצות, אינם כשבעת הימים של סוכות, כי של סוכות המה עליונים דהיינו ז"ס חג"ת נהי"מ דבינה, שזו"ן עלו והלבישו אותם. ואלו של חג המצות המה תחתונים, דהיינו ז"ס חג"ת נהי"מ של המלכות, וע"כ באלו של סוכות אומרים הלל שלם ובאלו של חג המצות אין אומרים הלל שלם. ומשום שהם ז' ימים שלמטה, של המלכות, כתוב, שבעת ימים תאכל מצת, מצת כתוב חסר, בלי ו, להורות, כי טרם שרו עליהם ימים עליונים של סוד הו', שהוא ז"א.

(סג) ואי תימא כיון וכר: ואם תאמר, כיון שסוד הזה של חג המצות נתקדש, כי בלילה האי דפסח, נתקדשו זו"ן, וקבלו המחזין דאו"א עלאין, דהיינו שעלו והלבישו אותם א"כ למה ירדה שוב המלכות למטה ממקומה, הרי למדנו מעלין בקודש ואין מורידין, ולמה ירדה מאו"א למטה באלו ז' ימים תחתונים.

אלא הגוף מבחוץ בלבד. ומשום זה כתוב, חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דהיינו, שהחליף קדושת רבונו כשביל כעסו. שזה הוא טומאה שמתמא לכל. כי במה נחשב הוא. במה של עבודה זרה, ודאי נחשב הוא.

(סא) ת"ח האי איהו וכר: בוא וראה, הכעס הזה שהוא עבודה זרה, סטרא אחרא, כמו שאמרנו, שצריך האדם להשמר ממנו ולהפרד מעליו, וע"כ כתוב, אלהי מסכה לא תעשה לך. לך פירושו, שלא להרע לעצמך, וכתוב אחריו, את חג המצות תשמר. תשמר, היינו צד הקדושה, שאדם צריך לשמרה ולא יחליף אותה כסטרא אחרא. ואם החליפה בס"א, הרי הוא טמא, ומטמא כל מי שקרב אליו.

(סב) את חג המצות תשמר: זה הוא מקום שנקרא שמור. דהיינו המלכות הנקראת שמור, ומשום זה כתוב, את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך. שבעת

(דפו"י דף קפ"ב ע"ב)

טו) ת"ח, כתיב ז) וכפר בעדו ז' ובעד ביתו וגו', מאן * דיכפר, אצטריך
 ו לכפרא עליה בקדמיתא, ובתר על ביתיה. כגוונא דא, האי דרגא, שארי
 ם לאתקדשא ולנפקא בקדושה, לכפרא עליה, וכיון דאיהו אתקדש, בעי לכפרא
 על ביתיה, ך ולקדשא לון, ועל דא א נחתא לתתא לקדשא ביתיה. ובמה מקדש
 לון, ב בישראל דלתתא. וכיון דאלין מתקדשאן, בעינן לסלקא ג לה לעילא,
 דהא ז כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת, כדן סלקת לעילא, לאתקשרא באינון
 יומין עלאין * לעילא.

סה) ועל דא אנן עבדין חושבנא, בקיומא על ה קיימין, בגין דאינון יומין
 יומין עלאין אינון, ו וכן בכל זמנא ז דעאל בר גש לאינון יומין עלאין, בין
 בצלותא, בין בשבחא, אצטריך לקיימא על רגלוי, ירכין וגופא כחדא ך תמן.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) (ויקרא טז) ויחי קנה צ"א. ז' ל"ג מן ובעד עד אצטריך (ד"א). ק וכפר בעדו ;
 וכפר עליה. ר ל"ג לכפרא ; כפרה. ש לקדשא. ת ולכפרא ; ולאיתקדשא. א נחית. ב בחושבנא דעומר ;
 בישראל דלתתא בחושבנא דעומר ; לישראל לתתא. ג ל"ג לה. ד ל"ג כד. ה ה"ג בד"מ וז"ס ; מוסיף קיומנא
 קיימין. ו ל"ג מן וכן עד בין. ז דעילל (ד"א). ח דתמן.

מאמר

הסולם

מצות וספירת העומר

לאיתקדשא ולנפקא בקדושה לכפרא עליה.
 שבליל א' דפסח התחילה להתקדש בבחינת
 וכפר בעדו, שהיא עצמה קבלה התקון מחמת
 עלותה, וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא
 על ביתיה, כי ביתה, דהיינו ז"ס חג"ת
 נהי"מ שלה שנסארו למטה שלא עלו עמה,
 עוד לא קבלו כפרה, דהיינו מוחין דאמא
 המכונים כפרה, בסוד יום הכפורים שהיא
 אמא, ועל דא נחתא לתתא לקדשא ביתיה,
 וע"כ אחר לילה א' דפסח ירדה המלכות
 מאו"א למקומה למטה כדי לקדש ז"ס שלה
 שנסארו למטה, ובמה מקדש לון בישראל
 דלתתא, דהיינו עי"ז שישראל מקיימים
 את חג המצות תשמר שבעת ימים, שבוה
 מתתקנים ז' ימים חג"ת נהי"מ שלה שנסארו
 למטה המכונים ביתה, בסוד ובעד ביתו.
 כנ"ל. וכיון דאלין מתקדשא בעינן לסלקא
 לה וכו', ואחר שו' ימים אלו קבלו תיקון
 במקומם, צריכים להעלות שוב את המלכות
 לאו"א, שזה נעשה ע"י ספירת העומר, כמו
 שמבאר והולך.

טו) ת"ח כתיב וכפר וגו' : בוא וראה,
 כתוב וכפר בעדו ובעד ביתו וגו', להורות,
 שמי שמכפר, צריך לכפר על עצמו תחילה,
 ואח"כ על ביתו, כעין זה, מדרגה זו, דהיינו
 המלכות, התחילה להתקדש ולצאת בקדושה,
 בלילה הא' דפסח, כדי לכפר על עצמה, וכיון
 שהיא נתקדשה, צריכה לכפר על ביתה ולקדש
 אותם וע"כ ירדה למטה לקדש ביתה, ובמה
 מקדש אותם, הוא על ידי ישראל שלמטה.
 וכיון שאלו נתקדשו צריכים להעלות אותה
 למעלה כי כשבית המטרוניתא, שהיא המלכות,
 מתקדש, אז עולית למעלה להתקשר בימים
 העליונים למעלה.

פירוש. נודע שאין העדר ברוחניות, וכל
 שינוי מקום אין הפירוש שעזב ונעדר מן
 מקום ראשון ובא למקום הב', אלא תוספת
 מקום יש כאן, שנסאר כולו במקום ראשון
 וגם בא למקום הב', ולפי"ז בלילה הא' דפסח
 שזו"ן עלו לאו"א, והנוקבא נתקנה במוחין
 דאו"א, הדי נשארה הנוקבא גם במקומה
 למטה, וז"ס חג"ת נהי"מ דנוקבא שנסארו
 למטה במקומה, מכונים בית הנוקבא, כי
 דומה כמו שהנוקבא עלתה למעלה ולא לקחה
 עמה ביתה, ונמצא שהתקון הגדול שקבל
 הנוקבא בלילה א' דפסח, לא הגיע כלום
 לביתה שנסאר למטה.

וזה אמרו, מאן דיכפר וכו' שארי
 (דפו"י דף קפ"ב ע"ב *) דף קפ"ג ע"א)

סה) ועל דא אפן וכו' : ועל זה אנן
 עושים חשבון דהיינו שסופרים ספירת העומר,
 בעמידה על דגלים, משום שאלו הימים שאנו
 סופרים, הם ימים העליונים, דהיינו הספירות
 של ז"א, שהוא דכר. וכן בכל זמן שאדם נכנס
 באלו ימים עליונים של ז"א, בין בתפילה
 ובין

ירכין וגופא לקיימא, כדכורא דקיימא בחיליה, ולא כנוקבא * דארתהא למיתב. ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה.
 (טו) ובגין דאיהו רזא דדכורא, נשים פטורות מחושבנא דא, ולא מתחייבן למימני בר דכורין, לאתקשרא כל חד כדקא יאות. כגוונא דא, (טז) יראה כל זכורך, דכורין, ולא נשין. בגין דרזא דברית בדכורא איהו, ולא בנוקבא, ובגין דקיימא רזא לעילא, נשין לא מתחייבן.
 (טז) ורזא אוליפנא הכא, דבכל שבעת יומין מאלין יומין עלאין, נטלא * קדושא יומא חד דאלין תתאי, והאי תתאה אקרי שבוע, דאתקדש בשבעה יומין עלאין. וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשין יומין, עד ולא עד * בכלל, וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין, אשתכחו לתתא שבע יומין, דאתקדשו בהו * וכל חד אקרי שבוע, דעאל באינון שבע. ועל דא כתיב, (טז) שבע שבתות תמימות תהיינה. בגין דאינון נוקבין, נקט קרא לישנא דנוקבין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (שמות כג) בא לו צ"ש. (ט) (ויקרא כג) ח"ג * דאצטרכא. י איהו. כ קדושא; קדושה ומתאחד באלין. ז ל"ג בכלל. מ דכל. צז. רנה.

מצות וספירת העומר

הסולם

מאמר

ספירות העליונים דז"א, הנשים פטורות מספירה זו ואינן מחויבות לספור אלא הזכרים בלבד, להתקשר כל אחד כראוי, כעין זה, יראה כל זכורך, שהזכרים מחויבים להראות ולא נשים. משום שסוד הבדית הוא בזכר ולא בנקבה, ומשום שהסוד הוא למעלה בזכר, בז"א, נשים אינן מחויבות.
 (טז) ורזא אוליפנא הכא וכו': וסוד למדנו כאן, שבכל שבעת ימים מאלו ימים העליונים, דז"א, מקבל קדושה יום אחד מאלו התחתונים, של המלכות, ויום תחתון הוה של המלכות נקרא שבוע, משום שנתקדש משבעה ימי העליונים. וכן בכל שבעה ושבעה מאלו חמשים ימים העליונים, עד יום החמשים ולא עד בכלל, כלומר, שיום החמשים אינם בכלל המתקנים לימים תחתונים, וכשנמצא מ"ט ימים עליונים נמצאים למטה במלכות שנתקדשו שבעה ימים שלה. כי כל יום נתתקן ע"י שבעה ימים העליונים, שע"י חגית נהי"מ דחסד דז"א מתתקן חסד דמלכות וע"י חגית נהי"מ דגבורה דז"א מתתקנת גבורה דמלכות וכו' עד"ז. וכל אחד שנתקן במלכות, נקרא שבוע, משום שנכנס באלו שבעה ימים העליונים, וע"כ כתוב, שבע שבתות תמימות תהיינה, שיורה על ז' ימים התחתונים שהם חגית נהי"מ דמלכות שכל אחד נקרא שבוע, ומשום שהם

ובין בשבח, צריך האדם לעמוד על רגליו, שהירכים והגוף משמשים שם בז"א בשוה יחד, והירכים והגוף צריכים לעמוד כזכר העומד בכחו, ולא כנקבה, שדרכה לשבת. ועוד, משום השבז של עולם העליון צריכים לעמוד.
 פירוש שאור הזכר מאיר מלמעלה למטה, שהיא בחינת ג"ר, וע"כ כל הראש תוך וסוף שלו, שהם חב"ד חגית נה"י צריכים לשמש בהלבשת האור. וע"כ צריך גם האדם שהוא בתפלה או בשבח לז"א, שהוא דכר, לעמוד על רגליו, שגם נה"י שלו שנקראים רגלים יהיו בשמוש. אבל אור הנקבה, מאיר מלמטה למעלה, שהוא בחינת ו"ק וחסר ג"ר, ע"כ אינם צריכים רק ראשו ותוך, שהם חב"ד חגית דכלים שילבישו האורות דרוח נפש, ונמצאים הנה"י שה"ס הרגלין פנוים בלי אור, ואינם משמשים כלום, כמו היושב בכסא, שהרגלים הם בלי שמוש. וע"כ כשהאדם בשבח או בתפלה אל המלכות שהוא נקבה, צריך גם האדם להיות בישיבה, ולא ישמש ברגליו (וע"י בפתחה לחכמת הקבלה אות כ"ד), שיש ערך ההפכי בין כלים לאורות, שהחסר נה"י דכלים הוא חסר ג"ד באורות. (טז) ובגין דאיהו רזא וכו': ומשום שספירת העומר, הוא סוד הזכר, שמשמשים (דמו"י דף קפ"ג ע"א)

תצוה

(סח) וכד אתקדשו בהו, וביתא, מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה, כדין אקרי חג שבועות, מאינן נוקבי דשארן עלייהו אינן יומין עלאין, דאתקדשו בהו. ובג"כ כתיב בשבועותיכם, אינן דלכון, ולא כתיב בשבועות, בגין דהכי נמי מתקדשין ישראל לתתא עמהון.

(ט) ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין, ההוא יומא עלאה דעלייהו, נ דאיהו יומא דחמשין, דשליט על תשעה וארבעין יומין, רזא דכללא דאורייתא, בתשעה וארבעין יומין, וכדין ההוא יומא עלאה, יומא דחמשין, באתערותא דלתתא, אפיק אורייתא י כללא בתשעה וארבעין אנפין.

(ע) ר' אלעזר פתח ואמר, י גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו'. גם צפור מצאה בית, אלין צפרי שמיא, דמנהון שויין מדוריהון לבר, ומנהון שויין מדוריהון בביתא, כגון דרור, דאיהו עופא דשוי דירוריה בביתא דכל בר נש, ולא דחיל. אמאי. בגין דכלא קראן ליה דרור. מאי דרור. חירו, כד"א, י וקראתם דרור, ותרגומו חירו. ודא איהו צפור דרור. דהא מיומא דעביד קנא בביתא אפיק בנין, מדוריה בביתא חמשין י יומין, ולבתר מתפרשן אלין מאלין, ודא הוא עופא דאקרי דרור : חירו.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(י) (תהלים פד) ח"ג ט. קצו : רטו. ת"ז בהקדמה נ אקרי, ט ענפין. ע כלילא. פ מוסיף יומין בהו. יב : ת"ו כא. תכ"ו עב. ז"ח סא ט"א ש"כ ט"ב שכ"ד שכ"ו תק"ח צד ט"א ש"ב ש"ג. כ) (ויקרא כה) לך קמד צ"ה.

מאמר

הסולם

מצות וספירת העומר

כלל התורה, דהיינו ז"א הנקרא תורה, שיש בה מ"ט פנים, או יום הוא העליון, שהוא יום החמשים, בינה, ע"י התעוררות התחתונים, הוציא התורה, שהוא ז"א, דהיינו המוחין דג"ר שלו, שהיא כלל מ"ט פנים, שנתקנו ע"י ספירת מ"ט ימים.

שהם נקבות, להיותם ז"ס דמלכות, אחז הכתוב לשון נקבה בהו, שנאמר, שבתות תמימות תהינה.

(סח) וכד אתקדשו בהו וכו' : וכשז"ס דמלכות נתקדשו בהם, במ"ט ספירות העליונות, חבית, שהם ז"ס דמלכות שלא קבלו תקונים בלילה האי דפסח (כנ"ל אות ס"ד ד"ה פירוש) נתתקן להתחבר אשה בבעלה, דהיינו שתתחבר המלכות עם ז"א, או נקרא חג השבועות על שם אלו הנוקבות, דהיינו ז"ס דמלכות הנקראים ז' שבועות כנ"ל, ששורים עליהם אלו ימים העליונים, שהם מ"ט ימים דז"א, שנתקדשו בהם. ומשום זה כתוב, בשבועותיכם, שהמשמעות שהם שלכם, ולא כתוב, בשבועות, משום שכמו שנתקדשו ז"ס דמלכות שנקראים שבועות, נתקדשו גם כן ישראל למטה עמהם. כי ישראל לחטה תלויים בקדושת המלכות, שממנה הם מקבלים, וע"כ נאמר בשבועותיכם. (ט) ועל דא כד וכו' : וע"כ כשמגיעים למ"ט ימים, יום ההוא העליון שעליהם, שהוא יום החמשים, שהוא בינה, השולט על מ"ט ימים, דהיינו מ"ט ספירות דז"א, שהם סוד (דמורי דף קפ"ג ע"א)

מאמר גם צפור מצאה בית (ע) ר' אלעזר פתח וכו' : ר"א פתח ואמר, גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו'. גם צפור מצאה בית, אלו הם צפרי השמים, שמהם עושים קן שלהם בחוץ. ומהם שעושים קן שלהם בבית דירתו של אדם. כמו דרור, שהוא עוף המשים קנו בבית כל אדם, ואינו מפחד. למה, משום שהכל קוראים אותו דרור, מהו דרור. הוא חירות. כמש"א, וקראתם דרור, ותרגומו חירו. וזה הוא צפור דרור. כי מיום שעושה קן בבית ומוציא בניו, הוא דר בבית חמשים יום. ואח"כ נפרדים אלו מאלו. וזהו עוף שנקרא דרור, שפירושו חירות. הרומז לבניה. והמלכות נקראת צפור.

עא) תא חזי מה כתיב, וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוֹר בארץ. מהכא נפקא חירו לכלא, ובגין דנפקא מניה חירו, אורייתא דנפקת מניה ז אקרי חירו. ועל דא דא כתיב, חרות על הלחת, אל תקרי חרות, אלא חירות, ודא אורייתא דאתקרי חירות דהא מה דאפיק יומא דא עלאה, אקרי חירו, ואיהו חירו דכלא. ו והאי יומא ט איהו חירו עלאה, בגין דאית חירו תתאה, וחירו עלאה. ה"א חרות עלאה. חירו עלאה. חירו תתאה * שמטה ויובל כחדא אינון.

עב) ב תרין נהמי אכלו ישראל, חד, כד נפקו ממצרים, אכלו מצה, לחם עוני. וחד במדברא, לחם מן השמים. דכתיב ט הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו. ועל נהמא, ה אתקריבו כל שאר קרבנין. ו דנהמא איהו עקר, דכתיב ט והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו', ט ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל, חכמתא עלאה דאורייתא, ועאלו בארחהא.

עג) השתא אית ה לן לאסתכלא, בפסח נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ, כתיב ט ולא יראה לך חמץ, וכתיב ט כי כל אוכל מחמצת * מאי טעמא. בגין יקרא דההוא נהמא דאתקרי מצה. השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

צ נמי. ק ל"ג כתיב. ר האי. ט ל"ג איהו. ת בתראה. א שמשא. ב תרי. ג וחד במדברא חד בפסח וחד בשבועות. ד מוסיף השמים חד בפסח וחד בשבועות. ה אתקריבו. ו נהמא. ז מוסיף וכתיב ממושבותיכם. ח ל"ג לן ; לון. ט דכתיב.

ז (שמות לב) ב"א שמש צ"ב. ח (שם טז) בא מט צ"כ. ט (ויקרא כג). ט (שם) ח"ג צו. ט (שמות יג) בא מז אות קסו. ט (שם יב) בא מז אות קסו ח"ג צה : רנא :

לחם הבכורים

הסולם

מאמר

אכלו מצה לחם עוני שהוא לחם מן המלכות. ואחד, במדבר, שאכלו לחם מן השמים שהוא לחם דז"א, שנקרא שמים. שכתוב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. ועל כן הקרבן של יום הזה של חג העשועות, הוא לחם, ועל הלחם נקרב כל שאר הקרבנות, הלחם הוא עיקר, שכתוב, והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו' ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו'. שזה הוא לחם שהחכימו בו ישראל חכמה עליונה של התורה, ובאו בדרכיה.

עג) השתא אית לן לאסתכלא וכו' : עתה יש להסתכל, בפסח יצאו ישראל מהלחם שנקרא חמץ, שכתוב, ולא יראה לך חמץ. וכתוב כי כל אוכל מחמצת. מהו הטעם יצאו מחמץ, הוא משום הכבוד של לחם שהוא שנקרא מצה. ושואל, עתה שזכו ישראל ללחם עליון יותר, ללחם דז"א, לא יפה היה שיתבטל החמץ ולא יראה כלל. ולמה קרבן זה של לחם הבכורים היה חמץ, שכתוב, סלת תהיינה חמץ תאפינה עוד

עא) תא חזי, מה וכו' : בוא וראה מה כתוב, וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוֹר בארץ. שנת החמשים הוא בינה, שמכאן יוצאת חירות לכל, ומשום שיוצאת ממנו חרות, התורה היוצאת מבינה, נקרא חירות, וע"כ כתוב, חרות על הלחת. אל תקרי חרות אלא חירות. שזה הוא התורה הנקראת חירות. כי מה שיום זה העליון, דהיינו בינה, מוציא נקרא חירות, והוא חירות לכל. ויום ההוא הוא חירות עליון, משום שיש חירות תחתון וחירות עליון, דהיינו ח' עליונה שהיא בינה וח' תחתונה שהיא מלכות. חירות עליון חירות תחתון שהם שמטה שהיא מלכות, ויובל שהיא בינה, הם כאחד, דהיינו שמלבישים זה את זה, ואז הבינה נקראת חירות עליון והמלכות חירות תחתון.

מאמר לחם הבכורים

עב) תרין נהמי אכלי וכו' : שני מיני לחם אכלו ישראל, אחד, כשיצאו ממצרים (דפו"י דף קפ"ג ע"א *) דף קפ"ג ע"ב)

לא יאות . הוה לאתבטלא חמץ, ולא כ אתחזיא כלל. ו אמאי קרבנא דא, חמץ הוה, דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה. ותו, דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע, ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחת.

עד) מ אלא, למלכא דהוה ליה בר יחידאי, וחלש. יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא כ אסוותא דא, ועד דייכול ליה, לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא. עבדו הכי. כיון דאכל ההוא אסוותא, אמר מכאן ולהלאה ייכול כ כל מה דאיהו תאיב, ולא יכיל לנזקא ליה.

עה) כך כד נפקו ישראל ממצרים, לא הוי ידעי עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קב"ה, יטעמון ישראל אסוותא, ועד דייכלון אסוותא דא, לא אתחזי להון מיכלא אחרא. כיון דאכלו כ מצה, דאיהי אסוותא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא. אמר קב"ה, מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ, וייכלון ליה, דהא לא יכיל לנזקא לון. וכ"ש דביומא דשבועות, אזדמן נהמא עלאה, דאיהו אסוותא בכלא.

עו) וע"ד מקרבין חמץ, לאתוקדא על מדבחא. ומקרבין תרין נהמין

חלופי גרסאות

היא. כ אתחזי. ל ותו דקרבנא. מ ל"ג אלא נ מיכלא דאסותא ס ל"ג כל ע מוסיף ההיא אסותא דאיהי מצה

לחם הבכורים

הסולם

מאמר

שמקריבים על המזבח, ומקריבים שתי הלחם אחרים, על ידי תנופה עמהם יחד, אחרים פירושם, חוץ מן הקרבנות. והחמץ שהוא היצר הרע נשרף באש המזבח, על ידי הקרבנות, ואינו יכול לשלוט ולהזיק לישראל. ומשום זה ישראל הקדושים מתדבקים בו בהקב"ה ביום הזה. ברפואה של התורה. ואם היו שומרים ישראל ב' מיני לחם אלו, דהיינו מצה, ולחם העליון של ז"א, לא היו באים בדין לעולם.

עוד, הרי ביום הוה נתבטל היצר הרע, שה"ס חמץ, כי התורה שנקרא חירות נמצאת ולמה הביאו חמץ.

עד) אלא למלכא דהוה וכו': ומשיב, אלא בדומה למלך שהיה לו בן יחיד, ונתלה, יום אחד היה משתוקק לאכול. אמרו, יאכל בנו של המלך רפואה זו וטרם שיאכל אותו לא ימצא שום מאכל ומזון אחר בבית. עשו כך. כיון שאכל הרפואה ההוא אמר, מכאן והלאה יאכל כל מה שרוצה, ולא יוכל להזיק לו.

ביאור הדברים. כי בדרך כלל יש ב' מיני מוחין לנוקבא, א) מזמן היותה בסוד ב' מאורות הגדולים, דהיינו מטרם המיעוט, שאו היתה בקומה אחת עם ז"א ולא היתה מקבלת ממנו, אלא שניהם מקבלים בשוה מאמא, שז"א היה מלביש קו ימין שלה שהוא חסדים והמלכות היתה מלבשת קו שמאל שלה, שהוא חכמה בלי חסדים. שאו קטרגה הירח, מחמת שבלי חסדים אין החכמה יכולה להאיר, והיתה הארתה בצמצום גדול. ואח"כ נאמר לה לכי ומעטי את עצמך, שאו ירדה למטה מחזה דז"א, שהמסך שבחזה דז"א מיעטה. עד שלית לה מגרמה ולא מידי, והכל היא מקבלת מו"א, אבל תחת זה, היא גבנית במוחין

עה) כך כד נפקו וכו': כך, כשיצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים העיקר והסוד של האמונה, אמר הקב"ה יטעמו ישראל רפואה וכל עוד שיאכלו רפואה זו לא יראה להם מאכל אחר, דהיינו חמץ כיון שאכלו מצה, שהיא רפואה לבא ולדעת בסוד האמונה, שהיא מלכות, אמר הקב"ה, מכאן והלאה, ראוי להם חמץ, ויאכלו אותו, כי אינו יכול עוד להזיק להם. וכ"ש ביום השבועות, שנמצא לחם העליון, של ז"א, שהוא רפואה לגמרי.

עו) וע"ד מקרבין חמץ וכו': ועל כן מקריבים חמץ, שהוא יצר הרע, (כנ"ל אות ע"ג) שישרף על המזבח, דהיינו ע"י הקרבנות (וטו"י דף קפ"ג ע"ב)

פ אחרנין כחדא. וחמץ, ז אתוקדא בנורא דמדבחה ק ולא יכיל לשלטאה, ולגזקא לון לישראל. ובגיני כך, ישראל קדישין אתדבקו ביה בקב"ה, באסוותא דאורייתא ביומא דא. ואלמלי הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלין, לא הוו עיילין בדינא לעלמין.

חלופי גרסאות

פ ל"ג אחרנין. ז מוסיף לאתוקדא בינייהו. ק דלא. ר ואלמלא.

מאמר

הסולם

לחם הבכורים

שהוא מן, שהיה ממוחין דז"א עצמו. וע"ד קרבנא דיומא דא נהמא איהו, דהיינו גם כן לחם מן השמים כמו המן, אלא הם בחינת המוחין של המלכות שקבלתם מן השמים שהוא ז"א, דהיינו המוחין דפנים בפנים. כי גאמר עליהם, ממושבותיכם תביאו לחם תנופה. דהיינו מן הארץ שהוא מלכות, אלא שקבלתם משמים, שהוא ז"א ואינם מוחותיה עצמה כמו מוחין דאחורים. דנהמא איהו עקר, דכתיב, והקרבתם על הלחם שבעת כבשים, כי הלחם, שהוא מוחין דפנים בפנים הנמשכים בשבועות ע"י תנופת הלחם, הוא העיקר הנרצה, והקרבות שמקריבים הם להשלים את הלחם, כי מה שאמרנו לעיל, שהחמץ שיש במוחין דפנים מתהפך להיות קדושה ורחמים, הוא ע"י הקרבת הקרבנות, שאש המזבח מהפך את החמץ, שה"ס הדינין שבאו מחמת המיעוט, לסוד ריח ניחוח אשה לה'. ממושבותיכם תביאו לחם תנופה, מביא כתוב הוה, לדייק שהכונה היא על לחם מן הארץ הבא ממושבותיכם, ולא מן כמו שאכלו במדבר. דדא איהו נהמא דאחכימו ביח ישראל חכמתא עלאה דאורייתא, להיותם המוחין דפנים הבאים מז"א שנקרא אורייתא, אל המלכות, וישראל שקבלו ג"כ המוחין הללו, זכו ג"כ לחכמה עליונה. וזה שמשיב על הקושיא, כיון שיום השבועות גדול מפסח למה הותר החמץ בשבועות, והרי החמץ הם דינים ויצר הרע. ומשיב ששני מיני רפואה הם (א) הוא מצה, שהוא להרחיק הדינים אבל עוד אין מהפכים אותם לרחמים. (ב) הוא לחם בכורים והקרבות שמקריבים עליהם על המזבח. שע"י הקרבנות נשרף החמץ על המזבח ומתהפך לריח ניחוח, שרפואה זו הוא רפואה גמורה עד שהחמץ נעשה קדושה ונאמר בלחם תנופה חמץ תאפינה. וז"ש, ואלמלי חוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמא אלין, לא הוו עיילין בדינא

במוחין גדולים מחכמה יחסדים עד שהיא בזוג פכ"פ עם ז"א, (כנ"ל ב"א דף ק"ח ד"ה וכבר ע"ש כל ההמשך) אמנם אין העדר ברוחניות, ואע"פ שנתמעטה וחזרה אחר המיעוט לבחינת פכ"פ, לא נתבטל בה משום זה המוחין שמלפני המיעוט. אלא המוחין שמלפני המיעוט להיות הארתם מצומצמת הם מכונים מוחין דאחורים, וה"ס מצה, הנקראת לחם עוני, והמוחין שלאחר המיעוט נקראים מוחין דפנים, וכן לחם מן השמים, מטעם שמוחין אלו מקבלת מז"א שנקרא שמים. וכן הם נבחנו שיש בהם חמץ, שפירושם דינים, מחמת המיעוט שנתמעטה שירדה מחוה ולמטה דז"א, שהדינין הנמצאים בנקודת החוה דז"א ה"ס חמץ, אבל חמץ הוה מתתקן עד שנהפך להיות קדושה ורחמים. כי נגלה שזולת המיעוט והדינים האלו היתה המלכות נשארת בלחם עוני, ולא היתה מקבלת מוחין הגדולים דפנים בפנים לעולם. ונמצא שיש ב' מיני תקונים במוחין דאחורים הוא לבער החמץ ולהרחיקו בכל יראה ובל ימצא. כי החכמה מבערת כל הדינים. אבל אינם עוקרים את החמץ לגמרי מהמקומות התחתונים שעודו נמצא שם. ונמצא שהוא רפואה אבל לא לגמרי, משא"כ המוחין דפנים, שעל ידיהם מתהפך החמץ ונעשה קדושה ורחמים נמצא שנעקר החמץ לגמרי ואין לו מקום עוד להתעורר. וע"כ נבחן זה לרפואה גמורה.

וזה אמרו, תרין נהמי אכלו ישראל, חד כד נפקו ממצרים אכלו מצה לחם עוני, דהיינו המוחין דאחורים של המלכות, שהארתם מצומצמת מחמת חסרון חסדים, והוא לחם עוני, אמנם אלו המוחין הם של המלכות, עצמה שקבלה מבינה ולא על ידי ז"א, כנ"ל. וע"כ אומר לעיל (אות ט"ד) ששבעה ימים דמעות הם תחתונים, דהיינו המוחין דמלכות עצמה עיין שם. וחד במדברא, לחם מן השמים,

(ז) ביומא דראש השנה, דאיהו יומא דדינא, ם דלאו איהו, אלא לאינן דלא נטלו מיכלא דאסוותא, ושבקו לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ. דהא ביומא דא דר"ה, ההוא חמץ ן סלקא, ומקטרגא עליה דבר נש, ואלשין ן עליה, ואיהו קיימא ן ביומא דא מקטרגא על עלמא. וקב"ה יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא.

(ח) ובגיני כך כד יהב קב"ה אורייתא לישראל, אטעים להו מההוא נהמא עלאה, דההוא אתר, ומגו ההוא נהמא, הוו ידעין ומסתכלין ברזי דאורייתא, למהך בארח מישר, והא אוקמוה מלה אינן חברייא ברזין ן אלין ן כדקאמרן. (ט) ר' שמעון ורבי אלעזר בריה, הוו אזלי בארחא, והוו אזלין עמהון, רבי אבא ורבי יוסי, עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא, והוה אחיד בידיה חד ינוקא, זקף עיניו רבי שמעון וחמא ליה, אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא.

(פ) כד מטו לגביה, אמר רבי שמעון, ן במטול דקופטרך ן בגבך קא אתית, מאן ן אנת. אמר ליה, יודאי אנא. אמר, מלין חדתין ודאי יומא דא ן לגבך, אמר ליה לאן הוא ן ארעך. אמר ליה, דיורי ם הוה באינן פרישי מדברא,

חלופי גרסאות

ס מוסיף וכל יומא דלאו ; ודאי יומא לאו ; ודא יומא לאו. ן מוסיף איהו סלקא. א ליה. ב יומא. ג ל"ג אלין ד קאמרן. ה דגבך. ו את. ז לגבך. ח ארעך ם הוית דרך אמת ז] במשא מלבושן הקשוח עליך אתה באת מי אתה. והשיב יהודי אני ואין לי סחורה כ"א משא מלבושי לישב בסוכה צלא דקב"ה הרשב"י

לחם הבכורים

הסולם

מאמר

(עט) ר' שמעון ור' אלעזר וכו': ר"ש, ור"א בנו היו הולכים בדרך הלכו עמהם ר' אבא ור' יוסי. בעוד שהיו הולכים, פגשו זקן אחד, שהיה אחוז בידו ילד אחד. זקן, רומז למחזין דפנים, ילד, רומז למחזין דאחורים. נשא ר"ש עיניו וראה אותו. אמר לו לרבי אבא, ודאי שיש לנו דברים חדשים בוקן הזה.

בדינא לעלמין, כי ע"י המצה והלחם הנזופה והקרבנות נהסכו הדינים להיות קדושה ודחמים בכל מקום שהם. כנ"ל.

(ז) ביומא דראש השנה וכו': ביום רה"ש, שהוא יום הדין, שהוא אינו אלא לאלו שלא לקחו מאכל הרפואה, שהוא מצות, שהם מחזין דאחורים, ועזבו את רפואת התורה, שהוא מחזין דפב"פ מ"א הנקרא תורה, שע"י ב' רפואות אלו נחתקו מאכל האחר שהוא חמץ, ונחתקו לקדושה כנ"ל בדבור הסמוך. כי ביום הזה של ראש השנה, חמץ ההוא עולה ומקטרג על האדם ומלשין עליו, והיא עומד ביום הזה להיות מקטרג על העולם, והקב"ה יושב בדין על הכל, ודן את העולם.

(פ) כד מטו לגביה וכו': כשהגיעו אצלו א"ל רבי שמעון, במשא קשורה כך על גבך, אתה בא, כלומר, שאין לך חמור שישא משאך, רמז לו על מחזין דאחורים שאחוז, שהם עליו כמשא, מי אתה. אמר לו יהודי אני. אמר ר"ש, דברים חדשים ודאי יש אצלך ביום הזה. אמר לו ר"ש, איפה הוא ארצך. אמר לו, דירתך היה בין אלו פורשי המדבר, שהייתי משתדל שם בתורה, ועתה באתי לישוב, לשבת בצלו של הקב"ה בימים אלו של חדש השביעי הזה. מטול פירושו משא. בי תרגום למשא, הוא למטול. (ש"ב ט"ו ל"ג). דקופטרך פירושו הקשורה כך בתכלים

(ח) ובגיני כך כד יהב קב"ה התורה לישראל, הטעים אותם מלחם עליון ההוא, דהיינו ממחזין דפנים דז"א, ממקום ההוא, מן המלכות שמקבלת הימנו, שנקראת מקום. מתוך לחם ההוא היו יודעים ומסתטלים בסודות התורה ללכת בדרך הישר, וכבר החברים העמידו הדבר בסודות אלו, כמו שאמרנו.

דהוינא, משתדל באורייתא, והשתא אתינא לישובא, למיתב בצלא דקב"ה, כאלין יומי דירחא . שביעאה דא.

(פא) כ חדי ר' שמעון, אמר, נתיב, דודאי קב"ה שדרך לגבן. אמר ליה, חיך דנשמע מלה מפומך, מאינון מלין ם חזתין עתיקין, דנטעתון תמן במדברא, מהאי ירחא שביעאה. ואמאי ן אתפרשתון השתא ממדברא, למיתי לישובא. אמר ליה ההוא סבא, בשאלתא דא, ידענא דחכמתא גבך, ומילך ם מטו לרקיעי דחכמתא.

(פב) ן פתח ההוא סבא ואמר, ן ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יי אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו'. האי קרא הכי מבעי ליה, ובמדבר אשר נשאך, מהו ראית. אלא קודשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא, מדברא תקיפא, כמה דכתיב, ן נחש שרף ועקרב וגו'. ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין בעלמא. מאי טעמא.

(פג) בגין דההוא שעתא דנפקו * ישראל ממצרים ואשתלימו לשתיין רבבן, אתתקף מלכותא קדישא, ואסתלק על כלא, ן וסיהרא אתנהירת ן וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא. ואפיק לון קב"ה למיהך במדברא תקיפא. דאיהו אתר ושלטנו ן דסמא"ל חייבא, דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא תוקפיה וחיליה, ן ולכתתא ם רישיה, ולאכפיא ן ליה, דלא ישלוט. ואלמלא דחאבו ישראל, בעא קב"ה לאעברא ליה מעלמא, וע"ד אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה ממש.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(צ) (דברים א.) (ר) (שם ח) ח"ב קמח : קנו. קפד. י דא שביי"אה. כ מוסיף דאיהו חד. ל מאלין. מ ל"ג רלו. ת"ז ת"ע קכה. ז"ח לא ט"ד שט"ז חזתין. ן אתפרשון. ן נטו ; מטי לתקיעו ; מוסיף מטו לרקיעי דחכמתא ונטו לתקיעו דחכמתא. ע ל"ג מן אות פ"ב עד אות פ"ה. ן וכדין אכפיא מלכו חייבא וסיהרא אתנהירת. צ ל"ג מן וכדין עד ואפיק. ן דנחש. ן ולאחחא. ן ליה. ת רישיה

ובמדבר אשר ראית

הסולם

מאמר

מהו ראית. ומשיב. אלא הקב"ה דבר לישראל במדבר, מדבר חזק. כמו שכתוב, נחש שרף ועקרב וגו'. ומדבר שהוא חזק מכל המדבריות שבעולם, מהו הטעם שהוליד שם את ישראל. (פג) בגין דההוא שעתא וכו' : ומשיב. משום שבשעה ההיא שיצאו ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, נתחזק המלכות הקדושה ונתעלה על הכל, והלבנה, שהיא המלכות, האירה, ואו נכנעה מלכות הרשעה סטרא אחרא, והוציא הקב"ה את ישראל ללכת במדבר החזק, שהוא מקום השליטה של סמאל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבור תוקפו וכחו ולכתת ראשו ולהכניעו שלא ישלוט. ואם לא חטאו ישראל רצה הקב"ה להעבירו מן העולם. וע"כ העביר את ישראל בנחלתו וגורלו וחלקו ממש.

בחבלים, מלשון כקפטורין יוצאת מתוך הושט (תנחומא נקפ). שפירושו חבלים. (פא) חדי ר' שמעון וכו' : שמח ר"ש, אמר, נשב, כי ודאי הקב"ה שלחך אלינו. אמר לו, חיך, שנשמע דבר מפיך מאלו דברים חדשים ישנים, שנטעתם שם במדבר מחודש השביעי הזה. ולמה נפרדת עתה מן המדבר לבא לישוב. אמר לו זקן ההוא, בשאלה זו, יודע אני שחכמה בך, ודברייך מגיעים לרקייע החכמה.

ובמדבר אשר ראית

(פב) פתח ההוא סבא וכו' : פתח זקן ההוא, ואמר, ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלקיך כאשר ישא איש את בנו וגו'. מקרא זה כך היה צריך לומר, ובמדבר אשר נשאך. (דפו"י וף קפ"ג ע"ב *) וף קפ"ד ע"א)

פד) כיון דחאבו בכמה זמנין, נשיך לון חויא, וכדין אתקיים ה הוא ישופך ראש וגוי. ישראל מחו רישיה בקדמיתא, ולא ידעי לאסתמרא מיניה, ולבתר איהו מחא בבתרייתא, ונפלו כלהו במדברא, ואתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעין שנין א לקו מניה, לקבל ב מ' מלקות דבי דינא.

פה) וע"ד כתיב אשר ראית, בעינייהו הוי חמאן לההוא מארי דמדברא, אזיל כפית קמייהו, ונטלי אחסנתיה ועדביה. מנלן. ג מדכתיב ו אז נבהלו אלופי אדום, ואלין אינון ה נחש שרף ועקרב. ואנן ד אוף הכי אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא, ולעיינא תמן באורייתא, בגין לאכפיא לההוא סטרא.

פו) ותו דלא מתישבן מלי דאורייתא, אלא תמן. דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא, דכד אתכפיא סטרא דא, אסתלק קב"ה לעילא, ואתייקר ביקריה. ה ולית פולחנא דקב"ה, אלא מגו חשוכא, ולית טובא אלא מגו בישא. וכד עאל בר נש באורח בישא, ושביק ליה, כדין אסתלק קב"ה ביקריה, ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחדא, ולאסתלקא לבתר ו בטוב, ולית טוב אלא ההוא דנפק מגו בישא. ובהאי טוב, אסתלק יקריה, ודא איהו פולחנא שלים.

פז) ואנן, עד השתא יתיבנא תמן, כל ז יומי שתא, בגין לאכפיא במדברא לההוא סטרא. השתא דמטא זמנא דפולחנא קדישא, דסטרא דקדושה, אהדרנא לישובא דתמן איהו פולחנא דיליה. ותו, דהשתא ה בר"ה מטא זמנא דההוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (בראשית ג) משפטים צו צ"ג. ו) (שמות טו) א אלקו. ב ל"ג מ' ; מלקו מ'. ג ממה דכתיב. זשלח כט צ"ג. ח) (דברים ח) לעיל אות פב צ"ק. ד ל"ג אוף הכי. ה ל"ג מן ולית עד ועל דא. ו טוב. ז יומי. ח ל"ג בר"ה.

מאמר

הסולם

ובמדבר אשר ראית

פד) כיון דחאבו בכמה וכו': כיון שחטאו כמה פעמים, נשיך אותם הנחש, ואז נתקיים. הוא ישופך ראש. שישראל הכו ראשו תחילה, ולא ידעו להשמר ממנו, ואח"כ הנחש הכה לאחרונה, ונפלו כולם במדבר ונתקיים, ואתה תשופנו עקב. וארבעים שנה הוכו על ידו כנגד ארבעים מכות של בית דין.

פה) וע"ד כתיב אשר וכו': וע"כ כתוב. אשר ראית, כי בעיניהם היו רואים את בעל המדבר, שהולך אסור לפניהם, ולקחו נחלתו וגורלו. מאין לנו. הוא משכתוב, אז נבהלו אלופי אדום, שאלו הם נחשו שרף ועקרב. ואנו גם כן נפרדנו מן הישוב אל המדבר החזק, ולעסוק שם בתורה, כדי להכניע לצד התוא.

פו) ותו דלא מתישבן וכו': ועוד, כי דברי תורה אינם מתישבים אלא שם, כי (וטויי דף קס"ד ע"א) 376

חויא, למתבע דינא מקמי קב"ה, ם ותמן איהו שליט. ובגין כך נפקנא מתמן ואתינא לישובא.

פח) פתח ההוא סבא ואמר, א) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, השתא איהו זמנא, לאתערא דינא עלאה תקיפא, וכד איהו אתער סטרא אחרא אתתקף בהדיה, וכיון דאיהו אתתקף, סליק וחפיא לסיהרא, דלא נהיר. נהורא, ואתמליא מסטרא דדינא. כדן כל עלמא איהו בדינא, עלאין ותתאין, וכרוזא ך כריז בכלהו רקיעין, אתקיננו כורסיא דדינא, למאריה דכלא, דאיהו בעי למידן. פט) ורזא הכא, ואתנהיר לון במדברא, אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא. אלא כל רזין וכל קדושין יקירין, כלהו תליין בשביעאה. וההוא שביעאה עלאה, עלמא ך עלאה, דאקרי עלמא דאתי. מניה נהרין כל ם בוצינין, וכל קדושין, וכל ברכאן. וכד מטי זמנא, לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא, בעא ן לאשגחא ם בכל תקונא דעלמין כלהו, וכל אינון תקונים לאתקיימא ן כלהו, סלקין מגו תתאי, אי אינון כשראן. ואי לא כשראן, ן כדן ך קיימא דלא נהיר, עד דאתפרשן חייבין מגו זכאין, כדן אתער דינא.

צ) ומההוא ן דינא, אתתקף סטרא אחרא, ואשתכח ך מקטרגא, בגין דינתנון ליה אינון, ם חייביא. בגין דעליה כתיב, ן ולכל תכלית הוא חוקר. וחפיא לסיהרא, אמאי ן לא מסרא לון בידא דמקטרגא. בגין דלית תיאובתיה דקב"ה, א לאובדא לעובדי ידוי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (תהלים פא) וידא קיג צ"א. ב) (איוב כח) נח ם והשתא איהו שלטא ואנן נפקנא. י נהורא. כ כאריזו. ל ל"ג עלאה. ן בוצינין. ן לאשגחא. כח צ"ד. ם ל"ג בכל. ע כלא. ן וכדין. צ מוסיף קיימא מלה. ק ל"ג דינא ך מוסיף מקטרגא בעלמא ם מוסיף חייביא בדיה. ת ל"ג מן לא עד בגין ; לאמסרא. א לאעברא.

תקעו בחדש שופר

הסולם

מאמר

ממנה מאירים כל הנרות וכל הקדושות וכל הברכות אל המלכות, וכשהגיע הזמן לחדש הברכות והקדושות שיאירו, צריך להשיג בכל התקון של העולמות כולם, כדי לחדש הברכות והקדושות, וכל התקונים לקיים כל העולמות, עולים מן התחתונים אם מעשיהם ישרים. ואם אינם ישרים, אז עומדת המלכות, שאינה מאירה עד שיפרידו הרשעים מן הצדיקים. ואז נתעורר הדין.

צ) ומתחזא דינא אתתקף וכו'; ומדין ההוא מתחזק הסטרא אחרא, ונמצא מקטרג כדי שיתנו לו אלו הרשעים. משום שעליו כתוב, ולכל תכלית הוא חוקר. ומכסה את הלכנה שלא תאיר. ולמה אינו מוסר את הרשעים בידי המקטרג, משום שאין חפצו של הקב"ה להאביד מעשה ידיו.

וההוא

פח) פתח החוא סבא וכו': פתח זקן ההוא, ואמר, תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו. עתה הוא הזמן שיתעורר דין עליון חזק, וכשהוא מתעורר, הסטרא אחרא מתחזק עמו, וכיון שהסטרא אחרא מתחזק, הוא עולה ומכסה את הלכנה שהיא המלכות, ואינה מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. ואז כל העולם הוא בדין, העליונים והתחתונים. וכרוז יוצא בכל הרקיעים, התקיננו כסא הדין לאדון הכל, שהוא רוצה לדרון.

פט) ורזא הכא ואתנהיר וכו': וסוד יש כאן והאיר לנו במדבר, למה נתעורר דין העליון ביום הזה. ומשיב, אלא כל הסודות וכל הקדושות היקרות, כולם תלויים בשביעי, שהוא מלכות, ושביעי העליון ההוא, שהוא עולם העליון הנקרא עולם הבא, דהיינו בינה,

צא) והוא סטרא אחרא, קיימא ב קליפא תקיפא, דלא יכיל לאתברא, בר בהוא עיטא דקודשא בריך הוא יהיב לישראל, דכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. בגין לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא, ולא נהיר.

צב) וכד מתערי ישראל לתתא בשופר, יהוא קלא דנפיק משופר, בטש באוירא, ובקע ריקעין, עד דסלקא לגבי ההוא, טנרא תקיפא, ד דחפי לסיהרא, אשגח, ואשכח אתערותא דרחמי, ה כדין ההוא (ו) דסליק וקיימא לעילא, אתערבב. כדין ההוא קלא קיימא, ואעבר ההוא דינא, וכיון דלתתא אתער רחמי, הכי נמי לעילא, אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי, ואתערעו קלא בקלא, רחמי ברחמי, ובאתערותא דלתתא, אתער הכי נמי לעילא.

זלופי גרסאות

ב בקליפא, ג סטרא אחרא, ד דחיי, ה ליג כדין ההוא, ו ואערעו

תקעו בחדש שופר

הסולם

מאמר

צא) וחזוהו סטרא אחרא וכו': וסטרא אחרא ההוא, נמצאת קליפה קשה, שאי אפשר לשברה חוץ בעצה ההוא שהקב"ה נתן לישראל שכתוב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כדי לשבור כיסוי ההוא שנתכסה ממנו הלבנה, שהוא מלכות, ואינה מאירה.

צב) וכד מתערי ישראל לתתא וכו': וכשישראל מתעוררים למטה בתקיעת שופר, קול ההוא היוצא משופר, בוטש באויר ובוקע ריקעים עד שעולה לאבן החזק ההוא, דהיינו הסטרא אחרא, המכסה את הלבנה, הוא משגיח ומוצא התעוררות הרחמים, אז סטרא אחרא ההוא שעלה ועומד למעלה ומכסה את הלבנה מתבלבל. אז עומד קול ההוא ומעביר את הדין ההוא, מן המלכות, וכיון שנתעורר הרחמים למטה במלכות, התעורר גם כן למעלה, שופר אחר עליון, שהוא בינה, ומוציא קול, דהיינו המוחין דז"א שנקרא קול, שהוא רחמים, ונפגשים קול בקול, רחמים ברחמים. כי בהתעוררות שלמטה, נתעורר גם כן למעלה.

ביאור הדברים. בראש השנה, התעוררות הראשון שביום ד' דמעשה בראשית חזור לעולם, דהיינו שהנוקבא נאחזת בקו שמאל, בלי ימין, (כנ"ל פרשת נח אות צ"ח ע"ש בהסולם) ואז נמשכת ממנה דינים לעולם. כי מחמת היותה חכמה בלי חסדים אינה יכולה לתאיר, וזה נבחן שהס"א מכסה אותה מכת מעשי התחתונים שאינם כשרים, שהם תרשעים הדבוקים בקו שמאל, וז"ש (באות

פ"ט) ואי לא כשראן, כדין קיימא דלא נחיר וכו', וסוד תקיעת שופר, הי"ס העלאת מין דמסך דחירק שעל ידו מתמעט כח השמאל ומתיחד עם הימין, וז"ס קול שופר, כי קול רומז על ז"א, שנקרא קול, שה"ס קו האמצעי הכלול מג' קוין שה"ס אש מים רוח, וע"כ נתבלבלה הס"א המכסה את המלכות בכח קו שמאל, כי הקו שמאל נתמעט ואבד הג"ר שלו ומכ"ש הסטרא אחרא ששואב כחו ממנו, וז"ש, כדין חזוהו דפליק וקיימא לעילא אתערבב, שהארתו סר ממנו, כדין ההוא קלא קיימא ואעבר חזוהו דינא, שמעביר דין השמאל, שאינו חפץ להתיחד עם הימין, ועתה נכנע ומקבל חסדים מימין ונתגלה הרחמים במלכות, וז"ש, וכיון דלתתא אתער רחמי, הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי, שהבינה מתעוררת ומולידה המוחין דז"א הנק' קול, שה"ס קו האמצעי הממשיך המוחין דבינה, בסוד תלת תלת אחד נפקי חד בתלת קיימא, ונמשכים אל המלכות וז"ש ואתערעו קלא בקלא רחמי ברחמי, שנפגשים הקול והרחמים מבינה, ונפגשים עם קו האמצעי והרחמים שיצא במלכות ע"י אתערותא דלתתא של קול שופר, ובאתערותא דלתתא של קול שופר, אתער הכי נמי לעילא, שנמשכים המוחין דבינה לז"א ומוציא אל המלכות, שמוחין אלו הם אתערותא דלעילא בסוד קול שופר, ששופר העליון הי"ס בינה, וקול שלו, הם המוחין דג' קוין הנמשכים ממנה, המכונים אש מים רוח.

דסר"י דף קס"ד ע"א *) דף קס"ד ע"ב) 378

צג) ואי תימא היך יכיל ז קלא דלתתא, או אתערותא דלתתא לאתערא, הכי נמי. ה תא חזי, עלמא תתאה, קיימא לקבלא תדיר, והוא אקרי אבן טבא. ועלמא עלאה לא יהיב ליה, אלא כגוונא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין ליה ט מעילא. ואי איהו קיימא בעציבו, יהיבין ליה . דינא בקבליה.

צד) כגוונא דא, א עבדו את יי בשמחה. חדוה דב"נ, משיך לגביה חדוה אחרא עלאה. הכי נמי האי עלמא תתאה, כגוונא דאיהי כ אתעטרת, הכי אמשיך ל מלעילא. בג"כ מקדמי ישראל, ואתערי בשופר קלא, ה דאיהו כליל באשא ומיא ורוחא, ואתעביד חד, וסלקא לעילא, ובטש בהאי אבן טבא, ואצטבע באינון גוונין דהאי קלא, וכדין כמה דאתחזיאת, הכי משיך מלעילא.

צה) וכיון דאתקנת בהאי קלא. רחמי נפקי מלעילא, ושריין עלה, נ ואתכלילא ט ברחמי, מתתא ומלעילא. וכדין אתערבב סטרא אחרא. ו ואתחלש תקפיה, ולא יכיל לקטרגא. והאי אבן טבא, קיימא בנהירו דאנפין, ט מכל סטריין, בנהירו דלתתא, ובנהירו דלעילא.

צו) אימתי קיימא בנהירו דלעילא, הוי אומר ביומא דכפורי. וביומא דכפורי אתנהיר ההוא אבן טבא, בנהירו דלעילא, מגו נהירו ז דעלמא ק דאתי,

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ג) (תהלים ק) ויצא קלה צ"ה. ז לקלא. ח לא גרסינן מן תא חזי עד אות ק'. ט מלעילא. י לא גרסינן דינא ; מוסיף האי דינא. כ אתערות. ל דלעילא ; מוסיף לכך נאמר את ה' האמרת היום וה' האמירך היום וגו' עד ומי כעמך ישראל גוי אחד לעתיד לבא יתקיים זה דכתיב ומי כעמך כישראל גוי אחד ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ט מוסיף דאיהו רוא דרחמי. נ ואתכלילת. ס ל"ג ברחמי. ע מוסיף אסתכל וחמי בנהירו דאנפין ואתחלש. פ דכל ז דלתתא ואתערבב ההוא דלטורא. ק מוסיף דאתי ואתערבב ההוא דלטורא כדין.

תקעו בחדש שופר

הסולם

מאמר

צג) ואי תימא היך וכו' ; ואם תאמר, איך יכול הקול שלמטה, או התעוררות שלמטה, לעורר כנגדו למעלה גם כן. בוא וראה, עולם התחתון שהוא מלכות, עומד תמיד לקבל, והוא נקרא אבן טוב, ועולם העליון שהוא בינה, אינו נותן לו, אלא כמו שהוא עומד, אם עומד בהארת הפנים מלמטה, אז כך מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות נותנים לו כנגדו דין.

צה) וכיון דאתקנת בהאי וכו' ; וכיון שהמלכות נתתקנה בקול הזה מלמטה, יוצאים רחמים מלמעלה ושוורים עליה, ונכללה ברחמים ממטה ומלמעלה, ואז נתערבב הסטרא אחרא, מטעם הנ"ל (באות צ"ב בהסולם) ונחלש תוקפו, ואינו יכול לקטרג. ואבן הטוב הזה, שהיא המלכות, עומד בהארת הפנים מכל הצדדים בהארה שלמטה ובהארה שלמעלה.

צד) כגוונא דא, עבדו וכו' ; כעין זה, עבדו את ה' בשמחה, כי שמחת האדם מושכת שמחה אחרת העליונה. כך, עולם התחתון הזה, דהיינו המלכות, כמו שהיא מתעטרת, כך ממשכת מלמעלה. משום זה, מקדימים ישראל ומעוררים קול בשופר, שהוא כלול באש מים ורוח, דהיינו קו האמצעי הכלול מג' קוין, ונעשו אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן טוב הזה, דהיינו שומעטט קו השמאל שלה, כנ"ל

(דפ"י דף קס"ד ע"ב)

וכדין מתקנין ישראל לתתא חד שעיר, ^ר ומשדרין להאי מדברא תקיפא, דאיהו שלטא עליה.

צז) וההוא סטרא אחרא, איהו נקודה אמצעיתא דחריבו דעלמא, בגין דכל חריבו ^ש ושממון ^ת מניה, ההוא סטרא אחרא שליט עליה. ונקודה אמצעיתא דכל ישובא, סטרא דקדושה איהו, ועל דא, קיימא ירושלם באמצעיתא דכל ישובא דעלמא.

צח) בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא, סטרא דקדושה, חד דילה, וחד דעלמא דאתי, נקודה עלאה טמיראה, וע"ד קיימא בתרין נקודין: נקודה דילה ^א קיימא תחותה, ירושלם, אמצעיתא דכל ישובא. נקודה דנטלא מאימא עלאה טמירא, איהו ג"ע דארעא, דקיימא באמצעיתא דכל עלמא, לכל סטרין, ^ב דחריבו וישובא, ^ג וכל סטרין דעלמא.

צט) וע"ד, באמצעיתא דגן עדן, קיימא נקודה חדא עלאה טמירא וגניזא, דלא ידיע. וחד עמודא, נעיץ מתתא לעילא, גו ההיא נקודה, ומתמן נבעי מיא,

חלופי גרסאות

ר ל"ג ומשדרין. ש ל"ג ושממון. ת מינה; מניה הוא מההוא סטרא אחרא דשליט עלוי; מההוא ס"א שליט עלוי. א ל"ג קיימא. ב מוסיף דחריבו עלמא וישובא ול"ג וכל סטרין דעלמא. ג ל"ג וכל סטרין דעלמא.

מאמר בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא

הזה החזק שהוא שולט עליו. וע"י פרשת נח אות ק"ה, ביאור השעיר לעזאזל, ובסולם בכל ההמשך.

מאמר בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא צז) וההוא סטרא אחרא וכו': וסטרא אחרא ההוא הוא נקודה האמצעית של חלק העולם החרב, משום שכל חורבן ושממה שבנוולס, סטרא אחרא ההוא שולט עליו. ונקודה האמצעית של חלק העולם המיושב, הוא צד הקדוש. דהיינו המלכות, וע"כ עומדת ירושלים באמצע חלק העולם המיושב. שה"ס המלכות.

צח) בתרין נקודין אתפרשת וכו': כב' נקודות, נבדלת מלכות שמים צד הקדושה, אחת שלה, ואחת שקבלה מעולם הבא, שהיא בינה, שהיא נקודה עליונה מכוסה, וע"כ עומדת המלכות בב' נקודות: נקודה שלה עומדת תחתיה, שהיא ירושלים שהיא אמצעית של כל הישוב. הנקודה המכוסה שקבלה מאמא עלאה, היא גן עדן הארץ העומד באמצעית כל העולם לכל בחינותיו, של חורבן ושל ישוב, וכל צדדי העולם.

צט) וע"ד באמצעיתא דגן וכו': וע"כ באמצע גן עדן, עומדת נקודה אחת עליונה (דפו"י דף קפ"ד ע"ב)

דאתפרישו לארבע סטרי עלמא. אשתכחו תלת נקודין בעלמא, ד דקיימאן דא על דא, כגוונא דתלת נקודין דאורייתא.
 (ק) תא חזי, ההוא שעיר דמשדרין ישראל ה לעזאזל, לההוא מדברא, בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא, לאתעסקא בהדיה. ואי תימא, תרין שעירין אמאי הכא, חד ליי' וחד לההוא סטרא אחרא. תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא. ליי' אמאי.

חלופי גרסאות

ד דקיימא. ה ל"ג לעזאזל.

בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא

הסולם

מאמר

דעלמא, והסטרא אחרא נקראת. נקודה אמצעית דחריבו דעלמא.
 והנה גם בכינה יש אותם ב' מצבים. כי בעת שהיתה במצב של נקודת השורק מטרם הכרעת קו האמצעי נמשך ממנה דינים קשים וחורבן. ואחר הכרעת קו אמצעי, שהחכמה דשמאל נתלבשה בחסדים דימין, היא מאירה ועושה פירות וכל המוחין נמשכים ממנה. אמנם יש הפרש גדול מבינה למלכות, כי הבינה אע"פ שנתמעטה מג"ר דג"ר ע"י קו האמצעי מכל מקום היא ראויה עוד להמשכת החכמה, בבחינת שמאל בלי ימין, משום שבבינה עצמה אין דינים רק דינים מתערין ממנה, מה שאין כן המלכות. אחר שנתמעטה וירדה למטה מחוזה דז"א, כבר נפגמה ע"י מסך העומד בחוזה דז"א ואינה ראויה עוד לחכמה, רק לחסדים בלבד, שה"ס ישוב העולם. באופן, שבבינה שולטים ב' המצבים ביחד, וע"כ היא שורש בין לחורבן הנמשך ממצב הב' בין לישוש עולם הנמשך ממצב הב'. משא"כ המלכות אחר שבאה למצב הב' כבר אין מצב הא' שולט בה, וע"כ היא שורש לישוש העולם בלבד ולא לחורבן. אמנם כשהמלכות נתקנה בבחינת גן עדן, שפידושו הוא, שנעשתה לגמרי כמו בינה הנקראת עדן, כנ"ל (ב"ב אות ד') שאומר, נימוסי דגנתא דעדן, כמה דאיהי ברזא עלאה, שכל חוקי הגן העדן הוא כמו שהמלכות הוא בסוד העליון, בכינה. ע"ש. נמצא אז, שגם נקודת הבינה מתלבשת במלכות, שהוא שורש בין לחורבן ובין לישוש. ונמצא משום זה, שיש במלכות ב' בחינות הנקודות, א' שלה עצמה, שהיא נקודה אמצעית לישוש העולם בלבד, ואחת בבחינת גן עדן שבה, שיש בה גם נקודת הבינה, שהיא נקודה אמצעית דהיינו שורש

בין לחריבו דעלמא זבין לישובא דעלמא, כמבואר.
 וזה אמרו, בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא פטרא דקדושה, חד דילה, אחר שנתקנה במצב הב', וחד דעלמא דאתי, מבינה, דהיינו אחר שנתקנה בבחינת גן עדן. נקודה דילה זכו' אמצעיתא דכל ישובא, דהיינו רק לחסדים, ואין בה שום שורש לחורבן. נקודה דנטלא מאמא עלאה פמורא, דהיינו בעת, איהו גן עדן דארעא, אז נמצאת, דקיימא באמצעיתא דכל עלמא לכל פטרין, דחריבו, וישובא, שיש בה ב' השורשים הן לחורבן מבחינת צד שמאל, בלי ימין והן לישוש מבחינת קו האמצעי המיוחד ב' הקוין שבה. נקודה אמצעית היינו יסוד, ששם הבית קבול, ומשם התולדות לתחתונים. וז"ש באמצעיתא דגן עדן קיימא נקודה זכו', היינו היסוד, וחד עמודא נעין זכו', היינו עמוד האמצעי. נבעי מוא, היינו אורות, לד' פטרי עלמא, היינו ג' קוין, ומלכות המקבלתם.
 וז"ש אשתכחו ג' נקודין בעלמא דקיימאן דא על דא, דהיינו נקודה שבגן עדן, שהיא שורש בין לחורבן ובין לישוש, ותחתיה הנקודה של המלכות שמחזה ולמטה, שהיא שורש לישוש בלבד, ותחתיה נקודה דסטרא אחרא שהיא שורש לחורבן בלבד.

(ק) תא חזי ההוא זכו': בוא וראה, שעיר ההוא שישראל משלחים לעזאזל, למדבר ההוא, הוא לתת חלק לס"א, להתעסק עמו. (כנ"ל פרשת נח אות ק"ה ע"ש בסולם) ואם תאמר, למה כאן ב' שעירים, אחד לה' ואחד לסטרא אחרא ההוא, יתכן, לשלוח שעיר ההוא של הסטרא אחרא לעזאזל, אבל שעיר לה' למה.

(קא) אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה, קרא לסנטירא, ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר, בגין דיוזמן למעבד דינא בבריה. ההוא סנטירא חדי, ועאל בבי מלכא, למיכל תמן, כיון דאשגח, ביה בריה, אמר, ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא, אלא בגין דארגיז מלכא עלי. מה עבד, אזל ואתפייס בהדיה. כיון דאתפייס בהדיה, פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה, ופקיד דלא ידע ביה ההוא סנטירא. לבתר עאל ההוא סנטירא. אמר מלכא השתא אי ינדע דא, מסעודתא * עלאה *) דאתקינת לי ולברי, יתערבב פתורא. מה עבד. קרא לממנא * על סעודתא, אמר ליה, אתקין מדי, ותשוי קמאי, ותשוי קמיה. דההוא סנטירא, בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי, ולא ינדע בההיא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי, ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה, ויתפרש מחדוה דסעודתא דילן. ואי לאו דמלכא עביד הכי, לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלכא.

(קב) כ כך אמר קודשא בריך הוא לישראל, אזמינו תרין שעירין, חד לי וחד לההוא דלטורא, בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל, ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן, ויסב ההוא חולקא, ויזיל לארחה, ויתפרש מביתי. כיון דאמא עלאה, עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, * לאשגחא עלה בנהירו דאנפין, דין הוא דלא ישתכח * ההוא דלטורא, ולא

חלופי גרסאות

ו ואכיל. ז ל"ג ביה. ח ל"ג עלאה. ט ל"ג על סעודתא. י ההוא. כ מוסיף ובגין כך ל לאשכחא נהירו דאנפין; מוסיף לאשכחא נהירו ולאשגחא. נ ל"ג ההוא.

הסולם

מאמר

ב' השעירים

(קב) כך אמר קב"ה וכו': כך אמר הקב"ה לישראל הזמינו ב' שעירים, אחד לי ואחד לאותו המלשין. דהיינו הס"א, כדי שיחשוב שאכל מסעודה שלי, ולא ידע משמחת הסעודה האחרת שלנו, ויקח חלק ההוא וילך לדרכו ויפרד מביתי. כיון דאמא עלאה, שהיא עולם הבא, דהיינו בינה, באה לשרות בתוך ההיכל של עולם התחתון להשגיח עליה בהארץ הפנים, דין הוא שלא ימצא לפניו אותו המלשין, ולא בעלי הדין, בעת שמוציא כל הברכות ומאיר לכל, וכל חירות ההוא נמצא במלכות, וישראל מקבלים מאלו הברכות. פירוש, בראש השנה חזרת המלכות למצב הא' הנ"ל (באות צ"ב) שאז נמשך ממנה דינים וחורבן, שהס"א נאחות בה בבחינת נקודה דאמצעייתא דחריבו דעלמא, ומקטרגת על העולם שרוצית לבטל הקו ימין לגמרי. ואז נתן הקב"ה עצה לתקוע בשופר, כדי לעורר מלתתא המסך דחירק של קו האמצעי ולמעט

(קא) אלא למלכא דחוח וכו': ומשיב, אלא דומה למלך שכעס על בנו, קרא לסנטר ההוא, שעושה תמיד דין בבני אדם, כדי שיבא לעשות דין בבנו. סנטר ההוא שמח ונכנס לבית המלך לאכול שם. כיון שהביט בו בנו, אמר, ודאי לא בא סנטר הוה בבית אבי, אלא משום שהמלך כעס עלי. מה עשה הלך ונתרצה עמו. כיון שנתרצה עמו, צוה המלך לעשות סעודה עליונה לו ולבנו. וצוה שלא ידע אותו סנטר בה. אח"כ בא אותו סנטר, אמר המלך, עתה, אם זה ידע מסעודה העליונה שתקנתי לי ולבני, יתבלבל השלחן. מה עשה קרא לממונה על הסעודה, אמר לו התקן משהו ותשים לפני ותשום לפני סנטר ההוא, כדי שיחשוב שסעד אצלי משלי, ולא ידע באותה סעודה היקרה, אשר לי ובני, ויטול אותו החלק וילך לו, ויפרד משמחת הסעודה שלנו. ואם לא עשה המלך כך לא היה גפרד אותו סנטר מבית המלך.

(דפו"י דף קס"ד ע"ב *) דף קפ"ה ע"א

מארי דדינין לקמיה, כד אפיק כל ברכאן, ואנהיר לכלא. וכל ההוא חירו ישתכח, וישראל נטלי מאינון ברכאן.

קג) דהא כד עלמא דאתי, עאל להיכלא דעלמא תתאה, ואשכח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בההיא סעודתא עלאה, כדין איהו בריך פתורא, ועלמין כלהו מתברכין, וכל חידו וכל נהירו דאנפין אשתכחו תמן. הה"ד (ד) לפני יי תטהרו.

קד) כתיב (ה) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי

חלופי גרסאות

מסורת הזר

(ז) (ויקרא טז) ח"ב קלה. קפה: ח"ג טו: סב: ג' ואשתכח. ט' וכתיב. סד. סו. סז. סח: סט: קב: רג רז ה) (ויקרא טז)

ב' השעירים

הסולם

מאמר

לי וחד להחוא דלפורא וכו' ויפכ החוא חולקא דהיינו הג"ד דשמאל, ששולחים המדברה למקום החורבן להחזירו לשליטתו, לבחינת נקודה דאמצעיתא דחריבו דעלמא, ויזיל לאורחיה, למקום החורבן ושמן, ויתפרש מבית, שעי"ז הוא מתפרד מן הקדושה, שאין לו עוד מקום חסרון להתאחז שם. וז"ש כיון דאמא עלאה עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, כי ביום הכפורים המלכות מלבשת הבינה כנ"ל, שה"ס נקודה דאמצעיתא לכל עלמא בין לחורבן ובין לישוב, דין הוא דלא ישתכח החוא דלפורא, דהיינו שמשלימים התסרון דקדושה ואין מקום לסי"א להתאחז במקום החסרון, ולא מארי דדינין לקמיה, כי אין פחד עוד מהדינים שג"ר דשמאל גורם, כיון ששולחים את השעיר אל החורבן והשממן, והקדושה הוא דק במקום הישוב, ונפרד הסי"א מן הקדושה, ואז משפעת אמא עלאה, מבחינת מה שהיא גם נקודה דאמצעיתא דישוב העולם, שבזה ואנחיר לכלא דהיינו לחכמה וחסדים ביחד, וכל החוא חירו ישתכח, וישראל נטלי מאינון ברכאן. ובוז מתבאר כל ההמשך.

ולמעט הג"ד דקו שמאל (כנ"ל וירא אות שפ"א בהסולם ע"ש) שבזה מתערבב הסי"א שכל כחו מקו שמאל הוא, והעולם נצול מדינים וחורבן, אמנם אחד שנתבטל הג"ד דשמאל, יש לסי"א אחיזה במקום החסרון, וע"כ צדיכים לתקון ב', להעביר הסי"א ממקום החסרון, באופן שתפרד לגמרי מן הקדושה, וזה נעשה ביום הכפורים, שאז נותנים חלק לסי"א בשעיר הזה ששולחים המדברה. פירוש. שביום הכפורים המלכות עולה לבינה, ומקבלת ממנה נקודה עלאה שהיא שורש בין לחורבן ובין לישוב, (כנ"ל אות צ"ח) שהג"ד דשמאל חוזרים, ויש שם גם תקון דקו אמצעי הממשיך חכמה המלובשת בחסדים כנ"ל, וע"כ מבחינה זו עושים ב' שעירים שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל אל המדבר, ששעיר הזה ה"ס המשכת ג"ד דשמאל שמשכיכים מנקודת הבינה, כדי להעביר הסי"א ממקום החסרון, וז"ס ששולחים אותו המדבר, שהוא מקום החורבן, כמו שנמשך משמאל, ונמצא שהקדושה בעצמה נותנת חלק לסי"א, אבל הוא לרעתה, כדי להעבירה מקדושה ולתת מוחזין הגדולים דחכמה וחסדים יחדיו לישראל. ועם זה תבין מ"ש (בוירא אות שפ"ד) ביום ראש השנה בעי לערבבא ליה, דהיינו לבטל הג"ד דשמאל, שבזה מתערבב השטן, ואובד שליטתו כנ"ל. ביום הכפורים בעי לניחא ולמעבד ליה נייחא דרוחא בשעיר וכו', דהיינו ששוב ממשיכים הג"ד שנתבטלו ברה"ש, שבזה קונה הסי"א שליטה ויש לו נחת דוח. וע"ש (באות שפ"ז). אמנם הוא לרעתו כנ"ל.

קג) דהא כד עלמא וכו': כי כשעולם הבא, שהיא בינה נכנס אל ההיכל של עולם התחתון, שהיא מלכות, ונמצא עולם התחתון, שהוא שמה עם בניו בסעודה היא העליונה, הנמשכת מבינה, אז הבינה, מברך השלחן, והעולמות כולם מתברכים, וכל שמחה וכל הארת פנים נמצאים שם. ז"ש לפני ה' תטהרו. קד) כתיב ונתן אהרן וכו': כתוב, ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה'

וגורל אחד לעזאזל. דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא, בגין דקב"ה יטיל עמיה גורל, וזמין ליה, ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה, ועל עמא דיליה, כד"א (י) כי גחלים אתה חותה על ראשו.

קה) ע וסימנך, (ז) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. בההוא חולקא דנטיל, ואזיל ליה, ולבתר כד אתי מלכא עלאה, לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלאה, ועל בנהא, ועל עמא מן מלכא.

קו) ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, וצלו צלותין בכל יומא, איהי סלקת ביומא דא, לקמי מלכא עלאה, ותבעת על בנהא. וכדין אתגורו, כל אינון נוקמין, דזמין קב"ה למעבד עם אדום, ואתגור היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא, כד"א (ח) בלע המות לנצח.

קז) וסימנך, בזמנא דגלותא (ט) כי נמכרנו אני וגו'. כי אין הצר שוה בנוק המלך. מאי בנוק המלך. כד"א, (י) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. דהא שמא עלאה, לא אתקיים בקיומיה, ודא איהו בנוק המלך.

קח) וכדין והמן נבעת מלפני המלך והמלכה ז כדין, נהירו ק דאנפין, וכל ר חידו אשתכת, וישראל נפקי לחירו, בההוא יומא. כדין מההוא יומא, ולהלאה, חירו וחדוה באתגליא, לשלטאה עלייהו, כדין בעי למחדי עמהון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

- (י) (משלי כה) מקץ מזו אות קסו ח"ג קב : רנט. ע וסימן. פ וסימן. ז וסימניך. צ כו.
(ז) (אסתר ה.) (ח) (ישעיה כה) ב"א רמא צ"ב ז"ח
פ ט"א ש"ה. ט) (אסתר ז) (י) (יהושע ז) משפטים סג צ"פ.
ק אנפין. ר חירו.

מאמר

הסולם

ב' השעירים

לה' וגורל אחד לעזאזל. זה הוא השמחה של המלשין, אשר הקב"ה מפיל גורל עמו, ומזמין אותו, שיקח השעיר לעזאזל, ואינו יודע שאש דולק מפיל על ראשו ועל עם שלו. כמש"א כי גחלים אתה חותה על ראשו.

קה) וסימנך אף לא וכו': והסימן שלך, הכתוב, אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אשר עשתה כי אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. באותו החלק שקבל, והלך לו. ואח"כ, כשבא המלך העליון לבית המלכה, המלכה מבקשת עליה ועל בניה ועל העם, מן המלך.

קו) ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, ומתפללים ואפילו בזמן שישראל בגלות, ומתפללים תפלות בכל יום, המלכות עולה ביום הזה, יוה"כ, לפני המלך, ומבקשת על בניה. ואז נגזר כל אלו הנקמות שעתידי הקב"ה לעשות לאדום, ונגזר איך עתיד המלשין הזה לעבור

(דמו"י דף קס"ה ע"א)

מכאן ולהלאה, כמה דיהבו ^ט ליה חולקא לאתפרשא מנהון, הכי נמי יהבין לשאר עמין, לאתפרשא מנהון לתתא.

(קט) תא חזי, ^ה מה הוא רזא דקרבנא, לקרבא ^א שעיר, ולא מלה אחרא. ואמאי שעיר בראש חדש, והכא נמי שעיר. אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה יאות. אמאי לא ^ב הוי עז.

(קי) אלא מלה דא אצטריך, ואיהי ^ג אשתכחת למאריהון דחרשין, דכל ^ד עובדיהו ^ה במה דלא ^ו אתחבר ^ז בנוקבא. ^ח וע"ד שעיר ^ט לא אתחבר בנוקבא, בסטרין דיליה כלהו. עז כד אתחבר בנוקבא. ובגין דאיהו מלכא, יהבין ליה בגין יקרא דיליה, האי דלא אתחבר בנוקבא, ולא יהיב חיליה לאחרא. ודא אשתמודע לאינן חרשין, דמשתמשין בהני עובדי. ובגיני כך, שריין על ההוא שעיר, כל אינן חטאיהון.

(קי"א) ות"ח, אע"ג דאיהו חולקא לההוא סטרא. אחרא, רזא הכא, כל הני סטרין אחרנין ^כ דלתתא, כלהו מסאבין יתיר. וכל מה דנחתין דרגין תתאין, הכי מסאבו דלהון יתיר. ובגין כך, בעז יתיר חולקהון, בגין דשערא ^{כ*} דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא, כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו. אבל האי

חלופי גרסאות

ש לון. ת מההוא. א מוסיף שעיר לקבל שעיר. ב ל"ג הוי. ג אשתכח. ד עובדין ; עובדין דלהון ה כמה ו יהא ז בנוקבאי. ח ל"ג מן וע"ד עד ובגין. ט דלא. י ל"ג אחרא. כ מוסיף דלתתא ואקרין מצולות ים.

ב' השעירים

הסולם

מאמר

(קיא) ות"ח, אע"ג דאיהו וכו' : ובוא וראה, אע"פ שהשעיר הוא חלק לסטרא אחרא. יש כאן סוד שבצד הטומאה, כל הבחינות שהם יותר למטה הם טמאים יותר, וכל מה שיורדות מדרגות התחתונות, כך הטומאה שלהם יותר, ומשום זה, בעז חלקם של הס"א הוא יותר, משום שהשערות שלו תלויות למטה יותר מבהמה אחרת, כמו שהדין שלהם תלוי למטה בטומאה. אבל מלכות הרשעה האחרת הזו, שהוא מלך של כל הסטרא אחרא, הטומאה שלו ברורה וזכה יותר ואינו בטומאה שלמה כאלו התחתונים. וע"כ נותנים לו שעיר, שהשערות שלו אינן תלויות למטה ואינו חלק. אינו חלק, משום הטומאה שלו, ואינם תלויים למטה, כדי שלא יתחזק בו הטומאה כאלו מדרגות הסטרא אחרא שלמטה. וע"כ הוא ודאי שעיר, ולא דבר אחר.

פירושה. העז ששערותיו תלויות למטה. יורה על ג"ר דשמאל הנמשכים ממעלה למטה, שזוהו טומאה חמורה. ושעיר שיש בו שערות אבל אינן נמשכות למטה, יורה על טומאה קלושה

(קט) תא חזי מה זכו' : בוא וראה, מהו סוד הקרבן להקריב שעיר ולא דבר אחר. ולמה בראש חדש מקריבים שעיר וכאן ביוה"כ גם כן שעיר. אלא אם תאמר שזה הוא משום שהשעיר הוא צד שלו, יפה הוא, אבל למה לא היה עז, שהוא גדול ורק שעיר שהוא קטן.

(קי) אלא מלה דא וכו' : ומשיב, אלא דבר זה צריך, דהיינו רק שעיר, והוא ידוע לכל בעלי כשפים, שכל מעשיהם במה שלא מתחבר בנקבה. וע"כ שעיר, שעוד לא נתחבר בנקבה, בצדדים שלו, של הס"א. הם כולם, והטעם, משום שאל אחר אסתרס ולא עבד פירי. אבל עז, הוא כשכבר נתחבר בנקבה. ועושה פירות ע"כ אינו בחלק הס"א. ומשום נהו"א הוא מלך, כמ"ש מלך זקן וכסיל, נותנים לו בשביל כבודו שעיר, שלא נתחבר בנקבה, ולא נתן כחו לאחר. שהוא מינו, כנ"ל, וזה נודע לכל אלו המכשפים שמשתמשים במעשים אלו, ומשום זה, שורים על השעיר והוא כל חטאתם.

(דפריי דף קפ"ה ע"א *) דף קפ"ה ע"ב

מלכו : חייבתא אחרא, מלכא דכלא בהווא סטרא, ברור איהו יתיר מסאבו דיליה, ולא מסאבו שלים כהני תתאי. ועל דא שעיר, דשער דיליה לא תליא, ולא שעיע. לא שעיע, בגין דהווא מסאבו דיליה. ולא תליא, בגין ם דלא יתתקף ביה מסאבו כהני תתאי, ועל דא ודאי שעיר ולא אחרא.

קיב) כפור, אמאי אקרי כפור, אלא בגין דנקי כל מסאבו, ואעבר ליה מקמיה, בהווא יומא. ועל דא, יום כפור : יומא דנקיותא, והכי קרינא ליה. כתיב ם כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, כי היום הזה מבעי ליה, מאי כי ביום הזה. אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא, ן ואתנהיר, כתיב כי ביום הזה ם יכפר עליכם, יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה, בגין דיתדכי, ולבתר עליכם.

קיג) תו, יכפר ביום הזה, וינקי ליה בקדמיתא, ן וכל דא עליכם, בגינכון אצטריך לנקאה ליה, ולדכאה ליה בקדמיתא. יכפר, מאן יכפר. ן אלא ץ דא הוא עלמא עלאה, ן דנהיר ונקי לכלא. ועי'ד כלהו סטרין בישין, ך דאקרון מצולות ים, אתעברו. וכמה דאינון מצולות ם ים תליין, הכי נמי תלייא שיערא ן דיליה, ן דהוא סטרא ן דלהון, ושערא דהווא סטרא ן לא שעיע. קיד) כגוונא דא כתיב, ן וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל ן חטאתם. דלא יכיל מקטרגא לשלטאה עלייהו ן ועל דא ביומא דכפור,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

כ) (ויקרא טז) לעיל אות קג צ"ד. ל) (ויקרא טז) ל'ג חייבתא ; חייבא. ם דיתתקף ולי'ג דלא. ן ואתנקי ; מוסיף ואתנקי ואתנהיר. ם ל'ג יכפר עליכם. ן ועל. ן על דאיהו עלאה. ץ הוא. ן דנקי. ך אתעברו דאקרון מצולות ים. ם ל'ג ים. ן דיליה. א הוא ; כל ההוא. ב דלהו ג ולא ד מוסיף חטאתם, וכל חטאתם מבעי ליה אלא להנאה להון מכאן ולהלאה לכל חטאתם. ה ל'ג ועל דא.

מאמר

הסולם

ב' השעירים

יכפר ביום הזה, שהוא מלכות, וינקה אותו תחילה, וכל זה שצריכים לנקותו, הוא עליכם, בשבילכם, צריכים לנקותו ולטהרו תחילה. יכפר. שואל, מי יכפר, ומשיב, אלא זה הוא עולם העליון, שהוא בינה, המאיר ומנקה הכל. ועי'כ כל צדדים הרעים, הנקראים מצולות ים, נעברים. וכמו שאלו מצולות ים תלויות, אף כך תלויות השערות שלו, של השעיר, שהוא הצד שלהם דהיינו הס"א, השערות של אותו הצד אינון חלקות, אלא קשות הרומזות על דינים.

קיד) כגוונא דא כתיב וכו' : כעין זה כתוב, וכפר על הקדש מטומאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. דהיינו שלא יוכל המקטרג לשלוט עליהם. ועי'כ ביום כפור, שהוא קנוח כל העונות ונקיון שלהם צריכים ישראל לטהר עצמם וללכת יחפי רגלים כמלאכים העליונים. חמשה עונים הם ביוהכ"פ, שהם

קלושה מבחינת וי'ק דשמאל, שנמשכות מעט אבל לא למטה. וכיון ששעיר לעזאזל נשלח למלך של הס"א, שאין טומאתו אלא מבחינת וי'ק דשמאל, עי'כ נשלח לו שעיר ולא עז. וזהו טעם נוסף על הטעם הנ"ל.

קיב) כפור אמאי אקרי וכו' : שואל, כפור, למה נקרא כפור, ומשיב, משום שמנקה כל טומאה ומעביר אותה מלפניו ביום הזה. ועי'כ יום כפור, פירושו, יום של נקיון, וכך אנו קוראים אותו. כתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. שואל, כי היום הזה היה צריך לומר, מהו כי ביום הזה. ומשיב, אלא משום שנטהר מקדש של מעלה, שהוא המלכות, הואר. עי'כ כתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם, שפירושו יכפר וינקה תחילה ביום הזה, דהיינו המלכות, כדי שיטהר ויכפר אחי'כ עליכם.

קיג) תו, יכפר ביום וכו' : עוד פירושו,

(יטויי דף קפ"ה ע"ב)

דאיהו ה' קנוחא דכל חובין, ונקיו דלהון. בעאן ישראל לנקאה גרמייהו, ולמהך יחפי רגלין, כמלאכי עלאין. חמש ענויין, בגין לאסתייעא בחמש סטרין עלאין, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון ה' תרעין דיליה.

קטו) ואי שתיה קא חשיב, דאיהו מסטרא דיצחק, הא שית, ואע"ג דבכלל אכילה איהו, וכדין אינון שית, וענויא ה' בתראה תשמיש המטה איהו, ובדרגא שתיחאה שכיח, ולקבליה אנן עבדין ענויא דא.

קטז) כתיב ה' ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתיב ה' אך בעשור לחדש. בעשור בעשירי מבעי ליה, מאי בעשור. אלא, בגין דהשתא ביומא דא, כל דרגין עלאין, אתיין אלין על אלין, למשרי על סיהרא, ולאנהרא לה. וכלהו ברזא דעשר, עד דסלקא למאה. וכד קיימא ברזא דמאה, כדין כלא חד, ואקרי יום הכפורים. ועל דא בעשור, כמה דאת אמר זכור שמור. דכלהו אתיין בגין לעשרא ולאנהרא ברזא דעשר.

קיז) אהדר האי סבא רישיה לקבליה דר"ש, כ ואמר ליה, הא ידענא דשאלתא תבעי בהאי, בעשור לחדש השביעי. ל א"ל ר"ש ודאי, ה' בעשור יאות הוא. אי הכי הוא, אמאי סליק למאה, והא מקרא לא אתחזי, אלא דסליק לשבעין, משמע דכתיב בעשור לחדש השביעי, וכד מעשרי לשביעאה עשר זמנין, הא ודאי סליק לשבעין. א"ל, על דא אהדרנא רישא לגבך, דהא ידענא דחכימא אנת.

חלומי גרסאות

מסורת הנהר

ה' (במדבר כט) ח"ג רנ : רנה : ו) (ויקרא כג) ו בעון. ז למהך מחייב רגלין ; למהך מקרסי רגלין. ח תבעין. ט בתרייתא. י כלהו. כ אמר ליה ר' שמעון) הא ידענא שאלתא תבעי ; ואמר ליה לר' שמעון ; ואמר ליה ר"ש. ל ל"ג א"ל ר"ש. מ בעשירי יאות הוא והכי הוא (אבל בעשור) אמאי ; דא בעשירי יאות הוא והכי הוא אבל בעשור אמאי.

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

מאמר

לומר, מהו בעשור. ומשיב, אלא משום שעתה ביום הזה, כל מדרגות עליונות באות אלו על אלו, דהיינו שנמשכות ע"ס שיש בהן ג"ר מאמא, לשרות על הלבנה, שהיא מלכות, ולהאיר לה, וכולן בסוד עשר, עד שעולות למאה, כי עשר פעמים עשר הם מאה. וכשהוא עומדת בסוד מאה, דהיינו שיש לה ג"ר, אז הכל אחד, שהמלכות היא אחד עם אמא, ונקראות שתיהן יום הכפורים. וע"כ נאמר, בעשור שהוא לשון מקור, כש"א, זכור או שמור. משום שעשירי היה משמע שיורה על המלכות לבדה שהיא ספירה עשירית, אבל בעשור, שהוא לשון מקור, יורה על כל עשר ספירות ביחד, שכולם באות מאמא כדי לעשר לכל ספירה ולהאיר בסוד עשר, דהיינו שכולל גם ג"ר. קיז) אהדר האי סבא וכו' : החזיר סבא ההוא ראשו כנגד ר"ש, ואמר לו, יודע אני שיש

שהם אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל, ותשמיש המטה, כדי להעזר מחמש צדדים העליונים, שהם חגית נ"ה, שיום הכפורים, שהוא בינה, הוציא אותם, והם שערים שלה.

קטו) ואי שתיה קא חשיב וכו' : ואם חושבים שתיה, לעיני מיוחד, הרי יש ששה עינים, משום ששתיה הוא מצד יצחק, שהוא גבורה, ואכילה הוא מצד אברהם שהוא חסד, וע"כ הם שנים, ואע"פ ששתיה הוא בכלל אכילה, ואז הם ששה, ועיני האחרון, תשמיש המטה הוא ונמצא במדרגה הששית, שהוא יסוד, וכנגדו אנו עושים עיני הנה.

מאמר ובעשור לחדש השביעי קטז) כתיב ובעשור לחדש וגו' : כתוב ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתוב, אך בעשור לחדש, שואל, כתוב בעשור, בעשירי היה צריך

ק"ח) ת"ח, תרין רזין הכא, חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי, ובג"כ אקרי חדש השביעי עשור, נ בגין דקא מנהרין ^ו לה עשר זמנין, הא מאה. ותו, האי מלה דקאמרת, ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא, ^ט ובדרגא דשבעין איהו, ובדרגא דמאה איהו. לדרגא דמאה ^פ לאשלמא ולאנהרא. ^צ ובהאי דרגא דשבעין, דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן, וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא, דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו, ולא מגופא, כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. והאי יומא נטיל לכל נפשאן והו ברשותיה, ואי לא קיימא ^ק ברזא דשבעין, לית ^ר ליה רשו ^ש בנפשאן, דקיומא דנפשאן ברזא ^ט דשבעין, כד"א ^ס ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגר. ק"ט) ואי תימא ^א נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלטא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ו) (תהלים ז) חיי שרה יג צ"א.

נ ל"ג בגין. ס ליה. ע ל"ג מן ובדרגא עד ובהאי. ^פ לאשתלמא. צ ל"ג ובהאי; ובדרגא ול"ג ובהאי. ^ק ברשותא; מוסיף ברזא וברשותא. ר ל"ג ליה; לה; רשו לה. ^ש לנפשאן; מוסיף לקיימא תמן. ת מוסיף דשבעין אינון. א לנפשאן.

מאמר

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

שיש לך שאלה בכתוב, הוה, בעשור לחדש השביעי. א"ל ר"ש ודאי, בעשור, יפה הוא מה שאמרת שיורה על עשר, אבל אם כן הוא, למה עולה למאה, והרי מן הכתוב אינו משמע אלא שעולה לשבעים, שכתוב, בעשור לחדש השביעי, וכו', וכשמעשרים לשביעי עשרה פעמים, הרי ודאי שעולים לשבעים. אמר לו, על זה החזרתי ראשי אליך, כי אני יודע שחכם אתה.

כמו שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה. פירוש. שנתבאר לעיל (באות צ"ח) שני יום הכפורים המלכות עולה לאמא, ומקבל ממנה תחילה הנקודה שלה שהיא שורש בין לחריבו דעלמא ובין דישובא דעלמא, שמבחינה זו אנו עושים התקון של שער אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל. ואח"כ מקבלת מאמא מוחין השלמים דפנים. שהם ג"ר. ואלו המוחין השלמים דפנים הם מדרגת מאה של המלכות ביום ההוא. ואלו המוחין שמקבלת בנקודה דבינה, הם בחינת מוחין דר"ק, להיותם מבחינת קו שמאל דאמא בלבד, וע"כ נצטוינו בחמשה עיניו הנהוגים בקו שמאל דאמא מטרם ביאת קו אמצעי ליחר הקוין. ואלו המוחין דר"ק הם סוד **שבעים**, שיורה שהוא חסר ג"ר דפנים. ואלו המוחין הם שלמות הנפש. וע"כ כתוב והנפש אשר לא תעונה. כי החכמה דשמאל מתגלה רק במלכות, (כנ"ל בראשית א' דף רע"ז ד"ה ועוד כמה ע"ש) ואור המלכות הוא אור הנפש. וז"ש, קיומא דנפשאן ברזא **דשבעין** ששלימות הנפש הוא דוקא מהמוחין של המלכות שהם בבחינת **שבעים**, שהיא מקבלת ע"י ה' עיניו. כי המוחין שהם בבחי' מאה, שהם ג"ר דפנים, אין שם עוד בחינת שבעים, שהם חכמה דשמאל. (כנ"ל אות צ"ט ובהסולס (ס).

ק"ח) ת"ח תרין רזין וכו': בוא וראה ב' סודות יש כאן. א' כי הלבנה, שהיא מלכות, נקראת חדש השביעי, ומשום זה נקרא חדש השביעי עשור, שאומר ובעשור לחדש השביעי, משום שמאירים לה עשרה פעמים, דהיינו ע"ס, ועשר פעם עשר הוא מאה. ועוד יש כאן סוד, כי דבר ההוא שאמרת, אשר בעשור יורה, להעשיר את השביעי, ודאי הוא שעולה לשבעים ביום ההוא, באפן שהיא במדרגת **שבעים** ובמדרגת מאה, היא במדרגת מאה להשלים אותה בג"ר ולהאיר לה. והיא במדרגת **שבעים**, כי ביום הזה לוקחת המלכות לכל עם ישראל לרון אותם, וכולם עומדים בנשמה יותר מבגוף, כי ביום הזה עינוי הנפש הוא. ולא הגוף, כש"א, ועניתם את נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. שיום ההוא לוקח לכל הנפשות והם ברשותו, ואם לא היתה עומדת בסוד **שבעים**, לא היה לה רשות בנפשות, כי קיום הנפשות הוא בסוד שבעים, דסו"י דף קס"ה ע"ב * דף קס"ו ע"א)

ק"ט) ואי תימא נפשאן דרביי וכו': ואם תאמר, הרי נפשות הילדים, שלא השלימו לשבעים

בהו. ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו, כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, ב ועכ"ד בכלהו שבעין שנין אזלא. ועל דא תנינן אחד המרבה ואחד הממעיט. מאן נ אחד. ד ביחודא דשבעין שנין, מאן דאסגי, ומאן דאמעיט. (כ) ועל דא, ביומא דכפורי אעבר בכלהו ה שבעין, ואשתלים האי דרגא ו בכלהו, וכל נשמתין סלקין קמיה, ודאין להון בדינא, וקב"ה חייס עלייהו דישראל ביומא דא. מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא ז עליה, כד סליק צלותיה בהאי יומא, טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט, ואיהו מצולות ים ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא.

(קכא) ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאוי קמי אחרא, בגין

חלופי גרסאות

ב וע"ד. ג חד. ד דא יחודא. ה ל"ג שבעין. ו מוסיף בכלהו שבעין. ז מוסיף עליה ביומא דא

מאמר

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

ביום הכפורים. שההארה מרובה. מאן דאמעיט, ה"ס ילד, דהיינו אפי זוטרי, שאין לו מוחין דפנים רק מוחין דשמאל האלו לבד, שההארה מועטת מאד. ובוה תבין הרמו הנ"ל (שבאות ע"ט) אערען כחד סכא, והוה אחיד בידיה חד ינוקא, דהיינו שר"ש הכיר בו, שהוא זקן ויש לו מוחין דפנים, ועכ"ז הוא אוהו בידו, ילד אחד, שה"ס מוחין רו"ק הנ"ל, שהם בחינת אחורים, אמנם האירו בו הארה מרובה, בשביל שהיה לו גם מוחין דפנים, שה"ס זקן, והיה בבחי' אחד המרבה, וכל דברי הסכא, הם מב' בחינות מוחין האלו.

(כ) ועל דא ביומא וכו': וע"כ ביום הכפורים, עוברת המלכות בכל אלו שבעים, שהם המוחין דשמאל כנ"ל, ונשלם מדרגה זו דחכמה, בכל הספירות שכל ספירה מז"ס קנתה בחינת ג"ר ונעשים עשר ספירות, אלא שאין שם ג"ר הכוללים, וע"כ הם ע', וכל הנשמות עולות לפניו ודן אותם בדין, כי המוחין דע' שנה הם בסוד הדין, כנ"ל, והקב"ה מרחם על ישראל ביום הזה, ומשפיע להם המוחין מבחינת מאה, כנ"ל, מי שלא העביר הלכלוך מרוחו לנקות אותו, כשתפלתו עולה ביום ההוא היא טובעת במקום ההוא שנקרא רפש וטיט, שהוא סחאל ולילית, והוא מצולות ים, ואין תפלתו עולה להתעטר בראש המלך, טינא, פירושו לכלוך, שצריכים לכפר אותו, כי על רפש וטיט, מתרגם טין וסין, (ישעיה נ"ז, כ').

(קכא) ביומא דא לא וכו': ביום הזה אין אדם צריך לגלות חטאיו לפני אחר. משום שהרבה

לשבעים שנה, תאמר שאין המלכות שולטת בהם, ומשיב, ודאי שולטת בהם, כי מוחין דרו"ק אלו ה"ס אפי זוטרי שה"ס הילדים, אבל לא בשלמות כמי שזכה לימים רבים למצות התורה, ועם כל זה ככולם הולכים השבעים שנה, הן בילדים והן בזקנים, ועל זה למדנו, אחד המרבה ואחד הממעיט, מהו אחד, היינו היחוד של ע' שנים: של מי שמרבה דהיינו זקן, ושל מי שממעיט, דהיינו ילד.

פירוש, השבעים שנה שהמלכות מקבלת ביום כפור מאמא, בסוד ה' עינוים, היא מקבלת בעת שיש לה גם מוחין דפנים שה"ס מאה עשר פעם עשר כנ"ל, וע"כ גם המוחין דשמאל שמקבלת בסוד עינוי נפש הם נעשים אורות מרובים בסוד ע' שנה, וסוד המוחין דשמאל שהילדים מקבלים, שהם בחינת אפי זוטרי היינו שמאל בלי ימין, הנמשכים ממצב הא' של הנוקבא, (כנ"ל בהקדמת ספר הזוהר דף יוד ד"ה ואלמלי, ודף י"א ד"ה ובגין עש"ה) שהמוחין אלו אינם מאירים אלא מעט מאד, ונ"ש, ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, כי מי שזכה לפקודי אורייתא שה"ס קו האמצעי הנקרא תורה, מאירים בו אפילו המוחין דשמאל בבחינה מתוקנת וע"כ זכה לימים רבים, והוה שמרמו, אחד המרבה ואחד הממעיט, מהו אחד, ביחודא דשבעין שנין, שהמוחין דחכמה דשמאל ה"ס אחד שבהם ב' בחינות, מאן דאסגי, ה"ס זקן המשמש במוחין דשמאל אלו, כמו המלכות

דכמה אינון דנטלי ההיא מלה, וסלקי לה לעילא, ואית סהדין בההיא מלה. ומה (ט) משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, כל שכן אינון דאזלי ועייניי ה לקטרגא לון, וסהדי עליה. וכל שכן דחציפו איהו לקמי ה כלא, וחלול שמא דקב"ה. וע"ד כתיב, (ז) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

(קכב) פתח ואמר, (ח) החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', וכי כ כלהו זמנין וחדשין לאו אינון דקב"ה. ה אלא החדש הזה לכם, דילי איהו, אבל אנא מסרית ליה לכוו, דלכוו איהו באתגליא, אבל שביעאה דילי איהו, וע"ד איהו בכסה, ולא באתגליא. ירחא דלכוו, איהו ה בסדורא, כסדר דאתוון אביב, ה דאיהו אבי"ג.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ט) (מיכה ז) לך קכא צ"א זהר חדש מט ט"ב ש"ו. (קהלת ה) יתרו קט צ"ח. (ז) (שמות יב) יתרו מו צ"ג.
 ח לון לקטרגא. ט מלכא. י מכאן ולהלאה רזא בגוון [אחרא] פתח. כ ל"ג כלהו. ל מסיף אלא חדשיכם לא כתיב אלא. מ כסדורא דאתוון ול"ג בסדורא כסדר. נ דאיהו י"ב רזא דג' ואיהו אבי"ג כסדורא דאתוון.

מאמר

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

ב' וכו'. ואני בסדר למפרע, תשרי, שהוא ממעלה למטה, שהאותיות יורדות בחשבון, תחילה ת', אח"כ יורד לש', ואח"כ לר'. (כנ"ל אות ק"י).

שהרבה מקטרגים הם. הלוקחים מלה זו שגילה, ומעלים אותה למעלה, ומעידים על מלה ההוא, ומה אם הכתוב אומר, משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, כל שכן אלו המקטרגים ההולכים אחריו ומעיינים אין לקטרג עליו ולהעיד עליו. וחזן מזה, כל שכן שהוא מחוצף כלפי כל שאינו בוש לגלות חטאיו, והוא חלול השם של הקב"ה. וע"כ כתוב, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

ביאוד הדברים. פרצוף המלכות נקראת שנה, שבו י"ב חדש. ששה חדשים הם מחזה ולמעלה שהם חג"ת נה"י, שמתשרי עד אדר. וששה חדשים מחזה שלה ולמטה שהם חג"ת נה"י שמניסן עד אלול. ואע"פ שמחזה ולמעלה הוא חג"ת ומחזה ולמטה הוא נה"י, אמנם כלולים הם זה מזה, וע"כ יש חג"ת נה"י למעלה, וכן למטה. ונודע, שהמלכות מחזה שלה ולמעלה היא בהינת בינה, ושם היא באתכסיא, ומחזה ולמטה נחשבת לבחינת עצמה, ושם היא באתגליא. וז"ש, דלכוון איהו באתגליא, כי החדש ניסן שהוא מחזה ולמטה, הוא באתגליא שהאורות מתגלים, אבל שביעאה דילי איהו וע"ד איהו בכסה ולא באתגליא, כי החדש תשרי, הוא מחזה ולמעלה, ששם בחינת בינה, ושם הוא באתכסיא וזהו עד חדש אדר אלא כיון שתחלת הכסוי מתחיל בתשרי, ע"כ מוזכר רק תשרי, וכן הגילוי של חדש ניסן נמשך עד אלול. אלא כיון שבו תחילת הגילוי מוזכר הכתוב רק ניסן. וע"כ נקרא ראשון לחדשי השנה, דהיינו דאשון לאורות מגולים. כמו שהוהר אומר ב"טו תשרי משום שבו מתחיל הגילוי כמ"ש להלאה אות קכ"ג) וז"ש ירחא דלכוון וכו' אבי"ג אבל

קכב) פתח ואמר החדש וכו': פתח ואמר, החדש הזה לכם ראש חדשים וגו'. שואל, וכי כל הזמנים והחדשים אינם של הקב"ה, ולמה אומר החדש הזה לכם, ומשיב, אלא החדש הזה לכם, פירושו, שלי הוא, אבל אני מסרתי אותו לכם, שלכם פירושו שהוא בגילוי. כלומר, שהאורות מגולים בו לישראל. אבל החדש השביעי שלי הוא, וע"כ הוא בכסה, ולא בגילוי כמ"ש בכסה ליום חגיגנו. וכל ענין כיסוי וגילוי האורות, הכונה היא להארת החכמה. החדש שלכם הוא בסדר הא"ב, כסדר האותיות אביב, כי ניסן נקרא חדש האביב, שהוא אבי"ג, כי י"ב של אביב הוא סוד ג' כי יוד במספר קטן הוא א', ונמצא אותיות אביב שהן אבי"ג, אבל חדש השביעי שלי הוא ע"כ מתחיל שמו מסוף האותיות של אלפא ביתא, דהיינו תשרי, מהו הטעם, אתם בסדר ישר אבי"ג שהם ממטה למעלה, כלומר שהאותיות עולות בחשבון, תחילה א' אח"כ (דפ"י דף קפ"ו ע"א) 390

י"ב איהו רזא ם דג' אבל ירחא שביעאה ם דילי ם איהו מסופא ם דאתון. מאי טעמא. ן אתון מתתא ך לעילא, ואנא מעילא לתתא. קכג) האי דילי. ברישא דירחא, אנא איהו ם באתכסיא. בעשרה דירחא, אנא איהו, בגין דאנא בחמש קדמאי, ובחמש אחרנין, ובחמש תליתאי. בקדמיתא דירחא אנא איהו, בגין חמשא יומין. בעשרה דירחא אנא איהו, בגין חמש יומין אחרנין. ת בטי' דירחא אנא איהו, ם בגין חמש תליתאי. קכד) מ"ט כולי האי. בגין דכל ירחא דא מעלמא עלאה איהו, ועלמא עלאה ברזא דחמש איהו, בכל זמנא וזמנא, ובגיני כך ירחא דא איהו בכסה, ולא באתגליא, בגין דעלמא עלאה בכסה איהו, וכל מלוי באתכסיא. וירחא דא דקבי' ם איהו בלחודוי. כיון דמטא יומא דחמיסר, כדין ג גלייא. כלא איהו

חלופי גרסאות

ס מוסיף דג' ואיהו אב"ג כסדרא דאתון. ע דיליה. פ ל"ג איהו. צ תשרי ; מוסיף דאתון תשרי. ן אתון. ר ל"ג לעילא. ש באתפיסא ; מוסיף באתכסיא באתפיסא. ת ל"ג בטי' דירחא. א ל"ג בגין חמש תליתאי. ב מוסיף איהו הוי. ג ל"ג גלייא ; גילוייא איהו בחדותא ול"ג כלא איהו מטא.

ובעשור לחדש השביעי

הסולם

מאמר

וזה אמרו. בקדמיתא דירחא אנא איהו, דהיינו שאני הוא במכוסה ואינו שלכם באתגליא. בגין חמשא יומין, משום שהם ה' ימים חג'ת נ"ה מקו ימין שלמעלה מחוה. בעשרה דירחא אנא איהו, במכוסה ואינה שלכם באתגליא. בגין חמש יומין אחרנין, משום שהם ה' ימים חג'ת נ"ה השניים דהיינו קו השמאל שלמעלה מחוה. בטי' דירחא אנא איהו, בחמשה עשר לחדש, כלומר עד חמשה עשר לחדש, אני הוא באתכסיא ואינו שלכם באתגליא. בגין חמש תליתאי, משום שהם ה' ימים חג'ת נ"ה השלישים, דהיינו קו האמצעי שלמעלה מחוה, וע"כ עד חמשה עשר בחדש האורות מכוסים ואינו שלכם. אבל מחמשה עשר ולמעלה מתגלים האורות כי חמשה עשר ה"ס נקודת החוה שמשם מתחיל גילוי האורות כמ"ש לפנינו.

אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסופא דאתון וכו'. כי כשהאותיות כסדרן יורה על גילוי האורות, שכל פעם האורות מתרבים וכשהאותיות למפרע כמו תשרי יורה כיסוי האורות, שהולכים ומתמעטים בחשבון. וכמו שהוא בכללות כן הוא בפרטות, דהיינו בכל חדרש וחדש מ"ב חדשים, אשר חצי החדש הראשון הוא בבחינת למעלה מחוה, והאורות מכוסים. ומחמשה עשר יום ולהלאה הוא למטה מחוה, והאורות מתגלים. כמו שמבאר והולך.

קכג) האי דילי, ברישא וכו' : החדש הזה השביעי הוא שלי, בתחילת החדש אני הוא, במכוסה, בעשור לחדש אני הוא במכוסה, משום שאני בחמשה ימים הראשונים של החדש, ובחמשה ימים האחרים ובחמשה ימים השלישים. בתחלת החדש אני הוא משום שהוא ה' ימים הראשונים, בעשור לחדש אני הוא, משום שהוא ה' ימים האחרים, בטי' לחדש אני הוא, משום שהוא חמשה השלישים. פירוש. שהחדש נחלק ג"כ לשנים על החוה כמו י"ב חדשי השנה כנ"ל בדבור הסמוך. ויש בו ג' קוין למעלה מחוה, שהם בינה, והם מכוסים עד החוה וג' קוין מחוה ולמטה הם בחינת המלכות עצמה והם מגולים. וכיון שהקוין נמשכים מבינה, שכוללת חמשה ספירות חג'ת נ"ה, ע"כ יש בכל קו ה' ספירות.

קכד) מ"ט כולי האי וכו' : שואל, מהו הטעם שהוא מכוסה כל כך, דהיינו עד חמשה עשר לחדש, ומשיב, משום שכל החדש הזה הוא מעלמא עלאה, דהיינו מבינה, כי ששה חדשים הראשונים הם מבינה כנ"ל, ועולם העליון הוא בסוד חמש בכל זמן חמין, כלומר, בכל קו וקו יש בו חמש ספירות חג'ת נ"ה, ומשום זה חדש הזה הוא במכוסה ולא בגילוי, כי עולם העליון הוא במכוסה, וכל דבריו במכוסה, וחדש הזה הוא של הקבי' בלבד, ואינו

מטא בחדתותא דסיהרא, וסיהרא אשתלימת, ואתנהירת מאימא עלאה, וקיימא לאנהרא לתתאי מגו נהורא דלעילא, וע"ד אקרי ראשון, כד"א (ז) ולקחתם לכם ביום הראשון. עד השתא קיימי כלהו יומין ברזא עלאה, מכאן נחתין ז לרזא תתאה.

קכה) ת"ח, ה מיומא עלאה הוּו אלין יומין קדמאין, רזא דעלמא עלאה, מאן דאין דינא דעלמא, דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא, אלא מדינא תתאה, ו דדא (ז) אלהי כל הארץ יקרא. דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא, א"ה לא אתקרי עלמא דחירו, עלמא דנהירו ז דכל עלמין. עלמא דכל חיון, ה עלמא דכל חירו. ואי תימא מדינא דיצחק. אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא, לא יכלין כל עלמא למסבל, ט דההוא אשא תקיפא עלאה, לא אית מאן דסביל ליה, אלא אשא דלתתא, דאיהו אשא דסביל אשא.

מסורת הנהר

חלופי גרסאות

(ז) (ויקרא כג) משפטים קנט צ"ק. (ז) (ישעיה נד) ז ברזא. ה מוסיף אי מיומא. ו רזא; דהא; רזא דאלקי. ז ל"ג דכל עלמין. ח ל"ג עלמא דכל חירו. חלק ג' רעז. ט וההוא. י דאית.

מאמר

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

העולם נידון למעלה, בבניה, א"כ לא היה הבינה, נקרא: עולם החירות, עולם שבו הארות של כל העולמות, עולם שבו כל החיים, עולם של כל החירות. וכיון שהבינה נקרא בכל השמות האלו, איך תאמר שיש בה דין לדון העולם, ואם תאמר, שהוא מדינו של יצחק, דהיינו הקו שמאל של הבינה, זה אי אפשר, כי אם היה מעורר דין לעולם הזה, לא היו יכולים כל העולם לסבול, כי אש חזק העליון הזה, של קו שמאל דבינה, אין מי שיוכל לסבלו חוץ מאש שלמטה שהוא מלכות, שהיא אש הסובל אש.

ואינו לכם, כיון שמגיע יום חמשה עשר לחדש שה"ס נקודת החזה כנ"ל בדבור הסמוך, אז מתגלה, כי מחזה ולמטה, הן בבחינת כללת השנה, שהוא ניסן, והן בבחינת כל חדש, שהוא יום החמשה עשר, כבר נחשב לבחינת המלכות עצמה והאורות מתגלים. הכל מגיע להתחדשות הלבנה, שכל האורות שהיו מכוסים מחזה ולמעלה באים מחזה ולמטה בהתחדשות הלבנה, שהוא מלכות, כי מחזה ולמטה כבר הוא בחינת הלבנה עצמה, ולא בינה, וע"כ הלבנה נשלמת והאירה מאמא עלאה, שהיא בינה, ועומדת להאיר למטה מן האורות שלמעלה, וע"כ נקרא יום חמשה עשר לחדש בשם ראשון, כמש"א ולקחתם לכם ביום הראשון כי עד עתה, דהיינו עד יום חמשה עשר, עמדו כל הספירות בסוד עולם העליון, שהוא בינה, מכאן מיום ט"ו, יורדים הספירות לסוד עולם התחתון, שהוא המלכות, וע"כ האורות מתגלים, וכיון שיום ט"ו הוא הראשון לאורות המגולים, ע"כ נקרא ראשון.

פירוש. הקו שמאל דבינה, שה"ס יצחק, להיותו במקום ג"ר, נמצא כל התעוררות שלו נבחן להמשכת החכמה ממעלה למטה, שהוא דין קשה מאוד, שהעולם לא היה יכול לסבול. משא"כ המלכות, שאע"פ שגם היא נמשכת מקו שמאל דבינה, שהוא אש חזק, עכ"ז כיון שהיא בחינת אור נקבה, המאירה רק ממטה למעלה אין הדין שבה קשה כל כך, והעולם יכול לסבול. ונמצא שהאש של קו שמאל דבינה אינו נתעורר רק להמלכות, שהיא אש שלמטה והמלכות יכולה לסבול, משום שהיא אור נקבה, וז"ש דההוא אשא תקיפא עלאה לא אית מאן דסביל ליה אלא אשא דלתתא. כי מתהפך בה להארת הנקבה, המאירה

קכה) ת"ח מיומא עלאה וכו': בוא וראה מיום העליון, דהיינו מבינה, היו אלו ימים הראשונים, שמקודם ט"ו לחדש, שה"ס עולם העליון, בינה, שואל, א"כ, מי הן דין העולם בראש השנה שהרי דין אינו נמצא בעולם הזה אלא מדין עולם התחתון, שזה אלקי כל הארץ יקרא, כי אם תאמר, שדין (דפ"י דף קפ"ו ע"א)

קכו) אלא, כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין. הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה, דאלהים שופט. ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש, אלא מעשרין שנין ולעילא. קכז) אשגח האי סבא ברי שמעון, וחמא ליה דולגין עינוי דמעין. אמר רבי שמעון, אי כהיא שביעאה, אמאי * מעשרין שנין ולעילא. אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין. קכח) ת"ח, בי דינא דלתתא בארעא, לא גזרין דינא על בר נש, עד תליסר שנין. מאי טעמא. בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלהי כל הארץ יקרא. ולית רשו לבר נש באינון שבע. ואינון שבע, לא שראן אלא על תליסר ; דלתתא, דאינון כורסייא לגביה, ובגין כך, כל גזרין, וכל דינין דלתתא, מאינון שבע שנין דלתתא, כללא דעשרין שנין איהו.

חלופי גרסאות

כ הוא ; הכי ; הכי הוא. ל מוסיף דלתתא בארעא.

ובעשור לחדש השביעי

הסולם

מאמר

המאירה רק ממטה למעלה. שזה אינו קשה כל כך והעולם יכול לסובלו וכיון שרה"ש היא מחזה ולמעלה שהוא בינה, קשה מי דן את העולם. כי בינה עצמה הוא עולם החירות, הקו שמאל שלה אם יתעורר לבדו, לא היה העולם יכול לסבול. קכו) אלא כמה דעלמא וכו' : ומשיב, אלא כמו שעולם הזה שלנו, הוא עולם התחתון של כל העולמות, כך כל דינין שלו הם מעולם התחתון שבאצילות, שהוא המלכות, הנקרא אלקים שופט, ודינים שלה נקראים דין עליון ביחס עולם הזה התחתון שלנו. וע"כ נבחנים כלפינו כמו דינים דבינה. ומשום שהיא מדרגה השביעית של ז"א, אינו גזיר גזרה על האדם אלא מעשרים שנה ולמעלה. קכז) אשגח האי סבא וכו' : הביט זקן ההוא ברבי שמעון, וראהו שעיניו נוולים דמעות, אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, למה היא דנה את האדם מעשרים שנה ומעלה. אמר לו, אשרי מי שמדבר לאזנים שזומעות. קכח) ת"ח כי דינא וכו' : בוא וראה, בית דין שלמטה בארץ, אינם גוזרים דין על האדם, עד י"ג שנה. מהו הטעם. הוא משום שעוזבים שבע שנים לשביעי, אשר אלקי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו שבע, ואלו שבע אינם שורים אלא על י"ג שלמטה, (דפו"י דף קפ"ו ע"א *) דף קפ"ו ע"ב)

שהם כסא אליו, ומשום זה, כל הגזרות וכל הדינים שלמטה, הם מאלו שבע שלמטה, שהוא הכלל של עשרים שנה. פירוש. בכל מצב של המלכות שיש בו דין, היא נקראת בית דין. ויש בה ב' מצבים של קטנות שהם דינים. א) כשמקבלת רק מבחינת נקודת החולם, שאז יש בה נפש רוח דקטנות, ודינים אלו הם בחינת דינים דנוקבא, ונקראת אז בית דין של מטה. מצב הב' הוא כשמקבלת מבחינת נקודת השורק, דהיינו שהיא עולה ומלבשת את הקו שמאל של בינה. שאז היא בבחינת חכמה בלי חסדים, (כנ"ל אות צ"ח) שאז משגת נשמה דקטנות, ודינים אלו נקראים דינים דזכורא, ונקראת אז בית דין של מעלה, מטעם שדינים אלו נמשכים מג"ר, דהיינו מנשמה דקטנות. והנה המלכות נקראת שבע, כנ"ל, וע"כ נפש רוח ונשמה שלה הם ג' פעמים שבע. באפן, שבמצב הא' דקטנות שאין לה רק נפש רוח דקטנות יש בה ב' פעמים שבע, שהם י"ד. ובמצב הב' דקטנות שיש לה גם נשמה, יש בה ג' פעמים שבע, שהם כ"א. ח"ס שבית דין של מטה הנמשך ממצב הא' של הקטנות דמלכות, אינם מענישים עד י"ג שנה ויום א', כי יום א' בשנה חשוב שנה, ויש שם ב' פעמים שבע, שהם י"ד, כעין בית דין של מטה, שהוא נפש רוח דקטנות שבמלכות, אבל בית דין של מעלה, שהוא בחינת נשמה דקטנות אינם מענישים עד כ' שנה ויום א', שיום א' בשנה

תצוה

קכט) ודינא דעלמא בר"ה, על ידא דהאי דרגא איהו, דאיהו ממש קיימא
 דינא על בנוי ה בהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי עלמא עלאה, בגין דלית
 ליה סיוע לסלקא ולאדכאה אלא מגו תתאי.

קל) וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, כדין נטיל לבנוי, לפרשא גדפוי
 עלייהו, ולמחדי עמהון. וע"ד כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי דא, איהו
 אילנא דאקרי עץ פרי, ואשתכח ביה פרי. עץ הדר: כד"א (ט) הוד והדר לפניו.
 מ"ט אקרי הדר, ומאן איהו הדר. ה אלא דא צדיק.

מסורת החר

חלופי גרסאות

(ט) (תהלים צו) ב"ב רטו צ"ב.

ח בעלמא ול"ג בהאי. נ ל"ג אלא.

מאמר

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

בשנה חשוב שנה, ויש שם ג"פ שבע שהם
 כ"א.
 וז"ש לעיל (אות קכ"ו) כמה דעלמא דא
 עלמא תתאה דכלהו עלמין, חכי נמי כל
 דינוי מעלמא תתאה, שהעולם שלנו אינו
 יכול לקבל רק ממלכות, ולא מבינה, ודא
 אקרי דינא עלאה על האי עלמא, שהדין
 של ראש השנה, אע"פ שבא ממלכות, נחשב
 כדין עליון הבא מבינה, כלפי עולם הזה שלנו.
 כי דין זה של ראש השנה הוא מחמת הלבשת
 המלכות את קו השמאל של הבינה, (כנ"ל
 אות צ"ב בסולם ד"ה ביאור) שהוא דינים
 דדכורא ובחינת נשמה דקטנות של המלכות.
 וע"כ נחשב כלפינו לבחינת בינה. כי המלכות
 עולית או לבינה, ונחשבת או המלכות בינה
 ממש, כלפינו אנו. ובוה מתורץ הקושיא כיון
 שיום א' דרה"ש הוא בינה מאין יש דינים
 שם, והתירוצ הוא, כי הדינים הם ממלכות
 שעלתה לבינה שהוא לנו בינה ממש.
 וזה אמרו, בי דינא דלתתא בארעא לא
 גזרין דינא על בר נש עד י"ג שנין, דהיינו
 מצב האי של קטנות המלכות, שהוא רק נפש
 רוח לבד דקטנות, שהם ב"פ שבע, שהם י"ד
 דהיינו י"ג ויום אחד כנ"ל. מאי טעמא: בגין
 דשבקין שבע שנין לשביעאה אלקי כל
 הארץ יקרא, כי בית דין שלמטה אין להם
 אחיזה אלא בב"פ שבע של נפש רוח דקטנות,
 ושבע הגי של נשמה דקטנות המה עוזבים
 בשביל המלכות הנקראת אלקי כל הארץ.
 ולית רשו לבר נש באינון שבע, כי אין
 רשות לאדם להתאחו בדינים של שבע הגי,
 משום שנמשכים מעלית המלכות לבינה, ואין
 אדם משיג ושולט שם. ואינון שבע לא שראו
 אלא על תליפיר דלתתא דאינון כורסייא

מאמר ד' מינים

קל) וכד ישראל אינון וכו': וכשישראל
 הם בט"ו יום בחדש השביעי, או הקב"ה לוקח
 את בניו, לפרוש כנפיו עליהם ולשמח עמהם.
 וע"כ, כתוב ולקחתם לכם ביום הראשון פרי
 עץ הדר, פרי זה, הוא אילן הנקרא עץ פרי
 דהיינו המלכות שנמצא בו פירות, עץ הדר,
 הוא כש"א, הוד והדר לפניו, מהו הטעם
 שנקרא הדר, ומי הוא הדר, אלא הוא צדיק,
 דהיינו יסוד, ונקראת המלכות פרי עץ הדר,
 דהיינו המלכות המושפעת מן היסוד הנקרא
 הדר.

קלא) אמאי אקרי הדר, והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא לאתכסייא תדיר, ולית הדר אלא מאן דאתגלייא ואתחזי. אלא, אע"ג דאיהו דרגא טמירא, הדורא איהו דכל גופא, ולא אשתכח הדורא לגופא, אלא ביה. מאי טעמא. מאן דלית עמיה האי דרגא, לית ^ט ביה הדורא, למיעל ^ע בבני נשא. קלא לאו עמיה ^פ בדבורא, ^צ והדורא דקלא ^ק אתפסק מניה. דיקנא, והדורא דדיקנא לאו עמיה, ואע"ג דאתכסייא ההוא דרגא, כל הדורא דגופא ביה תליא. ואתכסי ואתגלייא. ובג"כ עץ הדר איהו, עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא, ודא איהו ^ח עץ עושה פרי.

קלב) כפת תמרים, הכא אתכלילת אתתא בבעלה בלא פרודא, כפות תמרים כחדא. וענף עץ עבות, תלתא. ועלין דיליה, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא, וחד דשליט עלייהו. וערבי נחל, תרין. דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בבני נשא. ^ר לולב נטיל כלהו, כחוטא דשדרה ^ש קיימא דגופא. ומה דנפיק לבר טפח, הכי הוא, בגין לאשלמא ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי. קלג) ^ח בהני זינין, בעי בר נש לאתחזאה קמי קב"ה. עלין וטרפין דהני

מסורת הוזהר

(ח) (בראשית א) ב"א פב צ"א תקוני זהר ת"ו כא : אתפסאת. ר מוסיף ובג"כ לולב. ש דקיימא. ת מוסיף ע עמיה. ע על בני. פ כדבורא. צ ודבורא. ק אתפסד ; צח ט"ד שייט קיב ט"ג שט"ו שכ"ט.

חלופי גרסאות

ד' מינים

הסולם

מאמר

כי העלים שלו הם שלשה, זה בצד ימין, זה בצד שמאל, ואחד באמצע השולט עליהם. כי קו האמצעי מיוחד הימין והשמאל להיות אחד. וערבי נחל, הם שנים, דהיינו נצח והוד, שאין להם ריח וטעם, שהם כבהינת שוקים בבני אדם. לולב, שהוא יסוד, לוקח וכולל כולם, בדומה לחוט השדרה הנמצא בגוף. ומה שיוצא לחוץ מהמינים טפח למעלה, כך צריך להיות, כדי להשלים ולהוציא כל המדרגות ולשמש כראוי. פירוש. כי היסוד עולה דרך חוט השדרה ומוציא טפח הזרע מן מוח הדעת שבראש. ועל זה רומז הלולב שעולה ויוצא טפח מלמעלה מהדסים והערבות, שהם חג"ת נ"ה. שטפח זה יורה הדעת שבראש, שהלולב שהוא יסוד מגיע עד שם.

קלא) אמאי אקרי הדר וכו': שואל, למה נקרא היסוד הדר, והרי הוא מקום מכוסה שאין לו גילוי וצריך להתכסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ונראה. ומשיב אע"פ שהוא מדרגה מכוסה הוא הידורו של כל הגוף, ולא נמצא הידור לגוף אלא בו. מהו הטעם. הוא כי מי שאין לו מדרגה ההיא, אין בו הידור לבא בין אנשים, הקול אין עמו בדבורו. כי הידורו של הקול נפסק ממנו, וקו והדר וקו אין לו. הרי, אע"פ שמדרגה ההיא נתכסה עכ"ל, כל הידורו של הגוף בה תלויה, ומתכסה, ומתגלה בהידורו של הגוף, וע"כ הוא עץ הדר, דהיינו עץ שכל הידורו של הגוף בו תלוי, זה הוא עץ עושה פרי. אבל המלכות נקראת עץ פרי.

קלב) כפת תמרים, הכא וכו': כפות תמרים הוא יסוד צדיק, כמ"ש צדיק כתמר יפרח כאן נכללה אשה בבעלה בלי פירוד. כי כתוב כפות תמרים ולא וכפות תמרים, שהו' תפטיק בין פרי עץ הדר אל כפות תמרים, להורות שהם כפותים יחד. (כנ"ל פרשת ויחי אות רי"ט) כי יסוד ומלכות הם יחד. וענף עץ עבות: הם שלשה, דהיינו ג' קוין חג"ת.

קלג) בהני זינין בעי וכו': במינים אלו צריך האדם להראות לפני הקב"ה, שהם כנגד חג"ת נה"מ, כנ"ל. העלים של אלו תמרים, דהיינו העלים שבעץ התמר, שנקראים בלשון ארמית טרפין, הם רומזים על כל שאר הצבאות, שמתאחדים באלו הכונים, שהקב"ה נקרא בהם. וע"כ נצטוינו לקחת ד' מינים אלו, משום שצריכים לעורר למטה כעין של מעלה

תצוה

תמרים, אינן כל שאר חילין דאתאחדן באינן כנויין דקב"ה אקרי בהון. בגין דבעינן א לתתא כגוונא דלעילא, דלית לך מלה בעלמא, דלא אית לה דוגמא לעילא, ב כגוונא דלעילא ג הכי אית לתתא, ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא, קמי קב"ה.

קלד) כתיב א בסכת תשבו שבעת ימים, דא ז הוא רזא דמהימנותא, ה והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, כד אתברי עלמא, אתמר האי קרא.

קלה) כד שרא ו חכמה לנפקא, מאתר דלא ידיע ולא אתחזי, כדין נפיק חד טו משחתא, ובטש, וההיא חכמתא עלאה, נציץ ואתפשט לכל סטרין, ברזא דמשכנא עלאה. וההוא משכנא עלאה, אפיק שית סטרין, וכדין ההוא נציצו דמשחתא נהיר לכלא, ואמר בסכת תשבו שבעת ימים. קלו) מאן סכת חסר ו. דא משכנא תתאה, דאיהו כעששיתא, לאחזאה לכל נהוריין, וכדין אמר, בסכת תשבו שבעת ימים. מאן שבעת ימים. מעלמא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א (ויקרא כג) חלק א' בהשמטות רנו : חלק ג' א מוסיף לאתחדתא לתתא : לאתאחדא. ב ל"ג כגוונא דלעילא. ג מוסיף ה"ג. ד ל"ג הוא. ה האי. ו מוסיף קג : רנה : דרך אמת ט] ר"ל מזה. חכמה עלאה.

דרך אמת ט] ר"ל מזה.

הסולם

מאמר

בסוכות תשבו

האיר לכל. ואמר בסכת תשבו שבעת ימים. קלו) מאן סכת חסר וכו' : מהו סכת חסר ו, זה הוא משכן התחתון, דהיינו מלכות, שהוא כמו עששית, שהוא כלי מזכוכית שמשתימים בתוכה נר להאיר, להראות כל האורות, ואז אמר התנוצצות המסך, בסכת תשבו שבעת ימים. מי הם שבעת ימים הם מעולם העליון, שהוא בינה, לעולם התחתון, שהוא מלכות, שכל שבעת ימים, שהם חג"ת נה"מ דבינה, עומדים בקיומם להאיר לסכת הזו. ומי היא, זו סכת דוד הנופלת. סכת שלום. דהיינו המלכות. ועם הקדוש צריך לשבת תחת צלה בסוד האמונה, שהיא המלכות, ומי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים על הבינה. ביאור הדברים. שמתחלה נברא העולם במדת הדין, שהיא מלכות דצמצום א', ראה שאין העולם מתקיים, כי הכלים הנמשכים ממלכות דמדת הדין אינם ראויים לקבל אור העליון לתוכם. עמד ושתף עמו מדת הרחמים. דהיינו שהעלה המלכות למקום בינה שהיא מדת הרחמים. ואז נבקעו כל המדרגות לב' חצאים שכתר וחכמה נשארו בראש א"א, ובינה

מעלה, שאין לך דבר בעולם שאין דבר דומה לו למעלה. ולהיפך, כעין של מעלה כך יש למטה, כי העולמות נחתמו זה מזה, והשורשים הם למעלה, שאין דבר בעולמות תחתונים שלא ימצא שורשו בעולמות העליונים. וע"כ שורשם של ד' המינים הם חג"ת נה"מ שבאצילות, שצריכים ישראל להתאחד בסוד זה של האמונה לפני הקב"ה.

מאמר בסוכות תשבו

קלד) כתיב בסוכות תשבו שבעת ימים : זה הוא סוד האמונה, שהיא המלכות, שבסו"ה הזה היא מקבלת כל המחין שלה. ומקרא זה נאמר על עולם העליון, שהוא בינה, וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר מקרא הזה.

קלה) כד שרא חכמה וכו' : כשהתחילה החכמה, שהיא א"א עלאין הנקראים אבא וחכמה לצאת ממקום שאינו ידוע ואינו נראה, דהיינו מראש א"א, אז יצא מסך אחד והכה, וחכמה עליונה היא התנוצצה והתפשטה לכל הצדדים בסוד משכן העליון, שהיא ישו"ת הנקרא בינה, ואמא, ומשכן העליון הוא הוציא ששה קצוות, שהם ז"א, ואז התנוצצות המסך (דפו"י דף קפ"ו ע"ב)

עלאה לתתאה, דכלהו קיימי בקיומא, לאנהרא להאי סכת. ומאן איהי. דא
 (א) סכת דוד הנופלת. סכת שלום. ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלהא, ברוא
 דמהימנותא, ומאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין.
 קלז) וע"ד ז כלהו בסכת בסכת ה וחד בסוכות שלים, חד שלים, לאחזאה

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ז כלהו (חסרים) בסכת [בסוכות] חד שלים. ה ל"ג
 וחד בסוכות שלים.

(ב) (עמוס ט) שמות מב צ"י.

בסוכות תשבו

הסולם

מאמר

עלאה, שהוא ג"ר דבינה, שנתקנו לאורא
 עלאין, נצייק, בבחינת הקטנות שנפלו הבינה
 ותו"מ שלו למטה לבינה, ואתפשט לכל
 סטרין ברוא דמשכנא עלאה, היינו בעת
 גדלות, שהחזיר הבינה ותו"מ שלו עלתה אליו
 גם משכנא עלאה שהיא בינה וקבלה ממנו
 מוחין. ועד"ז, ותחוא משכנא עלאה אפיק
 שית סטרין, שגם הבינה החזירה אליה בינה
 ותו"מ שלה שנפלו לזו"ן, שעייז קבלו זו"ן
 המוחין דבינה, והבינה הוציאה ששה סטרין
 שהם זו"ן. וכדין ההוא נצייזו דמשחתא,
 דהיינו סוד הארת המסך והמיעוט שנעשה
 ע"י עלית המלכות לבינה, נחיר לכלא, האיר
 מוחין דבינה לכל, דהיינו לז"א ולנוקבא,
 ואמר, אל המוחין, שהם חגית נה"י דבינה,
 בסכת תשבו שבעת ימים, דהיינו שיתפשטו
 אל המלכות הנקרא סכת חסר ו'. ונבחן, שאמר,
 כי לולא הצל, שפירושו התמעטות האור, של
 נצייזו דמשחתא שנעשה בבינה, שה"ס הסכך,
 לא היו נמשכים שבעת ימים, שהם חגית
 נה"מ דבינה אל הסכת, שהיא המלכות למטה,
 אמנם גם בה אותו הצל של נצייזו דמשחתא
 שה"ס הסכך, כי גם בה יש ע"ס, והמלכות
 שלה עלתה ג"כ למקום בינה שלה, ובינה
 ותו"מ שלה נפלו לבי"ע, שמחמת זה לעת
 גדלות כשמחזרת בינה ותו"מ שלה לאצילות
 עולים עמהם גם בי"ע בדרך המדרגה, לאצילות
 ומקבלים ממנה המוחין דשבעת ימים. באפן
 ששורש הסכך הוא בבינה, ומשם הוא אומר,
 בסכת תשבו שבעת ימים. וז"ש (באות קל"ד)
 חאי קרא על עלמא עלאה אתמר, אמנם
 אותו הצל והסכך נמצא ג"כ במלכות, וע"כ
 היא נקראת סכה בלי ו', שהכונה היא על
 אותו הסכך של הבינה הנמצא במלכות.
 קלז) וע"ד בלהו בסכת וכו': וע"כ
 בכולס כתוב סכת סכת חסר ו', שהכונה היא
 על המלכות כנ"ל, ובמקום אחד כתוב, בסוכות,
 מלא. האחד המלא, הוא להראות, שמי שיושב
 בצל

ובינה ותו"מ שלו נפלו לגוף, וכן כולם, (כנ"ל
 בראשית דף ד' ד"ה ביאור. ע"ש) שבוה
 נתמעטו כל המדרגות לז"ק בלי ראש. שמצב
 הוזה מכונה נקודת החולם, ואח"כ לעת גדלות,
 ע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק חוזרת ויורדת
 המלכות ממקום בינה למקומה, וכל חצאי
 המדרגות שנפלו ממדרגתם חוזרים למדרגתם
 והמדרגות נשלמות שוב בג"ר, (כנ"ל בראשית א'
 דף צ' ד"ה בגין ע"ש) ומצב הוזה מכונה נקודת
 השורק. שאז אותם בינה ותו"מ שחזרו
 למדרגתם לוקחים עמהם למעלה גם התחתון
 שהיו שורים בו בזמן נפילתם, והתחתון מקבל
 מחמת זה המוחין דעליון, (כנ"ל בהקט"ז דף
 כ' ד"ה ואמא. ע"ש) ונמצא שבעת קטנות נפלו
 בינה ותו"מ דישו"ת, שהם אמא, לזו"ן, ובעת
 גדלות, שבינה ותו"מ חוזרים למדרגתם לבינה,
 לוקחים עמהם גם זו"ן למקום בינה, ואז מקבלים
 הזו"ן המוחין דבינה. ע"י הכלים דבינה ותו"מ
 דבינה, שהיו אצלם בזמן קטנות, כמ"ש שם.
 ונמצא עתה, שזו"ן ראויים לקבל אור העליון
 של בינה וכן כל העולמות בי"ע הנמשכים
 מהם. ואז נתקיים העולם. ולולא עלית המלכות
 למקום הבינה, לא היה מציאות, שהעולם יוכל
 להתקיים. (כנ"ל בראשית א' ד"ה וכבר ע"ש).
 וזה אמרו (אות קל"ד) כר אתברי עלמא
 אתמר האי קרא, דהיינו בעת ששתף מדת
 הרחמים עם המלכות כדי שהעולם יוכל
 להתקיים. כר שרא חכמה לנפקא מאתרי
 דלא ידיע ולא אתחזי, דהיינו בעת שעלתה
 המלכות במקום בינה דראש א"א, ונשאר א"א
 בכתר וחכמה, ובינה ותו"מ שלו נפלו לבחינת
 גוף שלו, ובינה זו שיצאה לחוץ מראש
 דא"א נתחלקה לשנים, הג"ר שלה נתקנו באו"א
 עלאין, ונקראים חכמה, והז"ת שלה נתקנו
 בישו"ת ונקראים בינה. וז"ש, כדין נפיק
 חד משחתא, דהיינו המסך של המלכות
 שעלתה לראש דא"א, ובט"ש, דהיינו שהוציא
 הבינה דא"א לחוץ מראש, ותחיא חכמתא
 (דפו"י דף קפ"ו ע"ב)

דמאן דיתייב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין לעילא, ׀ דקיימין על האי תתאה, לאנהרא ליה, לחפיא עליה, ולאגנא ליה, בשעתא דאצטרך.
 קלח) ותו, כלהו אקרונ סכות בשלימו, וכתיב סכת חסר, דא עלמא תתאה, ׀ דבעא בהני ז' יומין * קדישין, למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין, בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה, ולא יקטרגון חדוותא, ׀ בגין ׀ דיתעדנן בההוא מזונא, קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין, בגין דיתעסקון בהו, ולא יתערבון לבתר בחדוה דישראל. ומאן חדוה דישראל, ׀ דא יומא ׀ תמינאה דעצרת.

קלט) ות"ח, בעוד דאינון שאר ממנן חדאן, ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל. אינון מתקני כורסייא לקב"ה מתתא, ולסלקא ליה לעילא, באינון זינין, ׀ ובחדוה, ובהלולא, ולאקפא מדבחא. כדין איהי סלקא, ונטלא ברכאן וחדוה בבעלה.

קמ) ושאר חיוון רברבן ממנן דעמין, אכלן ומדקן ורפסן ואתזנו. ואיהי נקטא נפשאן בענוגין לעילא, כמה דאתמר. כיון דנחתא, והא נקטא כל ברכאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישראל כל הני שבעה יומין הוו משכין ׀ לה באינון

חלופי גרסאות

ט ל"ג מן דקיימין עד לחפאי. י וכד איהו חסר כתיב סכת. כ ל"ג דבעא. ז דשאר עמין. ט ובגין. נ דיתערבבון ט ל"ג דא. ע ל"ג תמינאה. פ ובחידו. צ דשאר עמין. ק ליה.

בסוכות תשבו

הסולם

מאמר

ר"ח ושעיר לעזאזל, (כנ"ל אות ק') ומטעם מיעוט הזה להזין שרי האומות, היא נקראת סכת חסר ז'. ומהו שמחת ישראל. זהו יום שמיני העצרת.

בצל זה, של נציצו דמשחחא הנ"ל, הוא יושב באלו ימים עליונים שלמעלה, דהיינו חג"ת נהי"מ דבינה, העומדים על התחתונה, שהיא מלכות, להאיר לה, ולכסות עליה, כי אותו הסכך דבינה נמשך גם אליה כנ"ל בדבור הסמוך, ולהגן עליה בשעה שהיא צריכה.

קלט) ות"ח בעוד דאינון וכו': ובוא וראה, בעוד שאלו שאר הממונים שמחים ואוכלים מזון ההוא שישראל מתקנים בשבילם, דהיינו ע' הפריס, באותו זמן, הם מתקנים כסא אל הקב"ה מלמטה, דהיינו שמתקנים המלכות להיות כסא להקב"ה, ולהעלות אותה למעלה, באלו ד' המינים, ובשמחת החג, ובאמירת הלל, ובהקפת המזבת, או היא, המלכות, עולה ומקבלת ברכה ושמחה בבעלה, בז"א.

קמ) ושאר חיוון רברבין וכו': ושאר החיות שהם ע' שרים הממונים על העמים, אוכלים ולועסים הדק והנשאר מאכילתם דרכו ברגליהם, וניזונו. (דהיינו כמ"ש בחיה הד', בספר דניאל ז') דהיינו מע' פריס כנ"ל. והיא, המלכות, לוקחת הנפשות ומעלה אותן לתענוג העליון, לז"א, כמו שאמרנו, כיון שירדה

קלח) ותו כלהו אקרונ וכו': ועוד, יש לומר, שכולם נקראים סכות במלואו, דהיינו הסכך דבינה והסכך דז"א, והכתוב, סכת חסר, זה הוא עולם התחתון, שהוא המלכות, שצריך בו ימים אלו הקדושים לזון שאר הממונים שרי העולם, שהי"ס ע' פריס שמקריבים בז' ימי הסוכות, שהיא צריכה להתמעט מאור ולעורר המוחין דשמאל, שהם האחוריים שלה, שמהם נזונים ע' שרינו אלו, בעוד שהיא מקבלת שמחה בבעלה במוחין דפניס, וצריכה לזה, כדי שלא יקטרגו בעת השמחה, ונותנת להם להתעדן במוזון ההוא, והקרבת שלהם מרובים יותר מבשאר הימים, כדי שיתעסקו בהם, ולא יתערבו אחר כך בשמחת ישראל. שהוא על דרך שנותנים להם חלק בשעיר (דפו"י דף קפ"ו ע"ב *) דף קפ"ו ע"א)

עובדין דקא עבדין ומקרבין בהדה, כדין נחתא לקרבא בכנהא, ולמחדי לון יומא חד, וההוא יומא איהו ר יומא תמינאה, בגין דכל ז' יומין אחרנין בהדה. וע"ד איהו תמינאה, ותמינאי יומין כחדא. ובגין כך אקרי עצרת: כנישין. כנישין כלוה בהאי יומא. ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו ה שבעה. קמא) כתיב ג) יהי שם יי מבורך. מאי מבורך. א אבל רזא חדא ידע חד מחברנא, במדברא אחזיאו ליה בחלמא, ורבי יצחק כפתורא שמייה. מאי מבורך. שירותא קשה, וסופיה רך. מ"ב קשה, ודינא איהו ג ודאי. כגוונא דא, יומא דר"ה מ"ב, דהא במ"ב ג אתוון אתברי עלמא, וע"ד אתברי בדינא. לבתר רך, דועל דא תנינן, כל כל שירותין קשין, וסופא דלהון רכיין. ביומא דראש השנה מ"ב ה קשה בדינא. ביומא דעצרת רך בחדוה. קמב) ת"ח, מה בין דינא עלאה, להאי דינא. דינא עלאה שירותא וסופא קשה, ולית מאן דיקום ביה, וכל מה דאזיל אתתקף, ובתר דשארין, לא סליק

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר ל"ג יומא. ש ל"ג יומין. ת שביעאה. א מוסיף אלא כלא ידעי אבל. ב מוסיף ודאי, ולבחר רך. ג מוסיף וברוא דמ"ב אתוון. ד כגוונא דא ביומא דראש השנה ולא גרסינן מן וע"ד עד ביומא. ה לא גרסינן קשה.

יהי שם ה' מבורך

הסולם

מאמר

למדנו כל התחלות קשות וסוף שלהם רכים. כי ביום ראש השנה, מ"ב, בדין קשה, ביום שמיני העצרת רך בשמחה. פירושו. הנוקבא כולה נבנה מקו שמאל, וכל תקונה היא להכלל בחסדים שבימין. וע"כ בראש הנוקבא, שה"ס מ"ב, עוד לא נכלל השמאל בימין, וע"כ היא קשה. שיש בה דינים דשמאל בלי ימין. וסופה, כבר נכללה כולה בחסדים, דהיינו ביום שמיני העצרת ואז הוא רך. וחסריה יהי שם ה' מבורך, ששם ה', שהיא הנוקבא הנקראת שם תהיה מ"ב ר"ך. מ"ב יורה, על ראש הנוקבא שה"ס ראש השנה. שאז הוא קשה. רך, יורה על שמיני העצרת שאז היא רך.

שירדה והיא אוחת כל הברכות וכל הקדושות וכל התענוגים, שישאל המשיכו לה בכל אלו שבעת הימים, באלו המעשים שעשו והקריבו לה, אז ירדה להתקרב לבניה, ולשמח אותם יום אחד, ויום ההוא הוא יום השמיני, משום שכל ז' ימים האחרים עמה, כנ"ל, וע"כ היא שמינית, והיא שמונה ימים יחד, ומשום זה נקראת עצרת, שפירושו קבוץ, שכל ז' ימים מתקבצים ביום השמיני ההוא, ונקראת שמיני דהיינו שמיני העצרת. ואין שמיני אלא מתוך שבעה. וע"כ נקראת בשני שמות, נקראת שמיני להיותה שמיני לז' הימים, ונקראת עצרת, להיותה כולל בתוכה כל שבעת הימים יחד.

מאמר יהי שם ה' מבורך

קמא) כתיב, יהי שם ה' מבורך: מהו מבורך. אבל סוד אחד, ידע אחד מן החברים שלנו, שהראו לו בחלום, ושמו ר' יצחק כפתורא. ואמר, מהו מבורך. הוא, שהתחלתו קשה וסופו רך. כי מבורך, הוא אותיות מ"ב ור"ך, מ"ב, הוא קשה, והוא דין ודאי, כעין זה יום של ראש השנה, הוא מ"ב, כי במ"ב אותיות נברא העולם דהיינו בל"ב אלפים, ועשרה מאמרות, שהם מ"ב, וכן יש מ"ב אותיות מן ב' דבראשית עד הב של המלה ובוהו, וע"כ נבדא בדין, ואח"כ רך. וע"כ

קמב) ת"ח מה בין וכו': בוא וראה, מה בין דין עליון, דהיינו קו שמאל מבינה, שה"ס יצחק, שהוא אור זכר, לדין הזה של הנוקבא. דין עליון שבזכר, המאיר מלמעלה למטה, ההתחלה והסוף קשים, ואין מי שיוכל לעמוד בדינים ההם, וכל מה שהולך ונמשך הוא מתחזק, ואחר שהתחיל, אינו עוזב אותו, עד שאוכל ומכלה הכל ולא נשאר כלום, אבל דין האחר שלמטה, דהיינו שבמלכות, שהיא אור נקבה המאירה מלמעלה, ההתחלה קשה, דהיינו בראש השנה, וכל מה שהולך ומתמשך

תצוה

מניה, עד דאכיל ושצי כלא, דלא אשתאר כלום. אבל דינא אחרא דתתא, שירותא קשה, וכל מה דאזיל אתחלש, עד דנהיר אנפין, כגוונא דנוקבא דחלש חילהא. קמג) אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא. ביומא דטופנא. ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא, בר הוא תבותא דנת, דאיהי כגוונא עלאה, דסביל לההוא תוקפא. ואי לאו דזמין קב"ה, ואשתכח ברחמי על עלמא, כל עלמא אתאביד, דכתיב (ז) יי למבול ישב, וע"ד לא שריא דינא דלעילא על עלמא, דלא יכיל עלמא למסבל ליה, אפילו רגעא חדא.

קמד) אדהכי הוה ר' שמעון בכי וחד. זקפו עיינין, וחמו חמשה מאינון פרושים, דההו אזלי אבתריה, למתבע ליה. קמו. אמר ר' שמעון, מכאן ולהלאה מה שמך. אמר, נהוראי סבא, בגין דנהוראי אחרא אית גבן. אזלו ר' שמעון ואינון חברייא עמיה תלת מילין, אמר רבי שמעון, לאינון אחרנין, ז מה ארחא דא גבייכו. אמרו, למתבע ליה להאי סבא, דמימיו אנן שתאן ׀ במדברא. אתא ר' שמעון ונשקיה, אמר ליה, נהוראי שמך, ונהורא ׀ אנת, ונהורא עמך שרי. קמה) פתח ר' שמעון ואמר, (ח) הוא גלא עמיקתא ומסרתא. ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא. הוא גלה עמיקתא ומסרתא, קב"ה גלי עמיקתא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז מוסיף דא דנוקבא; דא דינא דנוקבא. ז ומה.
ח ל"ג במדברא. ט אנא. י ל"ג מן ידע עד קב"ה.

ד (תהלים כט) ב"ב רי צ"ב.
ה (דניאל ב) בא כג צ"ו.

הסולם

מאמר

ידע מה בחשוכא

מה שמך. אמר, נהוראי סבא. משום שיש נהוראי אחר אצלנו ע"כ קוראים לי נהוראי סבא. הלכו ר"ש והחבריא שלו עמו, שלשה מילין. אמר ר' שמעון לאלו אנשים האחרים, למה הוא הדרך הזה לכם. אמרו לו, באנו לבקש לוקן הזה, שיאמר לנו תורה, כי מימיו אנו שותים במדבר, כלומר, שהם תלמידיו שבמדבר. בא ר"ש ונשקו לאותו זקן. אמר לו נהוראי שמך, ואור אתה, והאור שורה עמך. כי נהוראי פירושו אור.

קמה) פתח ר"ש ואמר וכו': פריש ואמר, הוא גלה עמיקתא ומסרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא. הוא גלי עמיקתא ומסרתא. היינו שהקב"ה מגלה עמוקות ונסתרות, שכל עמוקות הסתומים העליונים הוא מגלה אותם. דהיינו קו אמצעי המגלה העמוקות שבב' הקוין דבינה. ומה הטעם שגילה אותם. הוא משום שידע מה בחשך. דהיינו בחשך דשמאל, ששט נשקע אור החכמה, מטעם חוסר חסדיה. ואם לא היה החשך לא היה אח"כ מתגלה האור על ידי קו האמצעי, והוא יודע מה בחשך. דהיינו שכלל

ומתפשט הוא נחלש, עד שמאיר המוחין דפנים בשמיני עצרת. וזה דומה לגקבה, שכחה חלש. וכבר נתבאר לעיל (אות קכ"ה בהסולם ד"ה פירושו).

קמג) אימתי אתער דינא וכו': שואל, מתי נתעורר הדין של מעלה, מזכר, לשדות על העולם. ומשיב, ביום המבול. וע"כ לא נשאר אז כלום בעולם חוץ מהתיבה של נח. שהיא כעין התיבה העליונה, שהיא המלכות, הסובלת לאותו תוקף הדין, שהיא אשא דפביל אשא (כנ"ל אות קכ"ה) ואם לא שהכין לו הקב"ה התיבה, ונמצא ברחמים על העולם, היה נאבד כל העולם. שכתוב, הוי"ה למבול ישב, ששט הויה הוא רחמים. ועל כן מאז ולהלאה, אין שורה הדין של מעלה על העולם, כי העולם לא היה יכול לסובלו אפילו רגע אחד.

קמד) אדהכי הוה ר"ש וכו': בתוך כך היה ר' שמעון בוכה ושמה. נשאו עיניהם וראו, חמשה אנשים מאלו פורשי המדבר, שהיו הולכים אחר הזקן לבקש אותו, לומר להם תורה. קמו. אמר ר' שמעון מכאן ולהלאה (דפ"י דף קפ"ו ע"א)

ומסתרתא, דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון. ומאי טעמא גלי לון. בגין
 ידע מה בחשוכא. דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא. ואיהו ידע מה בחשוכא.
 ובגין כך גלי עמיקתא ומסתרתא, דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתראן.
 ונהורא עמה שרא. מאן נהורא דא. נהורא * דאתגלייא מגו חשוכא.
 קמו) כ ואנן מגו חשוכא דהוה במדברא, אתגלי לן נהורא דא. רחמנא
 ישרי עמך נהורא, בעלמא דין, ובעלמא דאתי. אזלי ר"ש וחברייא, אלין תלת
 מילין אבתריה, אמר ליה, אמאי לא אזלי אלין עמך? כקדמיתא. א"ל, לא בעינא
 לאטרחא לבר נש עמי, השתא דאתו נזיל כחזא. אזלו, ור"ש אזל לארחיה. א"ר
 אבא, הא אנן ידענא שמיה, ואיהו לא ידע שמיה דמר, [אמר ליה, מניה ידענא
 דלא ם לאתחזאה.

חלוסי גרסאות

כ ל"ג ואנן מגו חשוכא דהוה. ז בקדמיתא. ם לאתחזאה.

דרך אמת י' שהרי הוא לא שאל שמי וע"י זה ידענא שלא להניד אדם את שמו בלי שאלה שיסאלוהו מה שטו.

ידע מה בחשוכא

הסולם

מאמר

שכלל אותו בקו ימיו, ומשום זה גלה עמוקות
 ונסתרות, שאם לא החשך דשמאל לא היו
 נגלות עמוקות ונסתרות. ואז, ונהורא עמה
 שרא. מהו אור הזה. הוא אור שנגלה מתוך
 החשך, שהוא חכמה.
 קמו) ואנן מגו חשוכא וכו': ואנו,
 מתוך החשך שהיית במדבר נגלה לנו אור
 הזה. הרחמן ישרה עמך אור בעולם הזה
 ובעולם הבא. הלכו ר"ש והחברים ג' מלין
 (דפו"י דף קפ"ז ע"א *) דף קפ"ז ע"ב)

אחריו. אמר לו ר"ש למה לא הלכו עמך.
 חמשה האנשים שלך מתחילה, אלא שבאו עתה.
 אמר לו הזקן, לא רציתי להטריח לאדם
 שילוו אותי, עתה שבאו, נלך ביחד. הלכו.
 ור"ש הלך לדרכו. אמר לו רבי אבא. הרי אנו
 יודעים שמו של הזקן, והוא אינו יודע שמו
 של אדוני. אמר לו ממנו אני יודע שלא
 להתראות. שהרי לא אמר לי שמו מטרם
 ששאלתי.